



**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ**  
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ  
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ  
«ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ»

---

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ**

ΤΗΣ  
**ΑΚΡΙΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ**  
ΑΜ. 167 ΈΤΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ 2011

ΜΕ ΤΙΤΛΟ

***EU 2020***

***(Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2010-2020 και οι  
μετασχηματισμοί στο evidence based policy making)***

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ΡΕΘΥΜΝΟ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ**

1. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
2. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΒΔΑΣ
3. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΞΕΝΑΚΗΣ

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Ημερομηνία Αξιολόγησης:

## Πίνακας περιεχομένων

<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1<sup>ο</sup> : Εισαγωγή.....</b>	<b>8</b>
<b>Από την Στρατηγική της Λισσαβόνα μέχρι την Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020.....</b>	<b>12</b>
<b>Η Στρατηγική της Λισσαβόνα.....</b>	<b>12</b>
<b>Οι στόχοι της Στρατηγικής.....</b>	<b>12</b>
<b>Δείκτες αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης των στόχων.....</b>	<b>15</b>
<b>Clusters και θεματικά πεδία δράσης.....</b>	<b>16</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2<sup>ο</sup> : Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020.....</b>	<b>21</b>
<b>Η ανάγκη για αλλαγή.....</b>	<b>22</b>
<b>Το όραμα της νέας Στρατηγικής.....</b>	<b>27</b>
<b>Ελλείψεις και μειονεκτικά σημεία.....</b>	<b>43</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3<sup>ο</sup> : Evidence based policy making.....</b>	<b>50</b>
<b>Εισαγωγή.....</b>	<b>51</b>
<b>Η κοινωνική επιστήμη και το έργο της βελτίωσης της χάραξης πολιτικής.....</b>	<b>56</b>
<b>Τι είναι τα αποδεικτικά στοιχεία και ποιοι τύποι αυτών υπάρχουν.....</b>	<b>70</b>
<b>Οι προσπάθειες να διαπιστωθεί ποια αποδεικτικά στοιχεία είναι χρήσιμα για τη         χάραξη πολιτικής.....</b>	<b>72</b>
<b>Το EBPM στις αναπτυσσόμενες χώρες.....</b>	<b>75</b>
<b>Τι έχει αλλάξει σήμερα στο evidence based policy making.....</b>	<b>76</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4<sup>ο</sup> : Επίλογος.....</b>	<b>78</b>
<b>Τα μέσα πολιτικής που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της κρίσης.....</b>	<b>79</b>
<b>Καθορισμός μιας αξιόπιστης στρατηγικής εξόδου.....</b>	<b>79</b>
<b>Επιδίωξη έξυπνης δημοσιονομικής εξυγίανσης για τη μακροπρόθεσμη δημόσια     οικονομικά ορθή ανάπτυξη.....</b>	<b>80</b>
<b>Συντονισμός εντός της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.....</b>	<b>81</b>
<b>Για μια ισχυρότερη διακυβέρνηση.....</b>	<b>82</b>
<b>Προτεινόμενη αρχιτεκτονική για την «Ευρώπη 2020».....</b>	<b>84</b>
<b>Συστάσεις πολιτικής.....</b>	<b>84</b>

<b>Ποιος κάνει τι;</b> .....	<b>85</b>
<b>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ</b> .....	<b>89</b>
<b>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</b> .....	<b>94</b>

## **ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ**

Οι εντεινόμενες τάσεις της παγκοσμιοποίησης καθώς και η τρέχουσα κακή οικονομική περίοδο που διανύουμε έκαναν έντονη την ανάγκη για μια συσπείρωση της Ένωσης. Η παγκοσμιοποίηση και οι προκλήσεις που δημιουργεί η νέα οικονομία, δημιουργούν ολοφάνερη την ανάγκη μιας ποιοτικής ανανέωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε). Μια ισχυρή και βιώσιμη στρατηγική εξόδου από τη κρίση συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση στη διαδικασία της αλλαγής αυτής. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020 έρχεται σαν μια διέξοδος αλλά ταυτόχρονα και είσοδος σε μια νέα οικονομία και άρα σε μια νέα κατάσταση των πραγμάτων. Η ανάγκη για μια νέα οικονομία σημαίνει ταυτόχρονα ανάγκη για νέες πολιτικές που ανταποκρίνονται στα πλαίσια της Ε.Ε. Οι νέες αυτές πολιτικές απαιτούν σαφήνεια, αντικειμενικότητα και μια σαφή απόδοση αποτελεσμάτων. Γι αυτό και έρχεται ένα νέο είδος χάραξης πολιτικής, πολιτικής που βασίζεται σε στοιχεία, για να έρθει να γεφυρώσει το κενό μεταξύ γνώσης και πολιτικής. Αυτό το νέο μοντέλο φιλοδοξεί να αποτελέσει το όραμα αλλά και το κλειδί της προόδου και εξέλιξης της Ε.Ε.

## **Σύντομο βιογραφικό σημείωμα**

Η Ακριτοπούλου Μαργαρίτα είναι γεννημένη στην Καβάλα. Είναι απόφοιτος του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Έχει αποφοιτήσει από το τμήμα το 2009 και από το 2010 παρακολουθεί το ΠΜΣ: «Πολιτική Θεωρία και Πολιτική Ανάλυση» του ιδίου τμήματος. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια. Μιλάει Αγγλικά και Γερμανικά.

## *Ευχαριστίες*

Η συγγραφή της παρούσας μελέτης δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς την ακαδημαϊκή συμβολή αλλά και την προσωπική υποστήριξη και συνεργασία ετών του επιβλέποντος Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Νικόλαου Παπαδάκη καθώς και των λοιπών μελών που μου έκαναν την τιμή να αποτελούν την επιστημονική επιτροπή μου, τον Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Λάβδα και τον Επίκουρο Καθηγητή κ. Δημήτρη Ξενάκη, τους οποίους είχα και ευτυχία να συνεργαστώ μαζί τους και σε προπτυχιακό επίπεδο.

Επίσης θα ήθελα να εκφράσω ένα απέραντο ευχαριστώ στους τρεις σωματοφύλακες της ζωής μου οι οποίοι απλά ήταν πάντα δίπλα μου.

Τέλος θα ήθελα να αφιερώσω την εργασία αυτή στον φύλακα άγγελο μου εκεί ψηλά που είναι συνέχεια μαζί μου και προσπαθώ να κάνω τα όνειρα του δική μου πραγματικότητα.

*Στη Μαρούλα*

# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

## **Κεφάλαιο 1<sup>ο</sup>: Εισαγωγή**

Η αντιμετώπιση των εξελίξεων και των προκλήσεων στο σύγχρονο και ρευστό οικονομικό περιβάλλον επιβάλλει τη σε βάθος μελέτη των κοινωνικό-οικονομικών θεμάτων, τη σοβαρή και λεπτομερή προσέγγισή τους. Εξ άλλου, μέσα στη παγκοσμιοποιημένη οικονομία των «συγκοινωνούντων δοχείων», τα σύνορα μεταξύ των κρατών εν πολλοίς καταργούνται. Κάθε εθνική οικονομία αποτελεί πλέον μέρος της παγκόσμιας, η δυνατότητα προστατευτισμού της εγχώριας αγοράς τείνει να εκλείψει και η πορεία της κάθε χώρας εξαρτάται από τα αντανακλαστικά της, τη δυνατότητα της να ανταποκριθεί στις απαντήσεις της παγκοσμιοποιημένης αγοράς και από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της σε σχέση με τις άλλες χώρες.

Πολλοί υποστηρικτές της τάσης της παγκοσμιοποίησης καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι υπό τις σημερινές συνθήκες της έντονης απελευθέρωσης των εθνικών αγορών, δεν υπάρχει ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου της μακροοικονομικής διαχείρισης το οποίο να παρέχει σταθερά αναπτυξιακά αποτελέσματα. Οι Hirst & Thomson στέκονται κριτικά απέναντι σε αυτό το επιχείρημα. Το εθνικό κράτος σήμερα μπορεί να μην αποτελεί ένα ανεξάρτητο ρυθμιστή της οικονομίας στο εσωτερικό του, παρόλα αυτά συνεχίζει να λειτουργεί ως μηχανισμός διατήρησης, διεκδίκησης και επιρροής των ατόμων και των οικονομικών δρώντων που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια της επικρατείας του.

Όπως παραδοσιακά συνέβαινε έτσι και σήμερα το κράτος ασκεί ορισμένες κεντρικές λειτουργίες οι οποίες πηγάζουν μέσα από το ρόλο του ως δημιουργός ενός συγκεκριμένου αποδεκτού κοινωνικού και οικονομικού consensus ανάμεσα στις κοινότητες που δραστηριοποιούνται στο εσωτερικό του. Οι επιχειρήσεις μπορεί να δραστηριοποιούνται διεθνώς όμως δεν παύουν να αναπτύσσονται βασιζόμενες στην εθνική τους καταγωγή. Η οικονομική απόδοση αυτών σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό στις εγχώριες πολιτικές και οικονομικές συνθήκες. Η επιτυχημένη απόδοση τους είτε στο εσωτερικό είτε στο εξωτερικό, καθορίζεται από το βαθμό επιτυχίας των συνεργασιών που μπορούν να εξασφαλίσουν σε εθνικό επίπεδο. Με σκοπό την εξασφάλιση της αποδοτικής συνεργασίας ανάμεσα στους παραπάνω δρώντες, η εθνική πολιτική εμπεριέχει στοιχεία που δεν μπορούν να αγοραστούν και να πουληθούν στην αγορά.

Το κράτος αποτελεί τον εγγυητή της συναίνεσης μιας κοινότητας. Σε καμία περίπτωση δεν συγκρίνεται την αγορά, το ρόλο και τις δραστηριότητες της, μιας και περιλαμβάνει και ασκεί ένα σύνολο αρμοδιοτήτων που δεν είναι εμπορεύσιμες στην αγορά, όπως η ικανότητα του να διαμορφώνει ένα περιβάλλον συναίνεσης, να παρέχει ασφάλεια και ένα σύνολο



άλλων υπηρεσιών και αγαθών που η αγορά από μόνη της δεν μπορεί να παράγει ή να διακινήσει. Έτσι έχουμε τρεις βασικές λειτουργίες του κράτους. Η πρώτη αφορά την κατασκευή ενός «διανεμητικού συνασπισμού» (distributional coalition), που σημαίνει την διαμόρφωση μιας συμφωνίας στα πλαίσια της εθνικής οικονομίας και των δρώντων σε αυτή, με σκοπό την εξασφάλιση σταθερότητας στην διανομή και επένδυση του εθνικού πλούτου. Μέσα από αυτή τη λειτουργία διαμορφώνεται μια σταθερή κατανομή ανάμεσα στην επένδυση και την κατανάλωση, ένα ευρέως αποδεκτό επίπεδο φορολόγησης ικανό να χρηματοδοτήσει την επένδυση σε υποδομές και τέλος, μια ισορροπία ανάμεσα στην αύξηση των μισθών ώστε να ελέγχονται οι πληθωριστικές πιέσεις. Η δεύτερη βασική λειτουργία του κράτους, χαρακτηρίζεται από την ικανότητα του να διαμορφώνει ένα είδος «κοινωνικής συναίνεσης» (social consensus) ανάμεσα στους διαφορετικούς συνασπισμούς συμφερόντων. Η εξασφάλιση αυτής της κοινωνικής συναίνεσης, εκφράζει την ικανότητα του να διασφαλίζει την συναίνεση κοινωνικών ομάδων με αντίθετα συμφέροντα, στη βάση κοινών μακροχρόνιων οικονομικών στόχων και πολιτικών, καθώς και να αστυνομεύει την συναίνεση αυτή. Η τρίτη λειτουργία του κράτους χαρακτηρίζεται από τη σημασία του ως μέσο διανομής και εξισορρόπησης των δημοσιονομικών πηγών και των ρυθμιστικών δραστηριοτήτων ανάμεσα στο εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο της κυβέρνησης. Η περιφερειακή και τοπική βαθμίδα οργάνωσης και διοίκησης δεν αποτελεί μια αντιτιθέμενη στην κεντρική εξουσία δύναμη, αλλά αντίθετα ένα σημαντικό συμπληρωματικό στοιχείο αυτής, που χαρακτηρίζεται από την ικανότητα αποτελεσματικότερης διαχείρισης και κατανομής πόρων.

Κεντρική λειτουργία του κράτους στην προσπάθεια του να επηρεάσει την οικονομία, είναι η κατασκευή και η εξασφάλιση ενός «διανεμητικού συνασπισμού». Το εθνικό κράτος εξασφαλίζοντας την συναίνεση των οικονομικών και κοινωνικών δρώντων στο εσωτερικό του και των αντίστοιχων οργανωμένων συμφερόντων, προχωρά στην κατανομή του παραγόμενου εθνικού πλούτου με τέτοιο τρόπο ώστε να προωθεί την ανταγωνιστικότητα των εθνικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Κύριοι μηχανισμοί αυτής της διανομής είναι η διαμόρφωση μιας συγκεκριμένης ισορροπίας ανάμεσα στην κατανάλωση και την επένδυση, η αναζήτηση μιας ευρείας συμφωνίας σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο για τα όρια της φορολογίας, που με τη σειρά της καθορίζει τις επενδύσεις σε υποδομές, την εκπαίδευση και την παροχή συλλογικών αγαθών προς τους πολίτες και την παραγωγή. Τέλος, η κρατική πολιτική παρέχει το αναγκαίο επίπεδο της συναίνεσης που είναι απαραίτητο ώστε να διαμορφωθεί ο αναγκαίος μηχανισμός ειρηνικής διευθέτησης και

συμφωνίας για τα επίπεδα των μισθών, την παροχή του κεφαλαίου, το ύψος του πληθωρισμού, κ.α.

Η εξασφάλιση του παραπάνω «διανεμητικού συνασπισμού», προϋποθέτει την υλοποίηση μιας εκ των βασικότερων λειτουργιών του κράτους, δηλαδή την εξασφάλιση μιας ευρείας κοινωνικής συναίνεσης. Η ύπαρξη μιας γενικότερης κουλτούρας στην κοινωνία και την οικονομία, που θα διασφαλίζει ένα ελάχιστο επίπεδο συναίνεσης στα πλαίσια του ανταγωνισμού, ανάμεσα στα αντικρουόμενα επιμέρους συμφέροντα που οργανώνονται στα πλαίσια του εθνικού κράτους είναι προαπαιτούμενο για οποιαδήποτε απόπειρα εφαρμογής τέτοιων πολιτικών. Επίσης η κοινωνία και οι δρώντες της θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με μια τέτοια λειτουργία, ώστε από τη μια να εξασφαλίζεται η συνεννόηση των εμπλεκόμενων μερών με αμοιβαίες υποχωρήσεις και από την άλλη να διασφαλίζεται η υλοποίηση της συμφωνίας από τις ίδιες τις ομάδες των συμφερόντων στο εσωτερικό τους, αποκλείοντας και τιμωρώντας τυχόν παρελκύσεις από τις ευρύτερες συμφωνίες.

Τελευταίο σημαντικό στοιχείο της λειτουργίας του εθνικού κράτους, καθορίζεται από την θέση που κατέχει στην κατανομή των πόρων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η σημασία της εξασφάλισης μιας επιτυχημένης ισορροπίας ανάμεσα στα τρία επίπεδα είναι πολύ σημαντική παρόλη την διεθνοποίηση και την τάση της δημιουργίας υπερεθνικών οικονομικών μπλοκ. Επισημαίνεται η ιδιαίτερη σημασία που αποκτά η περιφερειακή διακυβέρνηση για την υλοποίηση της βιομηχανικής και εμπορικής πολιτικής που χαράσσεται σε κεντρικό επίπεδο, προγραμμάτων εκπαίδευσης, την παροχή συλλογικών αγαθών, κ.τ.λ. η εξυπηρέτηση αυτών των αναγκών σε αυτό το επίπεδο αποτελεί ξεκάθαρα για αυτούς του κεντρικού κράτους

Η παγκοσμιοποίηση και οι προκλήσεις που δημιουργεί η νέα οικονομία, η οποία βασίζεται στη γνώση, δημιουργούν ολοφάνερα την ανάγκη μιας ποιοτικής ανανέωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε). Μια ισχυρή και βιώσιμη ευρωπαϊκή οικονομία συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση στη διαδικασία της αλλαγής αυτής. Επίσης *«Η Ένωση πρέπει να διαμορφώσει αυτές τις αλλαγές κατά τρόπο σύμφωνο με τις κοινωνικές της αξίες και αντιλήψεις.....»* δηλαδή σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο (ΕΚΜ).

Η απουσία μιας ενιαίας κοινωνικής πολιτικής στην Ε.Ε συνιστά εμπόδιο στον σαφή ορισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Σύμφωνα με τον Esping-Andersen<sup>1</sup>, τρεις διαφορετικοί τύποι κρατών πρόνοιας (welfare states) χαρακτηρίζουν την Ένωση. Το πρώτο, που συμπεριλαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία είναι το φιλελεύθερο (liberal)

---

<sup>1</sup> Βλ. Esping-Andersen G., (1990, 1996, 1999) όπως αναφέρονται στο Social Europe» (September 2003) CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis & Social and Cultural Planning Office, The Hague

κράτος πρόνοιας. Οι περιορισμένες κρατικές παροχές στους οικονομικά αδύνατους συνιστούν το χαρακτηριστικό γνώρισμα των χωρών αυτών. Ο σοσιαλδημοκρατικός (social-democratic) τύπος κράτους πρόνοιας, που συναντάται στις Σκανδιναβικές χώρες (Δανία, Σουηδία και Φιλανδία) χαρακτηρίζεται από την καθολικότητα όσον αφορά στις κοινωνικές παροχές. Η Γερμανία, η Αυστρία, η Γαλλία και το Βέλγιο ανήκουν στη κατηγορία των (corporatist) κρατών πρόνοιας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις κοινωνικές παροχές των διαφορετικών επαγγελματικών ομάδων. Η Ολλανδία χαρακτηρίζεται από ένα «μικτό» κράτος πρόνοιας, με σοσιαλδημοκρατικά και corporatist γνωρίσματα. Οι χώρες της Μεσογείου (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία και Ιταλία) θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι αποτελούν ένα ξεχωριστό τύπο κράτους πρόνοιας, που χαρακτηρίζεται από χαμηλά κοινωνικά οφέλη ( επιδόματα ανεργίας, επιδόματα τέκνων και γονικές άδειες). Τα συστήματα που έχουν επικρατήσει στις Ευρωπαϊκές χώρες οφείλονται κατά κύριο λόγο στη διαφορετική διαδρομή σε ό,τι αφορά την οικονομική τους ανάπτυξη καθώς και στην διαφορετική λειτουργία σε επιμέρους τομείς, όπως η υγεία, η παιδεία κ.α.

Κατά συνέπεια η προσπάθεια σύγκλισης των οικονομιών των χωρών της Ένωσης αποτελεί και πάλι την προσπάθεια η ίδια η Ένωση να αποκτήσει μια ταυτότητα στη διεθνή σκηνή ώστε να συμβάλλει στην εξέλιξη των πραγμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι μια προσπάθεια που γίνεται εδώ και πολύ καιρό με αποκορύφωμα την Στρατηγική της Λισσαβόνα και την εμφάνιση ενός νέου μοντέλου χάραξης πολιτικής αλλά και πιο πρόσφατα της «Ευρωπαϊκής Στρατηγικής 2020» , για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία.

## **1.1 Από την Στρατηγική της Λισσαβόνα 2010 μέχρι την Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020**

### **1.1.1 Η Στρατηγική της Λισσαβόνα**

Στις 23 και 24 Μαρτίου 2000, στην πρωτεύουσα της Πορτογαλίας, οι ηγέτες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέφρασαν ρητά τη πρόθεση τους να καταστήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι το 2010, *«τη πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία γνώσης παγκοσμίως, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή»*. Για να διευκολυνθεί η επίτευξη αυτού του στόχου υιοθετήθηκε η λεγόμενη Στρατηγική της Λισσαβόνας, η οποία περιλαμβάνει κατευθύνσεις οικονομικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Οι κατευθύνσεις αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου, μέσα στον οποίο θα ασκείται ανεμπόδιστη η οικονομική δραστηριότητα και θα ενθαρρύνονται η έρευνα, η καινοτομία και η επιχειρηματικότητα-προϋποθέσεις απαραίτητες για τη μακροχρόνια ανάπτυξη. Ακόμη, θα ενισχύεται η αλληλενέργεια μεταξύ των κρατών σε αυτούς τους τομείς, προκειμένου η ανάπτυξη των κρατών να είναι κατά το δυνατόν ισόρροπη. Σημαντικό στόχο αποτελεί και η διασφάλιση της συνοχής εντός των κρατών μελών, μέσω της ενίσχυσης της απασχόλησης και της εξάλειψης του κοινωνικού αποκλεισμού. Η προοπτική των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας είναι μακροπρόθεσμη και για το λόγο αυτό η εμφάνιση δεν δίνεται μόνο στην ανάπτυξη, αλλά, κυρίως στη βιωσιμότητα της. Επισημαίνεται η αναγκαιότητα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να υιοθετήσουν υγιείς μακροοικονομικές πολιτικές, προκειμένου να μπορέσουν να επιδιώξουν και μακροπρόθεσμους αναπτυξιακούς στόχους με σημαντικές πιθανότητες επιτυχίας. Τονίζεται, επίσης, η σημασία της προστασίας του, ιδιαίτερα επιβαρυσμένου σήμερα, φυσικού περιβάλλοντος και η αναγκαιότητα οποιαδήποτε μελλοντική δραστηριότητα να είναι συμβατή με τη περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

### **1.1.2 Οι στόχοι της Στρατηγικής της Λισσαβόνας**

Όπως διατυπώθηκε από τους Ευρωπαίους ηγέτες, η Στρατηγική της Λισσαβόνας περιλαμβάνει δέκα βασικές κατευθύνσεις-στόχους, οι οποίοι κρίνονται ως καθοριστικοί παράγοντες της ανταγωνιστικότητας. Αυτές είναι:

1. Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου γνώσεων, μέσα στον οποίο οι πολίτες και οι επιχειρήσεις θα έχουν φθηνή πρόσβαση σε ένα παγκόσμιο δίκτυο πληροφόρησης και υπηρεσιών. Όλοι αδιακρίτως οι πολίτες θα έχουν την απαραίτητη κατάρτιση,

προκειμένου να μπορούν να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που τους παρέχονται από αυτήν την κοινωνία των γνώσεων. Το ηλεκτρονικό εμπόριο και το διαδίκτυο θα χρησιμοποιούνται ευρέως και θα συμβάλλουν στη διερεύνηση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων, ενώ οι νέες τεχνολογίες θα συμβάλλουν στην αστική και στη περιφερειακή ανάπτυξη, με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

Ως απαραίτητες ενέργειες για τη προώθηση του στόχου αυτού κρίνονται οι νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και τις τηλεπικοινωνίες, η μείωση του κόστους πρόσβασης στο διαδίκτυο, η εισαγωγή του διαδικτύου στα σχολεία και η σχετική κατάρτιση των εκπαιδευτικών, καθώς και η δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες.

2. Η ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής περιοχής έρευνας και καινοτομίας, ελκυστικής για τους ερευνητές, στην οποία θα υπάρχει ενοποίηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο. Απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία μιας τέτοιας περιοχής είναι η ενθάρρυνση των ερευνητικών δραστηριοτήτων μέσω φορολογικών και άλλων οικονομικών πολιτικών, η δικτύωση των ερευνητικών φορέων και η ενίσχυση της κινητικότητας των ερευνητών, καθώς και η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, σε ευρωπαϊκό επίπεδο-ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.
3. Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού για τις νέες και καινοτόμες επιχειρήσεις ιδιαίτερα για τις μικρομεσαίες. Το κανονιστικό πλαίσιο πρέπει να ενθαρρύνει την πραγματοποίηση επενδύσεων, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα. Κρίνεται αναγκαίο να καταβληθούν προσπάθειες για τη μείωση του κόστους λειτουργίας και την άρση των εμποδίων εισόδου των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, στις αγορές, καθώς και για τη δικτύωση των επιχειρήσεων με φορείς έρευνας και τεχνολογίας.
4. Οικονομικές μεταρρυθμίσεις για την ολοκλήρωση και την αποτελεσματικότητα της εσωτερικής αγοράς. Αναγκαίες ενέργειες προς την κατεύθυνση αυτή είναι η άρση των εμποδίων στο τομέα των υπηρεσιών και η επιτάχυνση της απελευθέρωσης των αγορών αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας, μεταφορών-συμπεριλαμβανομένων και των εναέριων-και των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Επίσης, κρίνεται απαραίτητη η απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου, ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων δημοσίων προμηθειών και η έμφαση σε οριζόντιες πολιτικές-όπως αυτές της απασχόλησης, της περιφερειακής ανάπτυξης, της έρευνας, της κατάρτισης και της περιβαλλοντικής

προστασίας-αντί παροχής κρατικών ενισχύσεων, οι οποίες οδηγούν σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

5. Η δημιουργία αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων χρηματοοικονομικών αγορών, οι οποίες θα διέπονται από διαφάνεια και θα διευκολύνουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων, και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, στα αναγκαία κεφάλαια, θα επιτρέπουν την συμμετοχή όλων των κατηγοριών των επενδυτών στη κεφαλαιαγορά, θα εξασφαλίζουν κινητικότητα των κεφαλαίων διεθνώς, καλύτερη διαχείριση των κινδύνων και χρήση νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων, όπως τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital).
6. Η εφαρμογή υγιών μακροοικονομικών πολιτικών οι οποίες θα έχουν ως στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, ιδιαίτερα για τους σχετικά ανειδίκευτους και χαμηλά αμειβομένους εργαζομένους και την ενθάρρυνση των επενδύσεων της έρευνας, της ανάπτυξης, της καινοτομίας και της τεχνολογίας.
7. Η έμφαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για την ανταπόκριση στις νέες συνθήκες της κοινωνίας της γνώσης. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στους νέους, στους άνεργους και στους πολίτες, τα επαγγελματικά προσόντα των οποίων απαξιώνονται με την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών.

Ως απαραίτητες ενέργειες κρίνονται, η αύξηση των επενδύσεων στο «ανθρώπινο κεφάλαιο», η μείωση- στο 50% μέχρι το 2010- του ποσοστού των πολιτών ηλικίας 18 έως 24 ετών, οι οποίοι δεν λαμβάνουν ανώτερη εκπαίδευση, η πρόσβαση όλων των σχολείων στο διαδίκτυο και η εξέλιξη των κέντρων κατάρτισης σε πολύπλευρα κέντρα γνώσης, με συμμετοχή πολλών ομάδων στόχων και δικτύωση τους με ερευνητικά κέντρα και επιχειρήσεις. Επίσης είναι αναγκαία η ενθάρρυνση της δια βίου μάθησης και η ενίσχυση της κινητικότητας των μαθητών και των εκπαιδευτικών, τόσο μέσω των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και μέσω διεθνούς αναγνώρισης των προσόντων και της δημιουργίας μιας ενιαίας μορφής βιογραφικού σημειώματος, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιείται κατά βούληση. Γενικά, προτείνεται αναθεώρηση των στόχων των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών, κατά των οποίων θα λαμβάνονται υπόψη οι αναγκαιότητες και οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνδυασμό με τις ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους.

8. Η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Τέθηκε ως στόχος η αύξηση του συντελεστή απασχόλησης από 61% το 2000 σε 70% το 2010 και, ειδικότερα, η αύξηση του συντελεστή της γυναικείας απασχόλησης από 51% το 2000 σε τουλάχιστον 60% το 2010. Αναγκαίες ενέργειες για την επίτευξη του στόχου

αυτού είναι η έμφαση στη δια βίου μάθηση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, η αύξηση της απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών και η διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών.

9. Ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής, τα οποία θα πρέπει να εξασφαλίσουν την επαρκή αμοιβή της εργασίας, τη βιωσιμότητα τους υπό το πρίσμα της γήρανσης του πληθυσμού, την ισότητα των φύλων, την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας και την εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού. Ουσιαστική ενίσχυση προς αυτήν την κατεύθυνση μπορεί να παρέχει η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και η βοήθεια από πλευράς Κοινότητας.
10. Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού, μέσω της καταπολέμησης της φτώχειας και της ανεργίας, της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της ευρείας πρόσβασης στις γνώσεις και στις ευκαιρίες της αγοράς εργασίας. Κρίνεται και σε αυτόν τον τομέα αναγκαία η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και προτείνεται η υιοθέτηση πολιτικών, οι οποίες θα απευθύνονται σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες για παράδειγμα στις μειονότητες, τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και στα άτομα με αναπηρίες.

Η Στρατηγική της Λισσαβόνας στηρίζεται σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση των στόχων και επιβάλλει το συντονισμό και την αλληλενέργεια τόσο μεταξύ των δράσεων της Ένωσης και εκείνων των κρατών μελών όσο και μεταξύ των διαφόρων κατευθύνσεων –οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής.

### **1.1.3 Δείκτες αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης των στόχων**

Παράλληλα με τη θέσπιση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρότεινε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ετήσια αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων της Στρατηγικής, με βάση συγκεκριμένους διαρθρωτικούς δείκτες. Στην εαρινή έκθεση του 2001, χρησιμοποιήθηκαν 35 δείκτες οι οποίοι είχαν εγκριθεί από το Συμβούλιο του 2000 και κάλυπταν τους τομείς της απασχόλησης, της οικονομικής μεταρρύθμισης, της κοινωνικής συνοχής. Οι δείκτες αυτοί αυξήθηκαν στην εαρινή έκθεση του 2002, σε 42, προκειμένου να καλυφθούν, εκτός των ανωτέρω, και οι τομείς της έρευνας και της καινοτομίας του περιβάλλοντος.

Στην εαρινή έκθεση του 2004 οι δείκτες περιορίστηκαν σε 14, προκειμένου να εξασφαλισθεί η περισσότερο συνοπτική παρουσίαση και η καλύτερη εκτίμηση της διαχρονικής πορείας της επίτευξης των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Επιπλέον

αποφασίστηκε αυτοί οι δείκτες να παραμείνουν σταθεροί για τρία χρόνια. Αναλυτικά, οι διαρθρωτικοί δείκτες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

1. το κατακεφαλήν ΑΕΠ
2. την παραγωγικότητα της εργασίας
3. το ποσοστό απασχόλησης (με διάκριση ανά φύλο)
4. το ποσοστό απασχόλησης της μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων (με διάκριση ανά φύλο)
5. το επίπεδο μόρφωσης (ατόμων ηλικίας 20 έως 24 ετών – με διάκριση ανά φύλο)
6. τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη
7. τα σχετικά επίπεδα τιμών
8. τις πραγματοποιούμενες επενδύσεις
9. το ποσοστό των πολιτών στα όρια της φτώχειας (με διάκριση ανά φύλο)
10. το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων (με διάκριση ανά φύλο)
11. το εύρος των ποσοστών απασχόλησης ανά περιφέρεια (με διάκριση ανά φύλο)
12. της εκπομπής αερίων υπευθύνων για το φαινόμενο του θερμοκηπίου
13. την ενεργειακή ένταση της οικονομίας τον όγκο των μεταφερομένων εμπορευμάτων

#### **1.1.4 Clusters και θεματικά πεδία δράσης**

Καθίσταται σαφές ότι το πεδίο παρέμβασης της πολιτικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση μετασχηματίζεται μαζί με τους όρους συγκρότησης αυτής της πολιτικής. Η έμφαση πλέον δίδεται καταλυτικά στο λειτουργικό πλέγμα, το οποίο συγκροτείται από τις εκροές-εκβάσεις του συστήματος και μάλιστα από εκείνες που είναι μετρήσιμες και συγκρίσιμες. Παράλληλα ωστόσο λαμβάνει χώρα και μια ακόμα εξέλιξη που δεν αφορά τόσο το περιεχόμενο της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής όσο την ίδια την διαδικασία εκπόνησης της άρα και το και το πλαίσιο διαβούλευσης και λήψης αποφάσεων. Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή προχώρησε στην ίδρυση του Education & Training 2010 Coordination Group (ETCG). Πρόκειται για ένα συντονιστικό όργανο με πρωτοφανή για τα κοινοτικά δεδομένα σε εκπαίδευση και κατάρτιση, σε ισχύ και σε πεδίο αρμοδιοτήτων. Αρκεί να αναφέρουμε ότι εκπροσωπούνται σε αυτό όλα τα κράτη μέλη αλλά και οι 7 ΕΕΑ και υποψήφιες για ένταξη χώρες με έναν ή δύο εκπροσώπους, οι Ευρωπαίοι Κοινωνικοί Εταίροι και το CEDEFOP. Απολύτως χαρακτηριστικό της ισχύος του, αλλά και του συγκεντρωτισμού στη λήψη αποφάσεων που εγκαινιάζει είναι το γεγονός ότι η Επιτροπή κατήργησε τα τρία μείζονα συντονιστικά όργανα για τη κοινοτική πολιτική σε εκπαίδευση



και κατάρτιση, δηλαδή τα Copenhagen Coordination Group, τους Lifelong Learning Coordinators και τους Coordinators of the National E&T2010 Reports, μεταβιβάζοντας τις αρμοδιότητες τους στο ETCG. Το τελευταίο αναμένεται να αποκριθεί στην ανάγκη για μεγαλύτερη συνοχή, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη συνολική εφαρμογή και διαχείριση των διαδικασιών. Ο ρόλος του είναι συντονιστικός για το σύνολο της πολιτικής, συμβουλευτικός για τις επιμέρους δράσεις στα πεδία εκπαίδευσης και κατάρτισης και διαμεσολαβητικός μεταξύ Commission και κρατών μελών. Στην ουσία μαζί με την Επιτροπή Παιδείας συγκροτούν το δίπολο των «ηγεμονικών» βουλευόμενων σωμάτων για την εκπαιδευτική πολιτική της Ένωσης.

Παράλληλα το ETCG αναλαμβάνει την προώθηση σχετικών πρωτοβουλιών κάποιες από τις οποίες στοχεύουν στην επίτευξη ακόμα μεγαλύτερης σύνδεσης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας με την Διαδικασία της Bologna ειδικά ως προς τα ζητήματα της διασφάλισης της ποιότητας και της ενίσχυσης της «<sup>2</sup>δημοφιλίας-ελκυστικότητας» των ιδρυμάτων που συναπαρτίζουν τον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στα πλαίσια της ανακατανομής αρμοδιοτήτων και ανάδειξης νέων προτεραιοτήτων το ETCG αναλαμβάνει τον συντονισμό των νέων clusters. Τα τελευταία συγκροτούνται με βάση τη σχετική εισήγηση της Επιτροπής μετά από διαβούλευση με το ETCG και τα κράτη μέλη. Κάθε cluster έχει ως πεδίο αρμοδιότητας μία εκ των 8, παρακάτω, μειζόνων θεματικών περιοχών:

α.α	Clusters	Θεματικά πεδία-περιοχές δράσης
1	Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Συντονισμός:ETCG & Bologna Follow Up Group.	-Ενίσχυση αριστείας και βελτίωση των διαύλων με την έρευνα και την καινοτομία. -Ενίσχυση της ελκυστικότητας των ιδρυμάτων μέσω και αλλαγών στο πρόγραμμα των σπουδών.

<sup>2</sup> Σύμφωνα με τον Ν. Παπαδάκη στο «Η κοινοτική πολιτική για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, στο δρόμο για το Κοινό Ανακοινωθέν του 2006 και το νέο Κοινό Πρόγραμμα για την ενσωμάτωση της Ατζέντας της Λισσαβόνας: τάσεις και διακυβεύματα της εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ε.Ε» από το, «Αυτό ήταν λοιπόν...»: Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική, κατάρτιση και Στρατηγική της Λισσαβόνας. Πέρα από την αρχή της επικουρικότητας στο Μ. Τσινισιζέλης & Ν. Μαραβέγιας (επιμ), *Νέα Ε.Ε Οργάνωση και Πολιτικές*. Αθήνα: Θεμέλιο, 2007

2	Εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές Συντονισμός: ETCG & CEDEFOP	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Επέκταση της επαγγελματικής ανάπτυξης.</li> <li>-Ενίσχυση της «δημοφιλίας» του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού.</li> <li>-Κοινωνικές αλλαγές τις οποίες οφείλουν να αντιμετωπίσουν τα σχολεία.</li> </ul>
3	Βέλτιστη δυνατή χρήση πόρων	<ul style="list-style-type: none"> <li>Θεσμικές μεταρρυθμίσεις και ανάπτυξη μηχανισμών προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης και η ισότητα ευκαιριών.</li> </ul>
4	Μαθηματικά, τεχνολογία και Θετικές επιστήμες.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ανάπτυξη δεικτών-τιμών στόχων στα μαθηματικά, την τεχνολογία και τις θετικές επιστήμες, με έμφαση στην παράμετρο του φύλου.</li> </ul>
5	Πρόσβαση στην Δια Βίου Μάθηση και κοινωνική ενσωμάτωση μέσω αυτής.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Αντιμετώπιση σχολικής διαρροής.</li> <li>-Ένταξη των κοινωνικά ευπαθών ομάδων και των ομάδων με «χαμηλές δεξιότητες» στις διαδικασίες και δομές της Δια Βίου Μάθησης.</li> </ul>
6	Ικανότητες - Κλειδιά	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Μεταρρυθμίσεις στα αναλυτικά προγράμματα, που προωθούν την ανάπτυξη των ικανοτήτων-κλειδιά.</li> <li>-Τιμές-στόχοι για τον αλφαριθμητισμό.</li> </ul>
7	ICT	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Περαιτέρω ενσωμάτωση των ICT στην εκπαίδευση.</li> </ul>

	-Διεύρυνση της πρόσβασης στις ICT. -Ενδυνάμωση των δρώντων, που μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων.
8 Αναγνώριση- πιστοποίηση των μαθησιακών- learning outcomes – σε πλήρη συνέργεια και με την αντίστοιχη διαδικασία που αφορά στον Ευρωπαϊκό Χώρο της Διαδικασίας της Bologna.	-Αναγνώριση όλων των μορφών και τύπων μάθησης , με βάση τη Δια Βίου οπτική. -Θεσμική και πρακτική μετάβαση από την κουλτούρα των «μαθησιακών εισροών» στα «μαθησιακά αποτελέσματα –εκροές», σε όλα τα συστήματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και μάθησης. -Ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση και μάθηση στον τόπο εργασίας.

Τελικά εξαιτίας του «<sup>3</sup>Education & Training 2010», μια νέα μορφή εταιρικής σχέσης και δράσης τείνει να αναπτυχθεί αναφορικά με την εκπόνηση και υλοποίηση πολιτικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση και την ανάπτυξη –αναβάθμιση δεξιοτήτων. Το συγκεκριμένο σχέδιο υλοποίησης ενθάρρυνε, ήδη από την εκκίνηση του Work Programme, τη δημιουργία ομάδων ειδημόνων, οι οποίες ασχολούνται με την υλοποίηση συγκεκριμένων αλληλοσυνδεδεμένων στόχων. Πρόκειται στην ουσία για μια νέα τεχνοκρατική ελίτ, η οποία δείχνει να αναλαμβάνει την παραγωγή εξειδικευμένου επιστημονικού νοήματος, στο οποίο αναμένεται να εδραστεί η εξέλιξη της διαδικασίας υλοποίησης της πολιτικής. Οι ομάδες αυτές περιλαμβάνουν ειδικούς που υποδεικνύονται από τις εμπλεκόμενες χώρες, βρίσκονται

<sup>3</sup> Το Work Programme «Education & Training 2010» ξεκίνησε πρακτικά το 2001 με την ενεργοποίηση 3 μειζόνων στοχεύσεων, ενώ το 2002 άρχισαν να αναπτύσσονται δράσεις στην κατεύθυνση και των υπόλοιπων 10 στοχεύσεων. Πρόκειται στην ουσία για το πλαίσιο ανάπτυξης της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής, εντός της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αξιοποιούν «τις εισροές ομάδων ενδιαφέροντος σε ζητήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης όπως και των αρμοδίων υπηρεσιών της Ε.Ε (CEDEFOP, Eurydice κ.α) αλλά και κρίσιμων outsiders ( όπως ο OECD, UNESCO κ.λπ.)». Αυτό το νέο υπόδειγμα πολιτικής είναι γνωστό ως Evidence based policy making και το οποίο θα εξετάσουμε παρακάτω μέσα στη διαδρομή του στο χρόνο και ποιους μετασχηματισμούς έχει υποστεί.

**«ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ  
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 2020»**

## **2.1 Η ανάγκη για αλλαγή**

Η Στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και τη εργασία, που ξεκίνησε το 2000 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ήταν η απάντηση της Ε.Ε στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, των δημογραφικών αλλαγών και της κοινωνίας της γνώσης. Είχε σκοπό να γίνει η Ευρώπη πιο δυναμική και ανταγωνιστική για να διασφαλίσει σε όλους τους πολίτες ένα ευήμερο, δίκαιο και περιβαλλοντολογικά βιώσιμο μέλλον. Παρά τις δυνατές προσπάθειες όλης της Ευρώπης επιτεύχθηκαν οι στόχοι της στρατηγικής μερικώς αλλά η οικονομική κρίση έφερε αλλαγές ακόμη πιο πειστικές. Η πρόσφατη οικονομική κρίση δεν έχει προηγούμενο στη γενιά μας. Τα σταθερά οφέλη στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης που σημειώθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία εξουδετερώθηκαν - το ΑΕΠ μας μειώθηκε κατά 4% το 2009, η βιομηχανική μας παραγωγή οπισθοχώρησε στα επίπεδα της δεκαετίας του 1990 και 23 εκατομμύρια άνθρωποι ή το 10% του ενεργού μας πληθυσμού - είναι σήμερα άνεργοι. Η κρίση αποτελεί ένα τεράστιο σοκ για εκατομμύρια πολίτες και ανέδειξε ορισμένες θεμελιώδεις αδυναμίες της οικονομίας μας. Επίσης, η κρίση έχει το δύσκολο καθήκον της διασφάλισης της μελλοντικής οικονομικής μας ανάπτυξης. Η διατήρηση της εύθραυστης κατάστασης του υπάρχοντος χρηματοπιστωτικού συστήματος μας, αποτελεί τροχοπέδη για την ανάκαμψη, καθώς οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν δυσκολίες να δανειστούν, να ξοδέψουν και να επενδύσουν. Τα δημόσια οικονομικά μας υπέστησαν σοβαρό πλήγμα, με ελλείμματα στο 7% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο και τα επίπεδα χρέους άνω του 80% του ΑΕΠ, πράγμα που ερμηνεύεται ως δύο χρόνια της κρίσης ίσον με διαγραφή είκοσι έτη δημοσιονομικής εξυγίανσης. Το αναπτυξιακό δυναμικό μας μειώθηκε κατά το ήμισυ κατά τη διάρκεια της κρίσης. Πολλά επενδυτικά σχέδια, ταλέντα και ιδέες διατρέχουν τον κίνδυνο να αχρηστευθούν λόγω της αβεβαιότητας, της μειωμένης ζήτησης και της έλλειψης χρηματοδότησης. Οπότε είναι απολύτως φυσιολογικό και καθόλα επιτακτικό να βγει η Ευρώπη από την καταστροφική αυτή μεταβατική περίοδο και να πάρει πάλι μια τροχιά ανάκαμψης και ευημερίας.

Η έξοδος από την κρίση είναι η άμεση πρόκληση, αλλά η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να ξεφύγουμε από τις δυσάρεστες και καταστροφικές αντανακλάσεις της για να προσπαθήσουμε να επιστρέψουμε στην κατάσταση πριν από την κρίση. Ακόμη και πριν από την κρίση, υπήρχαν πολλοί τομείς στους οποίους η Ευρώπη δεν προχώρησε αρκετά γρήγορα σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο. Παραδειγματικά αναφέρονται τα εξής:

- I. Το μέσο ποσοστό ανάπτυξης της Ευρώπης ήταν διαρθρωτικά χαμηλότερο από εκείνο των κύριων οικονομικών εταίρων μας, γεγονός που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο χάσμα παραγωγικότητας το οποίο διευρύνθηκε κατά την τελευταία δεκαετία. Μεγάλο μέρος αυτής της κατάστασης οφείλεται σε διαφορετικές επιχειρηματικές δομές σε συνδυασμό με χαμηλότερα επίπεδα επενδύσεων σε <sup>4</sup>Ερευνα & Ανάπτυξη και καινοτομία, στην ανεπαρκή χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών, στην απροθυμία ορισμένων τμημάτων των κοινωνιών μας για να αγκαλιάσει την καινοτομία, σε εμπόδια στην πρόσβαση στην αγορά και σε ένα λιγότερο δυναμικό επιχειρηματικό περιβάλλον .
- II. Παρά την πρόοδο, τα ποσοστά απασχόλησης στην Ευρώπη - σε 69% κατά μέσο όρο για εκείνους ηλικίας 20-64 ετών- εξακολουθούν να είναι σημαντικά χαμηλότερα από ό, τι σε άλλα μέρη του κόσμου. Μόνο το 63% των γυναικών απασχολούνται σε σύγκριση με το 76% των ανδρών. Μόνο το 46% των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων (55-64 ετών) απασχολείται σε σύγκριση με ποσοστό άνω του 62% στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία. Επιπλέον, κατά μέσο όρο οι Ευρωπαίοι εργάζονται 10% λιγότερες ώρες από ό, τι στις ΗΠΑ ή στην Ιαπωνία.
- III. Η δημογραφική γήρανση επιταχύνεται. Δεδομένου ότι η γενιά του «<sup>5</sup>baby-boom» συνταξιοδοτείται, ο ενεργός πληθυσμός της ΕΕ θα αρχίσει να μειώνεται από το 2013/2014. Ο αριθμός των ατόμων ηλικίας άνω των 60 ετών αυξάνεται τώρα, δύο φορές πιο γρήγορα όπως έκανε πριν από το 2007 – κατά περίπου δύο εκατομμύρια κάθε χρόνο σε σύγκριση με ένα εκατομμύριο προγενέστερα. Ο συνδυασμός ενός μικρότερου ποσοστού του εργαζόμενου πληθυσμού και ένα υψηλότερο ποσοστό συνταξιούχων θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας μας.

---

<sup>4</sup> Από εδώ και στο εξής E& A

<sup>5</sup> Σύμφωνα με τον Κώστα Καραμάρκο, «Αμέσως μετά το τέλος του Β, παγκοσμίου πολέμου είχαμε μια «έκρηξη γεννήσεων» στις αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου, ένα «**baby boom**», όπως επικράτησε να περιγράφεται το σχετικό γεγονός στη διεθνή ορολογία. Η γενιά των «baby boomers», όπως περιγράφεται η γενιά όσων γεννήθηκαν από το 1946 μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1960, διαδεχόταν τη «σιωπηλή γενιά», για να γράψει και για να εξακολουθεί να γράφει τη δική της ιστορία στα παγκόσμια πράγματα, έστω και αν από εφέτος φτάνει αισίως και επισήμως στη συνταξιοδότηση...»

Ενώ η Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπίσει τις δικές της διαρθρωτικές αδυναμίες, ο κόσμος μεταβάλλεται γρήγορα και θα είναι πολύ διαφορετική η γενικότερη κατάσταση από το τέλος της επόμενης δεκαετίας. Με λίγα λόγια:

- Οι οικονομίες μας θα είναι όλο και περισσότερο αλληλένδετες. Η Ευρώπη θα συνεχίσει να επωφελείται από το να είναι μία από τις πιο ανοικτές οικονομίες στον κόσμο, αλλά ο ανταγωνισμός από τις ανεπτυγμένες και αναδυόμενες οικονομίες γίνεται εντονότερος. Χώρες όπως η Κίνα ή η Ινδία κάνουν τις πιο μαζικές επενδύσεις στην έρευνα και την τεχνολογία, ώστε να βελτιώσουν τη θέση τους στην αλυσίδα αξίας και «προσπεράσουν» στην παγκόσμια οικονομία. Αυτό ασκεί μια πίεση σε ορισμένους τομείς της οικονομίας μας ώστε να παραμείνουν ανταγωνιστικοί, αλλά κάθε απειλή αποτελεί και μια ευκαιρία. Η ανάπτυξη σε αυτές τις χώρες θα βοηθήσει να αναδυθούν νέες αγορές οι οποίες θα ανοίξουν τον δρόμο για πολλές ευρωπαϊκές εταιρείες.
- Η παγκόσμια χρηματοδότηση εξακολουθεί να χρειάζεται μια αποσαφήνιση. Η δυνατότητα εύκολης δανειοδότησης, η βραχυπρόθεσμη προσέγγιση και η υπερβολική ανάληψη κινδύνων στις χρηματοπιστωτικές αγορές όλου του κόσμου τροφοδότησαν κάποιες κερδοσκοπικές συμπεριφορές, δίνοντας αφορμή για «φούσκα» με γνώμονα την ανάπτυξη και τις σημαντικές ανισορροπίες. Η Ευρώπη ασχολείται με την εξεύρεση παγκόσμιων λύσεων για την επίτευξη ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου οικονομικού συστήματος.
- Το κλίμα και οι φυσικοί πόροι αποτελούν πρόκληση και απαιτούν δραστικές ενέργειες. Η μεγάλη εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα όπως το πετρέλαιο και η αναποτελεσματική χρήση των πρώτων υλών εκθέτει τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις μας σε επιζήμιες και δαπανηρές αναταραχές των τιμών, απειλώντας την οικονομική μας ασφάλεια και συμβάλλοντας στην αλλαγή του κλίματος. Η επέκταση του παγκόσμιου πληθυσμού 6 με 9 δισεκατομμύρια θα εντείνει τον παγκόσμιο ανταγωνισμό για τους φυσικούς πόρους, και θα ασκήσει πίεση στο περιβάλλον. Η Ε.Ε πρέπει να συνεχίσει την προσέγγιση της με τα άλλα μέρη του κόσμου για την επιδίωξη μιας παγκόσμιας λύσης στα προβλήματα της αλλαγής του κλίματος, την ίδια στιγμή που έχουμε να εφαρμόσουμε τα συμφωνηθέντα μας για το κλίμα και την ενεργειακή στρατηγική σε όλη την επικράτεια της Ένωσης.
- Η κρίση κατέδειξε τους στενούς δεσμούς και τις διαχύσεις μεταξύ των εθνικών οικονομιών μας, ιδιαίτερα στη ζώνη του ευρώ. Οι μεταρρυθμίσεις, ή οι ελλείψεις αυτών, σε μία χώρα επηρεάζουν τις επιδόσεις όλων των άλλων χωρών πράγμα



που έδειξαν τα πρόσφατα γεγονότα. Επιπλέον, η κρίση και οι αυστηροί περιορισμοί στις δημόσιες δαπάνες έχουν καταστήσει πιο δύσκολο για ορισμένα κράτη μέλη να παρέχουν επαρκή χρηματοδότηση για τις βασικές υποδομές που χρειάζονται σε τομείς όπως οι μεταφορές και η ενέργεια, όχι μόνο για να αναπτύξουν τις οικονομίες τους, αλλά και για να τους βοηθήσουν να συμμετάσχουν πλήρως στην εσωτερική αγορά.

- ο Ο συντονισμός εντός της ΕΕ αποδίδει: η απάντηση στην κρίση απέδειξε ότι όταν ενεργούμε από κοινού, είμαστε πολύ πιο αποτελεσματικοί. Το αποδείξαμε με την ανάληψη μιας κοινής δράσης για τη σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος και μέσω της υιοθέτησης ενός Ευρωπαϊκού Σχεδίου Οικονομικής Ανάκαμψης. Σε έναν κόσμο που κινείται σε τροχιά ταχείας παγκοσμιοποίησης, καμία χώρα δεν μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις προκλήσεις από μόνη της, παρά μόνο με σωστό και αποδοτικό σχεδιασμό για έξοδο από την κρίση και σε συνεργασία με άλλες χώρες.
- ο Η ΕΕ προσθέτει αξία στην παγκόσμια σκηνή. Η ΕΕ θα επηρεάσει τις παγκόσμιες αποφάσεις πολιτικής μόνο εάν ενεργεί από κοινού. Η ισχυρότερη εξωτερική εκπροσώπηση θα πρέπει να πηγαίνει χέρι-χέρι με την ενίσχυση του εσωτερικού συντονισμού.

Η Ευρώπη βρίσκεται μπροστά σε σαφείς ακόμα επιλογές που αποτελούν πρόκληση είτε αντιμετωπίζοντας συλλογικά την άμεση πρόκληση της ανάκαμψης αλλά και τις μακροπρόθεσμες προκλήσεις - την παγκοσμιοποίηση, την πίεση στους πόρους, τη γήρανση - έτσι ώστε να αντισταθμίσει τις πρόσφατες απώλειες, να ανακτήσει την ανταγωνιστικότητα, να αυξήσει την παραγωγικότητα και να θέσει την ΕΕ σε μια ανοδική τροχιά της ευημερίας («βιώσιμη ανάκαμψη») είτε συνεχίζοντας σε έναν αργό και σε μεγάλο βαθμό ασυντόνιστο ρυθμό των μεταρρυθμίσεων διατρέχοντας τον κίνδυνο να καταλήξουμε σε μια μόνιμη απώλεια πλούτου, με υποτονικό ρυθμό ανάπτυξης («υποτονική ανάκαμψη») που ενδέχεται να οδηγήσει σε υψηλά επίπεδα ανεργίας και σε μια κοινωνική δυσφορία αλλά ακόμη και σε μια σχετική παρακμή στην παγκόσμια σκηνή.

Η Ευρώπη έχει πολλά πλεονεκτήματα: μπορούμε να βασιστούμε στο ταλέντο και τη δημιουργικότητα του λαού μας, σε μια ισχυρή βιομηχανική βάση, σε έναν ζωντανό τομέα των υπηρεσιών, σε μια ακμάζουσα και υψηλής ποιότητας γεωργία, σε μια ισχυρή ναυτική παράδοση, στην ενιαία αγορά μας και στο κοινό νόμισμα, να εδραιώσουμε τη θέση μας ως τον μεγαλύτερο εμπορικό συνασπισμό στον κόσμο και ως τον κορυφαίο προορισμό για ξένες και άμεσες επενδύσεις. Πολλά από τα κράτη μέλη μας είναι μεταξύ των πλέον

καινοτόμων και ανεπτυγμένων οικονομιών του κόσμου. Αλλά η καλύτερη ευκαιρία για να επιτύχει η Ευρώπη είναι αν ενεργεί συλλογικά - ως Ένωση.

Στη δεκαετία του 1990, η Ευρώπη δημιούργησε τη μεγαλύτερη ενιαία αγορά στον κόσμο, που υποστηρίζεται από ένα κοινό νόμισμα. Μόνο πριν από λίγα χρόνια, η διαίρεση της Ευρώπης έδειξε πως νέα κράτη μέλη εισήλθαν στην Ένωση και άλλα κράτη ξεκίνησαν το δρόμο προς την ένταξη ή μια στενότερη σχέση με την Ένωση. Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών η κοινή δράση που μόλις αναλαμβάνεται στο μέγεθος της κρίσης, μέσω του ευρωπαϊκού σχεδίου για την ανάκαμψη από την κρίση, βοήθησε να αποτραπεί η οικονομική κατάρρευση, ενώ τα συστήματα πρόνοιας μας βοήθησαν να προστατευτούν οι άνθρωποι από ακόμη μεγαλύτερα δεινά. Η Ευρώπη είναι σε θέση να ενεργεί σε περιόδους κρίσης και να προσαρμόζει τις οικονομίες και τις κοινωνίες της. Οι Ευρωπαίοι σήμερα αντιμετωπίζουν και πάλι μια στιγμή μεταμόρφωσης για να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης, τις διαρθρωτικές αδυναμίες της Ευρώπης και τις εντεινόμενες παγκόσμιες προκλήσεις. Με τον τρόπο αυτό, η έξοδος μας από την κρίση πρέπει να είναι το σημείο εισόδου σε μια νέα οικονομία. Πρέπει λοιπόν η ίδια να πάρει το μέλλον στα χέρια της. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο εάν η Ευρώπη λειτουργήσει και δράσει σαν ένα σώμα, συλλογικά, σαν μια Ένωση. Υπάρχει ανάγκη μιας στρατηγικής που θα βοηθήσει την Ευρώπη να βγει πιο δυνατή από αυτή τη κρίση και να μετατραπεί σε μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία, διανέμοντας υψηλά επίπεδα εργασίας, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Για να αναδυθεί από τη κρίση και για να προετοιμαστεί για την επόμενη δεκαετία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ξεκινήσει την «Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020» η οποία υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010.

## 2.2 Το όραμα της νέας στρατηγικής

Η <sup>6</sup>Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020 θέτει ένα όραμα για την <sup>7</sup>κοινωνική αγορά εργασίας στον 21<sup>ο</sup> αιώνα για αυτό και θέτει τρεις μείζονος σημασίας προτεραιότητες:

- **Έξυπνη ανάπτυξη:** μια οικονομία βασισμένη στην γνώση και στη καινοτομία
- **Βιώσιμη ανάπτυξη:** προωθώντας μια πιο αποδοτική αξιοποίηση των πόρων, μια πιο πράσινη και πιο ανταγωνιστική οικονομία.
- **Χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη:** καλλιεργώντας μια οικονομία υψηλής απασχόλησης παραδίδοντας κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Πιο αναλυτικά:

- <sup>8</sup>«**Έξυπνη ανάπτυξη**» - μια οικονομία βασισμένη στη γνώση και την καινοτομία  
Έξυπνη ανάπτυξη σημαίνει ενίσχυση της γνώσης και της καινοτομίας ως κινητήρια δύναμη της μελλοντικής μας ανάπτυξης. Αυτό απαιτεί τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, ενισχύοντας τις επιδόσεις της έρευνας, την προώθηση της καινοτομίας και της μεταφοράς γνώσεων σε ολόκληρη την Ένωση, κάνοντας πλήρη χρήση των δυνατοτήτων των νέων τεχνολογιών, πληροφοριών και επικοινωνιών και τη διασφάλιση ότι οι καινοτόμες ιδέες μπορούν να μετατραπούν σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες που δημιουργούν ανάπτυξη, ποιοτικές θέσεις εργασίας ώστε να βοηθήσει να αντιμετωπισθούν οι ευρωπαϊκές και παγκόσμιες κοινωνικές προκλήσεις. Αλλά, για να πετύχει, αυτό πρέπει να συνδυαστεί με την επιχειρηματικότητα, τη χρηματοδότηση, και την επικέντρωση στις ανάγκες των χρηστών και τις ευκαιρίες της αγοράς. Η Ευρώπη πρέπει να δραστηριοποιηθεί: στην καινοτομία με υψηλότερες δαπάνες στην E & A αφού στην Ευρώπη είναι κάτω του 2%, σε σύγκριση με 2,6% στις ΗΠΑ και 3,4% στην Ιαπωνία, κυρίως λόγω των χαμηλότερων επιπέδων των ιδιωτικών επενδύσεων. Η Ευρώπη πρέπει να επικεντρωθεί στον αντίκτυπο και στη σύνθεση των δαπανών για την έρευνα και στη βελτίωση των συνθηκών του ιδιωτικού τομέα για E & A στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης όσον αφορά την εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση, μόνο το ένα τέταρτο όλων των μαθητών έχουν ικανότητες κακής ανάγνωσης αλλά και ένας στους επτά νέους εγκαταλείπει την εκπαίδευση και την κατάρτιση από πολύ νωρίς. Επιπλέον περίπου το 50% φτάνει σε μεσαίο επίπεδο προσόντων, αλλά αυτό συχνά δεν ανταποκρίνεται

<sup>6</sup> Στο εξής «Ευρώπη 2020»

<sup>7</sup> Σύμφωνα με το επίσημο κείμενο του «EUROPE 2020»

<sup>8</sup> Σύμφωνα με το επίσημο κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020

στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Λιγότερα από ένα στα τρία άτομα ηλικίας 25-34 ετών έχουν πτυχίο πανεπιστημίου σε σύγκριση με 40% στις ΗΠΑ και πάνω από 50% στην Ιαπωνία. Σύμφωνα με τον δείκτη της Σαγκάης, μόνο δύο ευρωπαϊκά πανεπιστήμια βρίσκονται στην κορυφή του κόσμου. Έμφαση πρέπει να δοθεί στην ψηφιακή κοινωνία: η παγκόσμια ζήτηση για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών είναι μια αγορά αξίας € 2 000 δις. ευρώ, αλλά μόνο το ένα τέταρτο αυτού του προέρχεται από τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Η Ευρώπη επίσης μείνει πίσω σε γρήγορη σύνδεση στο Ιντερνέτ, η οποία επηρεάζει την ικανότητά της να καινοτομεί καθώς και την ικανότητα της για την on-line διάδοση της γνώσης και της διανομής των αγαθών και υπηρεσιών. Η ύπαρξη μιας δράσης στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα απελευθερώσει τις ικανότητες της Ευρώπης, τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης και την ποιότητα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, αξιοποιώντας τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη της ψηφιακής κοινωνίας. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να παραδίδονται σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

- **«Βιώσιμη ανάπτυξη»:** Βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει την οικοδόμηση μιας αποδοτικής αξιοποίησης των πόρων, τη βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία, την αξιοποίηση του ηγετικού ρόλου της Ευρώπης στον αγώνα για την ανάπτυξη νέων διαδικασιών και τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων τεχνολογιών, την επίσπευση της ανάπτυξης των έξυπνων πλεγμάτων με χρήση <sup>10</sup>Τεχνολογιών και Πληροφοριών της Επικοινωνίας, καθώς και την ενίσχυση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των επιχειρήσεών μας, ιδιαίτερα εντός των <sup>11</sup>Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων μας, καθώς και μέσω της αξιοποίησης της αποδοτικότητας των πόρων. Η Ευρώπη πρέπει να δραστηριοποιηθεί σε τομείς όπως η ανταγωνιστικότητα καθώς έχει ευημερήσει μέσα από το εμπόριο και έχοντας έρθει αντιμέτωπη με έντονες πιέσεις στις εξαγωγικές αγορές. Η ΕΕ ήταν σε μεγάλο βαθμό πρώτη σε κίνηση για πράσινες λύσεις διατηρώντας παράλληλα έντονο τον στόχο για τη μη αμφισβήτηση της από τους μεγαλύτερους ανταγωνιστές της. Ένας άλλος σημαντικός τομέας που χρήζει άμεσης δραστηριοποίησης της Ένωσης είναι στην καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος. Η επίτευξη των κλιματικών στόχων σημαίνει μείωση των εκπομπών πολύ πιο γρήγορα στην επόμενη δεκαετία από ό, τι κατά την τελευταία δεκαετία και πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των νέων τεχνολογιών όπως η

<sup>9</sup> Σύμφωνα με το επίσημο κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020

<sup>10</sup> Στο εξής ΤΠΕ

<sup>11</sup> Στο εξής ΜΜΕ

δέσμευση του άνθρακα. Η βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων θα συμβάλει σημαντικά στον περιορισμό των εκπομπών. Αυτό ενδιαφέρει όλους τους τομείς της οικονομίας, όχι μόνο τις εκπομπές υψηλής έντασης. Μιλώντας για μια καθαρή και αποδοτική ενέργεια θα ήταν αναγκαίο να επιτευχθούν οι στόχοι μας που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε 60 δις € στις εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου μέχρι το 2020. Αυτό δεν αφορά μόνο την εξοικονόμηση χρημάτων αλλά είναι απαραίτητο για την ενεργειακή μας ασφάλεια. Η επίτευξη του στόχου της ΕΕ για 20% των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μόνο έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει περισσότερες από 600 000 θέσεις εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προσθήκη του στόχου 20% για την ενεργειακή απόδοση, αφορά πάνω από 1 εκατομμύριο νέες θέσεις εργασίας που διακυβεύονται. Η δράση στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα απαιτήσει την εφαρμογή μείωσης των εκπομπών με τρόπο που να μεγιστοποιεί τα οφέλη και να ελαχιστοποιεί τις δαπάνες, μεταξύ άλλων και μέσω της διάδοσης καινοτόμων τεχνολογικών λύσεων. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει ένας στόχος για την αποσύνδεση της ανάπτυξης από τη χρήση ενέργειας και να γίνει πιο αποδοτική η αξιοποίηση των πόρων της οικονομίας, η οποία όχι μόνο θα δώσει στην Ευρώπη ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αλλά θα μειώσει και στην εξάρτησή της από ξένες πηγές για πρώτες ύλες και βασικά προϊόντα.

- **12«Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς»:** κάνουμε λόγο για μια οικονομία υψηλής απασχόλησης και για μια παροχή οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Μια ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς σημαίνει ενίσχυση των ατόμων σε υψηλά επίπεδα απασχόλησης, την επένδυση στις δεξιότητες, την καταπολέμηση της φτώχειας και τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας, την κατάρτιση και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, έτσι ώστε να βοηθήσει τους ανθρώπους να προβλέπουν και να διαχειρίζονται την όποια αλλαγή, και να οικοδομήσουν μια κοινωνία με συνοχή. Είναι επίσης σημαντικό ότι τα οφέλη της οικονομικής ανάπτυξης θα έχουν εξαπλωθεί σε όλα τα μέρη της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων και των αποκεντρωμένων περιοχών της, ενισχύοντας έτσι την εδαφική συνοχή. Πρόκειται για την εξασφάλιση της πρόσβασης και των ευκαιριών για όλους σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής. Η Ευρώπη πρέπει να κάνει πλήρη χρήση του εργατικού δυναμικού της ώστε να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της γήρανσης του πληθυσμού και της αύξησης του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Για την αύξηση της

---

<sup>12</sup> Σύμφωνα με το επίσημο κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την «Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020»

συμμετοχής του εργατικού δυναμικού θα απαιτηθούν οι πολιτικές για την προώθηση της ισότητας των φύλων ενισχύοντας έτσι την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Όσον αφορά την απασχόληση, εξαιτίας των δημογραφικών αλλαγών, το εργατικό μας δυναμικό βρίσκεται σε πορεία συρρίκνωσης. Μόνο τα δύο τρίτα του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας επί του παρόντος απασχολούνται, σε σύγκριση με πάνω από 70% στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία. Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών και των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας είναι ιδιαίτερα χαμηλά. Οι νέοι έχουν υποστεί ισχυρό πλήγμα από την κρίση, με ποσοστό ανεργίας άνω του 21%. Υπάρχει ένας μεγάλος κίνδυνος ότι οι άνθρωποι μακριά ή κακώς συνδεδεμένοι με τον κόσμο της εργασίας χάνουν ισχυρό έδαφος από την αγορά εργασίας. Όσον αφορά τις δεξιότητες, περίπου 80 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν ελάχιστες ή βασικές δεξιότητες. Μέχρι το 2020, 16 εκατομμύρια περισσότερες θέσεις εργασίας θα απαιτούν υψηλά προσόντα, ενώ η ζήτηση για χαμηλά προσόντα θα μειωθούν κατά 12 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Η επίτευξη παράτασης του επαγγελματικού βίου θα απαιτήσει επίσης τη δυνατότητα να αποκτήσουν και να αναπτύξουν νέες δεξιότητες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής. Σημαντικός παράγοντας αποτελεί η προσπάθεια καταπολέμησης της φτώχειας: 80 εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκ των οποίων τα 19 εκατομμύρια από αυτούς είναι παιδιά. Το 8% των ανθρώπων που εργάζονται δεν κερδίζουν αρκετά ώστε να ζουν πάνω από το όριο της φτώχειας. Οι άνεργοι είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι. Η δράση στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα απαιτήσει τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της εκπαίδευσης για την απασχόληση και τις πολιτικές κατάρτισης καθώς και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας με την αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού και τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας, καθώς και την αύξηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης μεταξύ της επιχειρηματικής κοινότητας. Από την άποψη αυτή η πρόσβαση σε υποδομές φροντίδας παιδιών και άλλων εξαρτώμενων ατόμων θα είναι σημαντική. Η εφαρμογή αρχών της ευελιξίας με ασφάλεια και επιτρέποντας στους ανθρώπους να αποκτήσουν νέες δεξιότητες για να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες και στις ενδεχόμενες αλλαγές σταδιοδρομίας θα είναι το κλειδί προς την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων. Μια μεγάλη προσπάθεια θα απαιτηθεί για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και τη μείωση των ανισοτήτων υγείας ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να επωφεληθούν από την ανάπτυξη. Εξίσου σημαντική θα είναι η ικανότητά μας να

αντιμετωπίσουμε την πρόκληση της προώθησης ενός υγιούς και ενεργού πληθυσμού για να καταστεί δυνατή η κοινωνική συνοχή και η υψηλότερη παραγωγικότητα.

Είναι πολύ βασικό η ίδια η Ευρώπη να γνωρίζει που θέλει να είναι το 2020, σε ποια επίπεδα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Αυτό θα ήταν το κλειδί προς την πορεία μιας επιτυχημένης ανάπτυξης. Η Επιτροπή λοιπόν, θέτει τους ακόλουθους πρωταρχικούς στόχους:

- ↳ Το 75% του πληθυσμού ηλικίας 29-64 πρέπει να εργάζεται. Το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα αυξηθεί από το σημερινό 69% σε τουλάχιστον 75%, μεταξύ άλλων μέσω της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών, των ηλικιωμένων εργαζομένων και την καλύτερη ενσωμάτωση των μεταναστών στο εργατικό δυναμικό.
- ↳ Το 3% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ πρέπει να αξιοποιείται στην Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D). Σήμερα η ΕΕ έχει ως στόχο την επένδυση 3% του ΑΕΠ στην Ε & Α. Ο στόχος έχει καταφέρει να εστιάσει την προσοχή στην ανάγκη τόσο για το δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα να επενδύσουν στην, αλλά εστιάζει περισσότερο στις εισροές παρά στον αντίκτυπο. Υπάρχει σαφής ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών για ιδιωτική Ε & Α στην ΕΕ. Είναι επίσης σαφές ότι με την εξέταση της Ε & Α αλλά και της καινοτομίας, θα παίρναμε ένα ευρύτερο φάσμα των δαπανών που θα ήταν πιο σημαντικές για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και για τους οδηγούς της παραγωγικότητας. Η Επιτροπή προτίθεται να διατηρήσει τον στόχο του 3%, ενώ προτείνει την ανάπτυξη ενός δείκτη που θα αντικατοπτρίζει την Ε & Α καθώς και την καινοτομία.
- ↳ Οι κλιματικοί και ενεργειακοί στόχοι θα πρέπει να επιτευχθούν (περιλαμβάνοντας μια αύξηση στο 30% της μείωσης των εκπομπών εφόσον είναι οι συνθήκες σωστές). Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 ή κατά 30%, εάν οι συνθήκες είναι ευοίωνες. Επίσης αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας έως 20% καθώς και αύξηση 20% της ενεργειακής απόδοσης.
- ↳ Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο πρέπει να είναι κάτω από 10% και τουλάχιστον το 40% της νέας γενιάς πρέπει να έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ένας στόχος για την εκπαίδευση, κάτι που να αντιμετωπίζει το πρόβλημα των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, μειώνοντας το ποσοστό πτώσης κάτω από το 10% από το σημερινό 15%, ενώ παράλληλα να υπάρχει αύξηση του μεριδίου από 31% σε τουλάχιστον 40% για το

2020 του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- ↳ 20 εκατομμύρια λιγότεροι άνθρωποι πρέπει να βρίσκονται στα πρόθυρα φτώχειας. Ο αριθμός των Ευρωπαίων που ζουν κάτω από τα εθνικά όρια της φτώχειας πρέπει να μειωθεί κατά 25%, βγάζοντας πάνω από 20 εκατομμύρια ανθρώπους από τη φτώχεια.

Οι στόχοι αυτοί είναι αλληλένδετοι. Για παράδειγμα, τα καλύτερα επίπεδα εκπαίδευσης βοηθούν την απασχολησιμότητα και η πρόοδος στην αύξηση του ποσοστού απασχόλησης βοηθά στη μείωση της φτώχειας. Η μεγαλύτερη ικανότητα για έρευνα και ανάπτυξη καθώς και καινοτομία σε όλους τους τομείς της οικονομίας, σε συνδυασμό με την αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα και την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Επενδύσεις σε πιο καθαρές τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα θα βοηθήσει το περιβάλλον μας και θα συμβάλουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και ευκαιριών απασχόλησης.

Η επίτευξη αυτών των στόχων θα πρέπει να κινητοποιήσει τη συλλογική μας προσοχή. Θα χρειαστεί ισχυρή ηγεσία, δέσμευση και ένας αποτελεσματικός μηχανισμός παράδοσης για να αλλάξει η νοοτροπία και οι πρακτικές στην ΕΕ ώστε να παραδώσουν τα αποτελέσματα που συνοψίζονται σε αυτούς τους στόχους. Οι στόχοι αυτοί είναι αντιπροσωπευτικοί και όχι εξαντλητικοί. Αντιπροσωπεύουν μια συνολική εικόνα, όπου η Επιτροπή θα ήθελε να δει την ΕΕ σχετικά με τις βασικές παραμέτρους μέχρι το 2020. Κάθε κράτος μέλος είναι διαφορετικό και η ΕΕ των 27, είναι πιο ποικιλόμορφη από ό, τι ήταν πριν από μια δεκαετία. Παρά τις διαφορές στα επίπεδα ανάπτυξης και του βιοτικού επιπέδου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι προτεινόμενοι στόχοι είναι συναφείς για όλα τα κράτη μέλη, παλιά και νεότερα. Η επένδυση στην έρευνα και ανάπτυξη καθώς και στην καινοτομία, στην εκπαίδευση και σε τεχνολογίες εξοικονόμησης πόρων, θα ωφελήσει τους παραδοσιακούς τομείς, τις αγροτικές περιοχές καθώς και τις οικονομίες υψηλής εξειδίκευσης και υπηρεσιών. Θα ενισχύσει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Για να διασφαλιστεί ότι κάθε κράτος μέλος θα προσαρμόσει τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» στην ιδιαίτερη κατάστασή του, η Επιτροπή προτείνει ότι οι εν λόγω στόχοι της ΕΕ μεταφράζονται σε εθνικούς στόχους και τροχιές για να αντικατοπτρίζουν την τρέχουσα κατάσταση κάθε κράτους μέλους και το επίπεδο φιλοδοξίας ώστε να είναι σε θέση να φθάσουν ως μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας της ΕΕ για την επίτευξη αυτών των στόχων. Εκτός από τις προσπάθειες των κρατών μελών η Επιτροπή θα προτείνει ένα φιλόδοξο φάσμα δράσεων σε επίπεδο ΕΕ με στόχο την άρση της ΕΕ σε μια νέα, πιο βιώσιμη



πορεία ανάπτυξης. Αυτό το μείγμα της ΕΕ και των εθνικών προσπαθειών θα πρέπει να αλληλοενισχύεται.

Η Επιτροπή προτείνει επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες ως καταλύτη της προόδου σε κάθε βασική προτεραιότητα:

- **«Ένωση καινοτομίας»:** αναφέρεται στη βελτίωση των συνθηκών πλαισίου και στην πρόσβαση στη χρηματοδότηση για την έρευνα και την καινοτομία ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι καινοτόμες ιδέες μπορούν να μετατραπούν σε προϊόντα και υπηρεσίες που δημιουργούν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας. Στόχος της είναι να επαναπροσδιορίσουμε τις προτεραιότητες στην Ε & Α και της πολιτικής για την καινοτομία σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας, όπως η κλιματική αλλαγή, η ενέργεια και η ορθή αποδοτικότητα των πόρων, η υγεία και η δημογραφική αλλαγή. Κάθε σύνδεσμος πρέπει να ενισχυθεί στην αλυσίδα της καινοτομίας, από την έρευνα.

Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να εργαστεί για την ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, να αναπτύξει ένα στρατηγικό ερευνητικό πρόγραμμα επικεντρωμένο στις προκλήσεις όπως η ενεργειακή ασφάλεια, οι μεταφορές, η κλιματική αλλαγή και η ορθή αποδοτικότητα των πόρων, η υγεία και η γήρανση, η διαχείριση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων παραγωγής της γης, και να ενισχύσει τον κοινό προγραμματισμό με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Επίσης είναι αναγκαίο να δρομολογήσει «ευρωπαϊκές συμπράξεις καινοτομίας» μεταξύ της ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο για την επιτάχυνση της ανάπτυξης και την ανάπτυξη των τεχνολογιών που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίστηκαν. Επίσης θα συμβάλει στην ενίσχυση και στην ανάπτυξη περαιτέρω του ρόλου των μέσων της ΕΕ για τη στήριξη της καινοτομίας (π.χ. διαρθρωτικά ταμεία, τα ταμεία αγροτικής ανάπτυξης, η Ε & Α της Ε.Ε), μεταξύ άλλων μέσω της στενότερης συνεργασίας με την <sup>13</sup>ΕΤΕΠ και τον εξορθολογισμό των διοικητικών διαδικασιών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, ιδίως για τις ΜΜΕ. Επιπλέον έχει σκοπό να προωθήσει εταιρικές σχέσεις γνώσης και να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ της εκπαίδευσης, των επιχειρήσεων, της έρευνας και της καινοτομίας καθώς και στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της υποστήριξης νέων καινοτόμων επιχειρήσεων.

Σπουδαίο και ουσιαστικό ρόλο πρέπει να διαδραματίσουν τα κράτη μέλη σε εθνικό επίπεδο αρχικά προωθώντας την αριστεία και την έξυπνη εξειδίκευση, ώστε να ενισχύσουν τη

---

<sup>13</sup> ΕΤΕΠ σημαίνει Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων, να εφαρμόσουν από κοινού τον προγραμματισμό και την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας σε τομείς που μπορεί να διασφαλίσει τη διάδοση της τεχνολογίας σε όλη την επικράτεια της ΕΕ. Τέλος είναι αναγκαίο να δοθεί προτεραιότητα στις δαπάνες της γνώσης, μεταξύ άλλων με τη χρήση φορολογικών κινήτρων και άλλων χρηματοδοτικών μέσων για την προώθηση μεγαλύτερων επενδύσεων στην ιδιωτική E & A .

- **«Νεολαία σε κίνηση».** Ο στόχος είναι να ενισχυθούν οι επιδόσεις της διεθνούς ελκυστικότητας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης και να αυξηθεί η συνολική ποιότητα σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ, συνδυάζοντας υπεροχή και δικαιοσύνη, με την προώθηση της κινητικότητας των φοιτητών και της κινητικότητας των εκπαιδευομένων ώστε να βελτιωθεί η απασχόληση στη νέα κατάσταση που αντιμετωπίζουν οι νέοι.

Η Επιτροπή πρέπει πάλι να αναλάβει το ρόλο της ώστε να ολοκληρώσει και να ενισχύσει την κινητικότητα της ΕΕ, το πανεπιστήμιο και τα προγράμματα των ερευνητών (όπως το Erasmus, Erasmus Mundus, Tempus και Marie Curie) και να συνδέσουν τα εθνικά προγράμματα με τους πόρους. Επίσης να εντείνει το πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (προγράμματα σπουδών, διοίκηση και χρηματοδότηση), μεταξύ άλλων με τη συγκριτική αξιολόγηση των επιδόσεων των πανεπιστημίων και των εκπαιδευτικών σε ένα παγκόσμιο πλαίσιο. Επιπλέον είναι απαραίτητο να διερευνήσει τρόπους προώθησης της επιχειρηματικότητας μέσω προγραμμάτων κινητικότητας για νέους επαγγελματίες καθώς και να δρομολογήσει ένα πλαίσιο για την απασχόληση των νέων που θα παρουσιάζει τις πολιτικές που αποσκοπούν στη μείωση των ποσοστών ανεργίας των νέων: αυτό θα πρέπει να προωθήσει, με τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους, την είσοδο των νέων στην αγορά εργασίας μέσω μαθητείας, τα στάδια εργασιακής εμπειρίας, συμπεριλαμβανομένου ενός προγράμματος ( «Η πρώτη σου εργασία μέσω του EURES») με στόχο την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης για νέους ευνοώντας την κινητικότητα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν επαρκείς επενδύσεις στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα (προσχολική μέχρι την τριτοβάθμια) ώστε να βελτιώσουν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, εξετάζοντας την κάθε βαθμίδα (προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, επαγγελματική και τριτογενή) στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, που θα περιλαμβάνει τις βασικές ικανότητες και στοχεύοντας στην μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Επίσης είναι απαραίτητο να ενισχύσουν τη διαφάνεια και τη συνάφεια των εκπαιδευτικών συστημάτων με τη δημιουργία

εθνικών πλαισίων προσόντων προς την κατεύθυνση των αναγκών για την αγορά εργασίας. Τέλος να βελτιώσουν την είσοδο των νέων στην αγορά εργασίας μέσω μιας ολοκληρωμένης δράσης που καλύπτει, μεταξύ άλλων, την καθοδήγηση και τις συμβουλές

- **«Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη»**, σημαίνει να επιταχυνθεί η εξάπλωση του Διαδικτύου υψηλής ταχύτητας και για να δρέψει τα οφέλη από μια ψηφιακή ενιαία αγορά για νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Ο στόχος είναι να υλοποιηθούν βιώσιμα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη από μια ψηφιακή ενιαία αγορά η οποία θα βασίζεται σε ταχείες και υπερταχείες και σε διαλειτουργικές εφαρμογές, με ευρυζωνική πρόσβαση για όλους έως το 2013. Πρόσβαση για όλους σημαίνει πολύ υψηλότερες ταχύτητες στο διαδίκτυο (30 Mbps ή μεγαλύτερες) μέχρι το 2020, και το 50% ή και παραπάνω των ευρωπαϊκών νοικοκυριών να είναι συνδρομητές σε συνδέσεις στο διαδίκτυο πάνω από 100 Mbps.

Πάλι η Επιτροπή θα χρειαστεί να κάνει έντονη την παρουσία της ώστε να δημιουργήσει ένα σταθερό νομικό πλαίσιο που θα προσελκύσει επενδύσεις σε μια ανοικτή και ανταγωνιστική υποδομή υψηλής ταχύτητας internet και σε συναφείς υπηρεσίες. Επίσης να διευκολυνθεί η χρήση των διαρθρωτικών κεφαλαίων της ΕΕ για την επιδίωξη αυτού του προγράμματος δράσης ώστε να δημιουργήσει μια πραγματική ενιαία αγορά και υπηρεσίες (δηλαδή χωρίς περιθώρια και ασφαλείς διαδικτυακές υπηρεσίες της ΕΕ και αγορές ψηφιακού περιεχομένου), με υψηλά επίπεδα αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης. Να μεταρρυθμίσει την έρευνα και την καινοτομία και να αυξήσει την υποστήριξη της στον τομέα των <sup>14</sup>ΤΠΕ, έτσι ώστε να ενισχύσει τη δύναμη της τεχνολογίας της Ευρώπης σε βασικούς στρατηγικούς τομείς και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των ΜΜΕ με σκοπό να τις οδηγήσει σε αναδυόμενες αγορές και τέλος να προωθηθεί η πρόσβαση στο διαδίκτυο και η αξιοποίησή του από όλους τους ευρωπαίους πολίτες, ειδικά μέσα από δράσεις για την υποστήριξη της ψηφιακής μόρφωσης.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χαράξουν επιχειρησιακές στρατηγικές διαδικτύου υψηλής ταχύτητας με στόχο τη δημόσια χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων των διαρθρωτικών ταμείων, σε τομείς που δεν καλύπτονται από ιδιωτικές επενδύσεις καθώς επίσης και να καθιερώσουν ένα νομικό πλαίσιο για το συντονισμό των δημόσιων έργων για τη μείωση του κόστους παραγωγής και εγκατάστασης του δικτύου. Τέλος είναι σκόπιμο να προωθήσουν την ανάπτυξη και χρησιμοποίηση σύγχρονων και προσβάσιμων επιγραμμικών

---

<sup>14</sup> ΤΠΕ σημαίνει Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών, σύμφωνα με την ερμηνεία στο [www.observatory.gr](http://www.observatory.gr)

υπηρεσιών (π.χ. ηλεκτρονική διακυβέρνηση, σε απευθείας σύνδεση με την υγεία, έξυπνο σπίτι, ψηφιακές δεξιότητες, ασφάλεια).

- **«Αποδοτική χρήση των πόρων της Ευρώπης».** Ο στόχος είναι να υποστηριχθεί η μετάβαση προς μια αποδοτική αξιοποίηση των πόρων σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα που θα είναι αποτελεσματική όσον αφορά τον τρόπο που χρησιμοποιεί όλους τους πόρους. Επίσης, στόχος είναι να αποσυνδεθεί η οικονομική μας ανάπτυξη από την κατανάλωση πόρων και ενέργειας, από τη μείωση των εκπομπών CO<sub>2</sub>, από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση μεγαλύτερης ενεργειακής ασφάλειας.

Η Επιτροπή θα εργαστεί με σκοπό να κινητοποιήσει τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ (π.χ. αγροτική ανάπτυξη, τα διαρθρωτικά ταμεία, έρευνα και ανάπτυξη ενός προγράμματος-πλαίσιου) ως μέρος μιας συνεκτικής στρατηγικής χρηματοδότησης που συνδυάζει την ΕΕ και τις εθνικές, δημόσιες και ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις. Επίσης πρέπει να ενισχύσει ένα πλαίσιο για τη χρήση των αγορο-κεντρικών μέσων (π.χ. εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών, αναθεώρηση της φορολόγησης της ενέργειας, πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων, την ενθάρρυνση της ευρύτερης χρήσης των πράσινων δημόσιων συμβάσεων). Επίσης πρέπει να υποβάλει προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό και την απαλλαγή από υδρογονάνθρακες στον τομέα των μεταφορών συμβάλλοντας στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από ένα συνδυασμό μέτρων π.χ. μέτρα υποδομής, όπως η έγκαιρη ανάπτυξη των υποδομών των δικτύων παροχής της ηλεκτρικής κινητικότητας, έξυπνη διαχείριση της κυκλοφορίας, την καλύτερη διοικητική μέριμνα, τη συνέχιση της μείωσης των εκπομπών CO<sub>2</sub> για τα οδικά οχήματα, για τις αεροπορικές γραμμές και τους θαλάσσιους τομείς συμπεριλαμβανομένης της δρομολόγησης μιας «πράσινης» πρωτοβουλίας για το ευρωπαϊκό αυτοκίνητο, το οποίο θα συμβάλει στην προώθηση των νέων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρικών και υβριδικών αυτοκινήτων. Έχει σκοπό να επιταχύνει την εφαρμογή των στρατηγικών σχεδίων με υψηλή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για την αντιμετώπιση των κρίσιμων σημείων συμφόρησης, ιδίως τα διασυνοριακά τμήματα και τους συνδυασμένους κόμβους (πόλεις, λιμάνια, πλατφόρμες υλικοτεχνικής υποστήριξης). Επίσης οφείλει να ολοκληρώσει την εσωτερική αγορά ενέργειας ώστε να εφαρμοστούν οι στρατηγικές ενεργειακές τεχνολογίες (SET), καθώς και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ενιαία αγορά. Αναγκαίο είναι να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν ένα αναθεωρημένο Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Αποδοτικότητας και να προωθήθει ένα σημαντικό πρόγραμμα στην αποδοτικότητα των πόρων (στήριξη των MME

καθώς και τα νοικοκυριά ), με τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων και άλλων πόρων για την προσέλκυση νέων χρηματοδοτήσεων μέσω των υφιστάμενων ιδιαίτερα επιτυχημένων προτύπων και καινοτόμων επενδυτικών σχεδίων γεγονός αυτό που θα πρέπει να προωθήσει αλλαγές στην προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής. Τέλος πρέπει να διαμορφώσει ένα όραμα διαρθρωτικών και τεχνολογικών αλλαγών που απαιτούνται για μια μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα , σε μια αποδοτική αξιοποίηση των πόρων και του κλίματος και άρα σε μια ανθεκτική οικονομία μέχρι το 2050.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη θα πρέπει:

1. Να εξαλείψουν σταδιακά τις επιβλαβείς για το περιβάλλον επιδοτήσεις, περιορίζοντας τις εξαιρέσεις στα άτομα με κοινωνικές ανάγκες.
  2. Να αναπτύξουν τα αγορο-κεντρικά μέσα, όπως φορολογικά κίνητρα και συμβάσεις για την προσαρμογή της παραγωγής και των μεθόδων κατανάλωσης.
  3. Να αναπτύξουν έξυπνες, αναβαθμισμένες και πλήρως διασυνδεδεμένες μεταφορές και υποδομές για την ενέργεια και να κάνουν πλήρη χρήση των ΤΠΕ.
  4. Να εξασφαλιστεί η συντονισμένη υλοποίηση των έργων υποδομής, εντός του βασικού δικτύου της ΕΕ, που συμβάλλει αποφασιστικά στην αποτελεσματικότητα του συνολικού συστήματος μεταφορών της ΕΕ.
  5. Να εστιάσουν στην αστική διάσταση των μεταφορών, όπου ένα μεγάλο μέρος των εκπομπών δημιουργούνται λόγω της κυκλοφοριακής συμφόρησης.
  6. Να χρησιμοποιήσουν κανονιστικές ρυθμίσεις, πρότυπα απόδοσης και αγορο-κεντρικών μέσων όπως η φορολογία, επιδοτήσεις και δημόσιες συμβάσεις για τη μείωση της ενέργειας και των πόρων και τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων ώστε να επενδύσουν στην ενεργειακή απόδοση στα δημόσια κτίρια και στην πιο αποτελεσματική ανακύκλωση.
  7. Να δώσουν κίνητρα για τα μέσα εξοικονόμησης ενέργειας που θα μπορούσαν να αυξήσουν την απόδοση σε ενεργοβόρους κλάδους, όπως η βασισμένη στη χρήση του ΤΠΕ.
- **«Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης».** Γίνεται λόγος για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις <sup>15</sup>MME, και για την ανάγκη υποστήριξης ανάπτυξης μιας ισχυρής και βιώσιμης βιομηχανικής βάσης, ικανής να ανταγωνιστεί σε παγκόσμιο επίπεδο. Η βιομηχανία και κυρίως οι MME έχουν πληγεί σκληρά από την οικονομική κρίση και όλοι οι τομείς αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και την

<sup>15</sup> MME σημαίνει Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

αναπροσαρμογή των διαδικασιών παραγωγής και των προϊόντων τους σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Ο αντίκτυπος αυτών των προκλήσεων διαφέρει από τομέα σε τομέα. Ορισμένοι τομείς ενδέχεται να χρειαστεί να «ανακαλύψουνε εκ νέου» τον εαυτό τους αλλά για άλλους οι προκλήσεις αυτές θα παρουσιάσουν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με τους ενδιαφερόμενους φορείς σε διάφορους τομείς (επιχειρήσεις, συνδικάτα, εκπαιδευτικά ιδρύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις καταναλωτών) και θα καταρτίσει ένα πλαίσιο για μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική, για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας, θα καθοδηγήσει και θα βοηθήσει τη βιομηχανία να καταστεί ικανή να ανταποκριθεί σε αυτές τις προκλήσεις, θα προωθήσει την ανταγωνιστικότητα της πρωτογενούς βιομηχανίας στην κατασκευή της Ευρώπης και στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και θα τους βοηθήσουν να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες της παγκοσμιοποίησης και της πράσινης οικονομίας. Το πλαίσιο θα καλύπτει όλα τα στοιχεία της όλο και πιο διεθνούς αλυσίδας από την πρόσβαση σε πρώτες ύλες μέχρι για την εξυπηρέτηση ετά την πώληση.

Σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη θα πρέπει αρχικά να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον ιδίως για καινοτόμες ΜΜΕ, μεταξύ άλλων και μέσω προμηθειών του δημοσίου τομέα για την υποστήριξη των κινήτρων της καινοτομίας. Επίσης πρέπει να βελτιωθούν οι συνθήκες για την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και να μειωθεί το διοικητικό φόρτο για τις επιχειρήσεις αλλά και να βελτιωθεί η ποιότητα της νομοθεσίας για τις επιχειρήσεις. Τέλος οφείλουν να συνεργαστούν στενά με τους ενδιαφερόμενους φορείς σε διάφορους τομείς (επιχειρήσεις, συνδικάτα, εκπαιδευτικά ιδρύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις καταναλωτών) για τον εντοπισμό των σημείων συμφόρησης και να αναπτύξουν μια κοινή ανάλυση σχετικά με το πώς θα διατηρηθεί μια ισχυρή βιομηχανική και γνωστική βάση ώστε να θέσουν την ΕΕ σε θέση να ηγηθεί σε μια παγκόσμια αειφόρο ανάπτυξη.

- **«Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας.** Σημαίνει εκσυγχρονισμός των αγορών εργασίας και ενίσχυση των ατόμων με ταυτόχρονη ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής. Στόχος είναι η αύξηση της συμμετοχής αντίστοιχα στη προσφορά και στη ζήτηση εργασίας, μέσω της κινητικότητας των εργαζομένων. Έτσι λοιπόν θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας με στόχο την αύξηση της απασχόλησης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των κοινωνικών μας

μοντέλων. Αυτό σημαίνει ενδυνάμωση των ανθρώπων μέσω της απόκτησης νέων δεξιοτήτων για να επιτρέψει στο τρέχον και μελλοντικό εργατικό μας δυναμικό να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες και ενδεχόμενες αλλαγές σταδιοδρομίας, τη μείωση της ανεργίας και την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας.

Η Επιτροπή θα εργαστεί πρώτον για να καθορίσουν και να εφαρμόσουν τη δεύτερη φάση του προγράμματος της ευελιξίας με ασφάλεια, μαζί με τους ευρωπαϊούς κοινωνικούς εταίρους ώστε να εντοπίσει τρόπους για την καλύτερη διαχείριση των οικονομικών μεταβάσεων, την καταπολέμηση της ανεργίας και την αύξηση των ποσοστών δραστηριότητας. Δεύτερον, θα εργαστεί για την προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου, σύμφωνα με τις «έξυπνες» αρχές για τη ρύθμιση, στα εξελισσόμενα πρότυπα εργασίας (π.χ. χρόνος εργασίας, απόσπαση εργαζομένων) και τους νέους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία. Τρίτον, για να διευκολύνει και να προωθήσει εντός της ΕΕ τη κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και να προσαρμόσει καλύτερα την προσφορά του εργατικού δυναμικού με τη ζήτηση και με την κατάλληλη οικονομική στήριξη από τα διαρθρωτικά ταμεία, ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), και να προωθήσει μια διορατική και ολοκληρωμένη πολιτική μετανάστευσης εργατικού δυναμικού που θα ανταποκρίνεται με ευέλικτο τρόπο στις προτεραιότητες και τις ανάγκες των αγορών εργασίας. Τέταρτον, θα εργαστεί για την ενίσχυση της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων και για να κάνουν πλήρη χρήση των δυνατοτήτων επίλυσης προβλημάτων του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα (ευρωπαϊκό, εθνικό / περιφερειακό, τομεακό, εταιρεία), και να προωθηθεί μια εντονότερη συνεργασία μεταξύ των θεσμών της αγοράς εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης των κρατών. Επίσης οφείλουν να δώσουν μια ισχυρή ώθηση στο στρατηγικό πλαίσιο συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ώστε να συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Αυτό θα πρέπει ιδίως να έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή των αρχών της δια βίου μάθησης (σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, κοινωνικοί εταίροι, εμπειρογνώμονες) μέσω ευέλικτων τρόπων μάθησης μεταξύ διαφόρων τομέων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι κοινωνικοί εταίροι σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαβούλευση με την προοπτική την ανάπτυξη μιας πρωτοβουλίας της δικής τους στον τομέα αυτό. Και τέλος, για να διασφαλιστεί ότι οι ικανότητες που απαιτούνται για να συμμετάσχουν σε περαιτέρω μάθηση και στην αγορά εργασίας αποκτώνται και αναγνωρίζονται καθ' όλη τη γενική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση ενηλίκων.

Σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

1. Να εφαρμόσουν τους εθνικούς τους χάρτες πορείας για την ευελιξία με ασφάλεια, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, για να μειώσουν τον κατακερματισμό της αγοράς και να διευκολύνουν τη μετάβαση, καθώς και να αφομοιώσουν τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.
  2. Να αναθεωρήσουν και να παρακολουθούν τακτικά την αποτελεσματικότητα των συστημάτων φορολογίας και παροχών, ώστε να ανταμείβεται η εργασία, με ιδιαίτερη έμφαση στην χαμηλή ειδίκευση καθώς και να καταργηθούν μέτρα που αποθαρρύνουν την αυτοαπασχόληση.
  3. Για την προώθηση νέων μορφών ισορροπίας εργασίας-προσωπικής ζωής και για τη παράταση του επαγγελματικού βίου και των πολιτικών για την αύξηση της ισότητας των φύλων.
  4. Για την προώθηση και παρακολούθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής των κοινωνικών αποτελεσμάτων του διαλόγου.
  5. Για να δοθεί μια ισχυρή ώθηση στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων, μέσω της θέσπισης εθνικών πλαισίων προσόντων.
  6. Για να εξασφαλιστεί ότι τα προσόντα που απαιτούνται για να συμμετάσχουν σε περαιτέρω μάθηση και την στην αγορά εργασίας αποκτώνται και αναγνωρίζονται καθ' όλη γενική, επαγγελματική, τριτοβάθμια και εκπαίδευση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.
  7. Για να αναπτύξουν εταιρικές σχέσεις μεταξύ του κόσμου της εκπαίδευσης / κατάρτισης και της εργασίας, ιδίως με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό της εκπαίδευσης και της κατάρτισης
- **«Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας»**, για την εξασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, έτσι ώστε τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης να είναι ευρέως αποδεκτά και άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό να έχουν τη δυνατότητα να ζουν με αξιοπρέπεια και να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία. Ο στόχος λοιπόν είναι ,να διασφαλιστεί η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, με βάση το τρέχον ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, έτσι ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να αναγνωριστούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, ώστε να τους επιτρέπει να ζουν με αξιοπρέπεια και να ενεργό ρόλο στην κοινωνία.



Η Επιτροπή θα εργαστεί, για να μετατραπεί η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού στον κοινωνικό αποκλεισμό και την κοινωνική προστασία σε μια πλατφόρμα συνεργασίας, αξιολόγησης από ομότιμες ορθές πρακτικές, καθώς και σε μέσο για την προώθηση της δέσμευσης από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, ώστε να αναλάβουν συγκεκριμένη δράση, μεταξύ άλλων μέσω μιας στοχοθετημένης στήριξης από τα διαρθρωτικά ταμεία, κυρίως το ΕΚΤ. Θα σχεδιάσουν και θα εφαρμόσουν προγράμματα για την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας για τα πιο ευάλωτα κοινωνικά στρώματα, ιδίως με την παροχή καινοτόμων προγραμμάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ευκαιριών απασχόλησης για τις μειονεκτούσες κοινότητες, για την καταπολέμηση των διακρίσεων (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες), καθώς και να αναπτύξει ένα νέο πρόγραμμα για την «ένταξη των μεταναστών», ώστε να μπορέσουν να επωφεληθούν πλήρως των δυνατοτήτων τους και τέλος για να αναλάβει την αξιολόγηση της επάρκειας και της βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και συντάξεων, και να προσδιορίσει τρόπους για να διασφαλίσουν την καλύτερη πρόσβαση στην υγεία και στα συστήματα περίθαλψης.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη θα πρέπει αρχικά να προάγουν την συλλογική και ατομική ευθύνη για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Στη συνέχεια να καθορίσουν και να εφαρμόσουν μέτρα για την αντιμετώπιση των ειδικών συνθηκών των ομάδων ιδιαίτερου κινδύνου (όπως μονογονεϊκές οικογένειες, ηλικιωμένες γυναίκες, μειονοτήτων, των Ρομά, τα άτομα με αναπηρία και άστεγοι). Και τέλος, να αναπτύξουν πλήρως την κοινωνική τους ασφάλιση και τα συνταξιοδοτικά συστήματα για την εξασφάλιση επαρκούς στήριξης του εισοδήματος και της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη.

Αυτές οι επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες αποτελούν δέσμευση τόσο για την ΕΕ όσο και για τα κράτη μέλη. Τα μέσα, σε επίπεδο ΕΕ κυρίως η ενιαία αγορά, τα οικονομικά μέσα και τα εργαλεία εξωτερικής πολιτικής, θα κινητοποιηθούν πλήρως για την αντιμετώπιση της συμφόρησης ώστε να παραδοθούν οι στόχοι της «Ευρώπη 2020». Ως άμεση προτεραιότητα της Επιτροπής είναι να καταγράψει το τι πρέπει να γίνει για να καθοριστεί μια αξιόπιστη στρατηγική εξόδου, να συνεχιστεί η μεταρρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, να εξασφαλιστεί η δημοσιονομική εξυγίανση για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, καθώς και να ενισχυθεί ο συντονισμός στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Η ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση θα πρέπει να παράγει αποτελέσματα. Η «Ευρώπη 2020» θα στηριχθεί σε δύο πυλώνες: τη **θεματική προσέγγιση** που περιγράφεται ανωτέρω

και συνδυάζει προτεραιότητες και πρωταρχικούς στόχους, και την **αναφορά της χώρας**, βοηθώντας τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τις στρατηγικές τους για επιστροφή στην αιεφόρο ανάπτυξη και τα δημόσια οικονομικά. Ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές θα εγκριθούν στο επίπεδο της ΕΕ για την κάλυψη του πεδίου εφαρμογής των κοινοτικών προτεραιοτήτων και στόχων. Συστάσεις ανά χώρα θα πρέπει να απευθύνονται στα κράτη μέλη καθώς θα μπορούσαν να εκδοθούν προειδοποιήσεις για την εφαρμογή της πολιτικής σε περίπτωση ανεπαρκούς ανταπόκρισης. Η αναφορά της «Ευρώπης 2020» και η αξιολόγηση του Σύμφωνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα γίνει ταυτόχρονα, διατηρώντας παράλληλα τα μέσα ξεχωριστά και διατηρώντας την ακεραιότητα του Συμφώνου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα έχει την πλήρη ιδιοκτησία και θα αποτελεί το επίκεντρο της νέας στρατηγικής. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο όσον αφορά τους στόχους, τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πολιτικών και θα κάνει τις απαραίτητες προτάσεις για την καθοδήγηση των δράσεων και των εμβληματικών πρωτοβουλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα είναι μια κινητήρια δύναμη για την κινητοποίηση των πολιτών ώστε να ενεργούν ως «συννομοθέτης» σχετικά με τις βασικές πρωτοβουλίες. Αυτή η προσέγγιση της εταιρικής σχέσης θα πρέπει να επεκταθεί σε επιτροπές της ΕΕ, στα εθνικά κοινοβούλια και τις εθνικές, τοπικές και περιφερειακές αρχές, στους κοινωνικούς εταίρους και στους ενδιαφερόμενους φορείς καθώς και την κοινωνία των πολιτών, έτσι ώστε ο καθένας να ασχολείται με την προσφορά του στο όραμα. Η Επιτροπή πρότεινε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να υιοθετήσει, -τον Μάρτιο του 2010- τη συνολική προσέγγιση της στρατηγικής και των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ, και να εγκρίνει - τον Ιούνιο - τις λεπτομερείς παραμέτρους της στρατηγικής της, περιλαμβανομένων των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών και των εθνικών στόχων. Η Επιτροπή προσβλέπει επίσης στις απόψεις και την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την κατασκευή της «Ευρώπης 2020» με επιτυχία.

## **2.3 Ελλείψεις και μειονεκτικά σημεία**

Όλες οι πολιτικές της ΕΕ, τα μέσα και οι νομικές πράξεις, καθώς και τα χρηματοπιστωτικά μέσα, πρέπει να κινητοποιηθούν για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής. Η Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει τις βασικές πολιτικές και τα μέσα, όπως η ενιαία αγορά, ο προϋπολογισμός και η εξωτερική οικονομική ατζέντα της ΕΕ ώστε να επικεντρωθούν στην υλοποίηση των στόχων της «Ευρώπης 2020».

### **■ Μια ενιαία αγορά για τον 21ο αιώνα**

Μια ισχυρότερη, βαθύτερη, διευρυμένη ενιαία αγορά είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ωστόσο, οι τρέχουσες τάσεις δείχνουν σημάδια κόπωσης της ολοκλήρωσης και απογοήτευσης όσον αφορά την ενιαία αγορά. Η κρίση πρόσθεσε νέους «πειρασμούς» όπως είναι το φαινόμενο του οικονομικού εθνικισμού. Η επαγρύπνηση της Επιτροπής και ένα κοινό αίσθημα ευθύνης μεταξύ των κρατών μελών έχουν εμποδίσει τη μετατόπιση προς την κατάρρευση. Αλλά μια νέα ώθηση - μια γνήσια πολιτική δέσμευση - είναι απαραίτητη για την επανέναρξη της ενιαίας αγοράς, μέσα από μια πιο γρήγορη υιοθέτηση των πρωτοβουλιών που αναφέρονται παρακάτω. Η πολιτική αυτή δέσμευση θα απαιτήσει τον συνδυασμό μέτρων για να καλυφθούν τα κενά στην ενιαία αγορά. Κάθε επιχείρηση καθώς και οι πολίτες είναι αντιμέτωποι με την νέα πραγματικότητα που λόγω της συμφόρησης στις διασυνοριακές δραστηριότητες παραμένουν, παρά τη νομική υπόσταση της ενιαίας αγοράς. Επίσης, συνειδητοποιούν ότι τα δίκτυα δεν είναι επαρκώς δια-συνδεδεμένα και ότι η επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς παραμένει άنيση. Συχνά, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες εξακολουθούν να πρέπει να αντιμετωπίσουν τα 27 διαφορετικά νομικά συστήματα για μία ή και την ίδια συναλλαγή. Ενώ οι εταιρείες μας βρίσκονται ακόμη αντιμέτωπες ημέρα με την ημέρα με την πραγματικότητα του κατακερματισμού και των διαφορετικών κανόνων, οι ανταγωνιστές τους από την Κίνα, τις ΗΠΑ ή την Ιαπωνία μπορούν να αντλήσουν πλήρη ισχύ από τις μεγάλες εγχώριες αγορές τους.

Η ενιαία αγορά σχεδιάστηκε πριν από την άφιξη του Διαδικτύου, πριν από τις τεχνολογίες των πληροφοριών και επικοινωνιών έγινε ο ένας από τους βασικούς μοχλούς της ανάπτυξης καθώς και πριν από τις υπηρεσίες έγινε ένα κυρίαρχο μέρος της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η εμφάνιση νέων υπηρεσιών (π.χ. τα μέσα ενημέρωσης, την υγεία, την έξυπνη μέτρηση της κατανάλωσης ενέργειας) παρουσιάζει τεράστιες δυνατότητες, αλλά η Ευρώπη θα

αξιοποιήσει αυτή τη δυνατότητα μόνο αν θα ξεπεράσει τον κατακερματισμό που εμποδίζει επί του παρόντος τη ροή ενός επιγραμμικού περιεχομένου και την ευκολότερη πρόσβαση για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Για να μπορέσει η ενιαία αγορά, για την εξυπηρέτηση των στόχων της «Ευρώπης 2020», απαιτεί να λειτουργούν εύρυθμα και με καλές διασυνδέσεις οι αγορές όπου ο ανταγωνισμός και η πρόσβαση των καταναλωτών την τόνωση της ανάπτυξης και της καινοτομίας είναι θεμελιώδης. Μια ανοιχτή ενιαία αγορά για τις υπηρεσίες πρέπει να δημιουργηθεί βάσει της οδηγίας για τις υπηρεσίες, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζει την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους καταναλωτές. Η πλήρης εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες θα μπορούσε να αυξήσει τις συναλλαγές εμπορικών υπηρεσιών κατά 45% και τις άμεσες ξένες επενδύσεις κατά 25%, φέρνοντας μια αύξηση που κυμαίνεται μεταξύ 0,5% και 1,5% του ΑΕΠ. Η πρόσβαση των ΜΜΕ στην ενιαία αγορά πρέπει να βελτιωθεί. Η επιχειρηματικότητα πρέπει να αναπτυχθεί με συγκεκριμένες πρωτοβουλίες πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της απλούστευσης του εταιρικού δικαίου (πτωχευτικές διαδικασίες, καταστατικό της ιδιωτικής εταιρείας, κλπ.), καθώς και με πρωτοβουλίες που επιτρέπουν στους επιχειρηματίες να κάνουν μια ηχηρή επανεκκίνηση ύστερα από μια αποτυχία της επιχείρησής τους. Οι πολίτες πρέπει να είναι εξουσιοδοτημένοι να συμμετέχουν πλήρως στην ενιαία αγορά. Αυτό απαιτεί την ενίσχυση της ικανότητας και της εμπιστοσύνης τους για να αγοράσουν αγαθά και υπηρεσίες διασυννοριακά, ιδίως online. Μέσα από την εφαρμογή της πολιτικής ανταγωνισμού, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει ότι η ενιαία αγορά παραμένει μια ανοιχτή αγορά, διατηρώντας ίσες ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις και την καταπολέμηση του εθνικού προστατευτισμού. Όμως, η πολιτική ανταγωνισμού θα κάνει περισσότερα για να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της «Ευρώπης 2020». Η πολιτική ανταγωνισμού διασφαλίζει ότι οι αγορές προσφέρουν το κατάλληλο περιβάλλον για την καινοτομία, εξασφαλίζοντας για παράδειγμα ότι δεν γίνεται κατάχρηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Η πρόληψη καταχρηστικών πρακτικών στην αγορά και αντι-ανταγωνιστικών συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων παρέχει μια διαβεβαίωση να δημιουργήσει κίνητρα για καινοτομία. Η πολιτική κρατικών ενισχύσεων μπορεί, επίσης, ενεργά και να συμβάλει θετικά στους στόχους της «Ευρώπη 2020» από προτροπή και την υποστήριξη πρωτοβουλιών για πιο καινοτόμες, αποτελεσματικές και πράσινες τεχνολογίες, ενώ παράλληλα διευκολύνει την πρόσβαση σε δημόσια στήριξη για τις επενδύσεις, τα επιχειρηματικά κεφάλαια και χρηματοδότηση για την έρευνα και την ανάπτυξη.

Η Επιτροπή θα προτείνει δράση για την αντιμετώπιση των σημείων συμφόρησης στην ενιαία αγορά. Η προτεινόμενη δράση εδράζεται στα εξής σημεία:

- Ενίσχυση των δομών για την εφαρμογή μέτρων για την ενιαία αγορά εγκαίρως και σωστά, συμπεριλαμβανομένης της ρύθμισης του δικτύου, της οδηγίας για τις υπηρεσίες και τις χρηματοπιστωτικές αγορές και την εποπτεία της νομοθετικής δέσμης μέτρων, την επιβολή τους αποτελεσματικά και την επίλυση τους γρήγορα.
- Υλοποίηση της <sup>16</sup>Smart Regulation Agenda, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης της ευρύτερης χρήσης των κανονισμών αντί-οδηγιών, της δρομολόγησης της εκ των υστέρων αξιολόγηση των υφιστάμενων νομοθεσιών, που επιδιώκουν την παρακολούθηση της αγοράς, τη μείωση του διοικητικού φόρτου, την άρση των φορολογικών εμποδίων, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις ΜΜΕ, και την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας.
- Προσαρμογή της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας στην ψηφιακή εποχή, έτσι ώστε να προωθηθεί η κυκλοφορία περιεχομένου με υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Αυτό απαιτεί την επικαιροποίηση των κανόνων για την ευθύνη, τις εγγυήσεις, την παράδοση και την επίλυση διαφορών που αφορούν τις συναλλαγές.
- Διευκόλυνση και λιγότερο δαπανηρή για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές σύναψη συμβάσεων με εταίρους σε άλλες χώρες της ΕΕ, κυρίως μέσω της προσφοράς εναρμονισμένων λύσεων για τις συμβάσεις καταναλωτών, Ευρωπαϊκά μοντέλα ρήτρας για τις συμβάσεις και επίτευξη προόδου προς ένα προαιρετικό ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων.
- Διευκόλυνση και λιγότερο δαπανηρή για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές η εκτέλεση των συμβάσεων ώστε να αναγνωρίζονται οι δικαστικές αποφάσεις και τα έγγραφα και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

**■ Επενδύοντας στην ανάπτυξη: Η πολιτική συνοχής, η κινητοποίηση του προϋπολογισμού της ΕΕ και η ιδιωτική χρηματοδότηση**

Η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή θα παραμείνουν στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για να διασφαλίζουν ότι όλες οι ενέργειες και οι δυνατότητες κινητοποιούνται και επικεντρώνονται στην επίτευξη των προτεραιοτήτων της στρατηγικής. Η πολιτική συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία της, αποτελούν βασικούς μηχανισμούς υλοποίησης για την επίτευξη των στόχων της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς

<sup>16</sup> Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, « Η Smart Regulation Agenda είναι η συνέχεια της «βελτίωσης της νομοθεσίας», η οποία είχε ως στόχο να απλοποιήσει τη νομοθεσία και τη μείωση του διοικητικού φόρτου».

αποκλεισμούς ανάπτυξης στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Η οικονομική κρίση έχει ασκήσει σημαντική επίδραση στην ικανότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων και της καινοτομίας. Για να εκπληρώσει τους στόχους της για την «Ευρώπη το 2020», το κλειδί είναι ένα ρυθμιστικό περιβάλλον που καθιστά τις αγορές τόσο αποτελεσματικές και ασφαλείς. Η Ευρώπη πρέπει επίσης να κάνει ό, τι μπορεί για να είναι πηγή μόχλευσης οικονομικών πόρων, να επιδιώκει νέους δρόμους στη χρήση ενός συνδυασμού των ιδιωτικών και δημόσιων οικονομικών, καθώς και στη δημιουργία καινοτόμων μέσων για τη χρηματοδότηση των απαιτούμενων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιου και ιδιωτικού τομέα συμπράξεων (ΣΔΙΤ). Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων μπορεί να συμβάλει στην υποστήριξη ενός «ενάρετου κύκλου», όπου η καινοτομία και η επιχειρηματικότητα μπορεί να χρηματοδοτηθεί επικερδώς από επενδύσεις πρώιμης φάσης για εισαγωγή στο χρηματιστήριο, σε συνεργασία με πολλές δημόσιες πρωτοβουλίες και προγράμματα που ήδη λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο. Η ΕΕ έχοντας ένα πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο θα πρέπει επίσης να αντανakλά τις μακροπρόθεσμες προτεραιότητες ανάπτυξης. Η Επιτροπή προτίθεται να λάβει τις προτεραιότητες, μόλις συμφωνηθούν, στις προτάσεις της για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Η συζήτηση δεν πρέπει μόνο να είναι σχετικά με τα επίπεδα της χρηματοδότησης, αλλά και για το πώς διάφορα μέσα χρηματοδότησης, όπως τα διαρθρωτικά ταμεία, τα ταμεία γεωργικής και αγροτικής ανάπτυξης, το πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP) πρέπει να σχεδιάζονται για την επίτευξη στόχους της «Ευρώπης 2020», έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος, να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και την ΕΕ προστιθέμενη αξία. Θα είναι σημαντικό να βρεθούν τρόποι αύξησης του αντίκτυπου του προϋπολογισμού της ΕΕ – ενώ θα μπορούν να έχουν σημαντική καταλυτική επίδραση, όταν είναι προσεκτικά στοχευόμενες.

Η Επιτροπή θα προτείνει δράση για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων χρηματοδότησης για την υποστήριξη των στόχων της «Ευρώπης 2020» όπως:

- Πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του υπάρχοντος προϋπολογισμού της ΕΕ, μέσω της αύξησης των προτεραιοτήτων και την καλύτερη ευθυγράμμιση των δαπανών της ΕΕ με τους στόχους της «Ευρώπης 2020» για την αντιμετώπιση του σημερινού κατακερματισμού των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ (π.χ. E & A και καινοτομία, οι βασικές επενδύσεις σε έργα υποδομής σε διασυνοριακά δίκτυα ενέργειας και μεταφορών, καθώς και τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα). Η ευκαιρία της

αναθεώρησης του δημοσιονομικού κανονισμού θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθεί πλήρως για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων των καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων, με παράλληλη εξασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

- Ο σχεδιασμός νέων χρηματοδοτικών μέσων, ιδίως σε συνεργασία με την ΕΤΕΠ και τον ιδιωτικό τομέα, ανταποκρίνεται μέχρι τώρα ανεκπλήρωτες ανάγκες των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο της προσεχούς σχεδίου έρευνας και καινοτομίας, η Επιτροπή θα συντονίσει μια πρωτοβουλία με την ΕΤΕΠ να αντλήσουν πρόσθετα κεφάλαια για τη χρηματοδότηση καινοτόμων και αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων.
- Επίτευξη μιας αποτελεσματικής ευρωπαϊκής αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων, διευκολύνοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό την πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές και τη διερεύνηση των κινήτρων για κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα που να διαθέσουν χρηματοδότηση για τις νεοσύστατες εταιρείες, καθώς και για τις καινοτόμες ΜΜΕ.

#### **■ Ανάπτυξη των μέσων εξωτερικής πολιτικής μας**

Η παγκόσμια ανάπτυξη θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για τους ευρωπαίους εξαγωγείς και ανταγωνιστική πρόσβαση σε ζωτικές εισαγωγές. Όλα τα όργανα της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής πρέπει να καταβληθούν για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανάπτυξης μέσω της συμμετοχής μας σε ανοικτές και δίκαιες αγορές σε όλο τον κόσμο. Αυτό ισχύει για τις εξωτερικές πτυχές των διαφόρων εσωτερικών μας πολιτικών (π.χ. ενέργεια, μεταφορές, γεωργία, E & A), αλλά αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το εμπόριο και τις διεθνείς συντονισμούς των μακροοικονομικών πολιτικών. Μια Ευρώπη ανοιχτή, που λειτουργεί μέσα σε ένα βασισμένο σε κανόνες διεθνές πλαίσιο, είναι η καλύτερη διαδρομή για να εκμεταλλευτούν τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης, που θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Την ίδια στιγμή, η ΕΕ οφείλει να διεκδικήσει πιο αποτελεσματικά την παγκόσμια σκηνή, διαδραματίζοντας ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση της μελλοντικής παγκόσμιας οικονομικής τάξης μέσω της G-20, και την επιδίωξη του ευρωπαϊκού συμφέροντος με την ενεργό ανάπτυξη της με όλα τα εργαλεία που έχουμε στη διάθεσή μας. Ένα μέρος της ανάπτυξης που χρειάζεται η Ευρώπη να δημιουργήσει κατά την επόμενη δεκαετία θα πρέπει να προέρχεται από τις αναδυόμενες οικονομίες καθώς οι μεσαίες τάξεις τους αναπτύσσουν και εισάγουν προϊόντα και υπηρεσίες στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα. Στο μεγαλύτερο εμπορικό συνασπισμό στον κόσμο, η ΕΕ ευημερεί με το να είναι ανοικτή στον κόσμο και να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή σε άλλες ανεπτυγμένες ή αναδυόμενες οικονομίες ούτως ώστε να προβλέπει ή να προσαρμοστεί στις

μελλοντικές εξελίξεις. Ενεργώντας στο πλαίσιο του <sup>17</sup>ΠΟΕ και σε διμερές επίπεδο, πρέπει να αποτελεί βασικό στόχο να εξασφαλίσει καλύτερη πρόσβαση στην αγορά για τις επιχειρήσεις της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, και ίσους όρους ανταγωνισμού σε σχέση με τους εξωτερικούς ανταγωνιστές μας. Επιπλέον, θα πρέπει να εστιαστεί και να εκσυγχρονιστεί ρυθμιστικούς μας διαλόγους, ιδίως σε νέους τομείς όπως το κλίμα και την πράσινη ανάπτυξη, επεκτείνοντας όπου είναι δυνατό την παγκόσμια εμβέλειά μας, μέσω της προώθησης της ισοτιμίας, της αμοιβαίας αναγνώρισης και της σύγκλισης σε κανονιστικά ζητήματα καίριας σημασίας, καθώς και την υιοθέτηση των κανόνων μας και πρότυπα. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020», δεν έχει σημασία μόνο στο εσωτερικό της ΕΕ, μπορεί επίσης να προσφέρει σημαντικές δυνατότητες για τις υποψήφιες χώρες και τη γειτονιά μας και να βοηθήσει να στηρίξουν καλύτερα τις προσπάθειές τους για μεταρρύθμιση. Η επέκταση της περιοχής όπου εφαρμόζονται οι κανόνες της ΕΕ, θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες τόσο για την ΕΕ όσο και των γειτόνων της. Επιπλέον, ένας από τους σημαντικότερους στόχους για τα επόμενα χρόνια θα είναι η δημιουργία στρατηγικών σχέσεων με αναδυόμενες οικονομίες για να συζητήσουν θέματα κοινού ενδιαφέροντος, την προώθηση ρυθμιστικών και άλλων τη συνεργασία και την επίλυση των διμερών ζητημάτων.

Η Επιτροπή έχει καταρτίσει το 2010 μια εμπορική στρατηγική για την «Ευρώπη 2020» η οποία περιλαμβάνει:

- Έμφαση στην ολοκλήρωση των συνεχιζόμενων πολυμερών και διμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων, ιδίως εκείνων με το μεγαλύτερο οικονομικό δυναμικό, καθώς και την καλύτερη εφαρμογή των υφιστάμενων συμφωνιών, με επίκεντρο τα μη δασμολογικά εμπόδια στο εμπόριο.
- Πρωτοβουλίες για το άνοιγμα του εμπορίου στους τομείς του μέλλοντος, όπως είναι «πράσινα» προϊόντα και τεχνολογίες, υψηλής τεχνολογίας προϊόντα και υπηρεσίες, καθώς και τη διεθνή τυποποίηση, ιδίως σε τομείς ανάπτυξης.
- Προτάσεις για υψηλού επιπέδου στρατηγικού διαλόγου με τους βασικούς εταίρους, για να συζητήσει στρατηγικά θέματα που κυμαίνονται από την πρόσβαση στην αγορά, το κανονιστικό πλαίσιο, τις παγκόσμιες ανισορροπίες, την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή, την πρόσβαση σε πρώτες ύλες, την παγκόσμια φτώχεια, την εκπαίδευση και την ανάπτυξη. Επίσης, θα επιτευχτεί η ενίσχυση του διατλαντικού οικονομικού συμβουλίου με τις ΗΠΑ, ένας οικονομικός διάλογος υψηλού επιπέδου με την Κίνα και μια εμβάθυνση της σχέσης της με την Ιαπωνία και τη Ρωσία.

---

<sup>17</sup> Σημαίνει Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου



- Από το 2011 και στη συνέχεια κάθε χρόνο πριν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η σύνταξη μιας έκθεσης για το εμπόριο και τις επενδυτικές δυσκολίες θα βοηθήσει στην εξεύρεση τρόπων για τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά και στο ρυθμιστικό περιβάλλον για τις εταιρείες της ΕΕ.

Η ΕΕ είναι ένας παγκόσμιος παίκτης και οφείλει να αναλαμβάνει σοβαρά τις ευθύνες της. Έχει την ανάπτυξη μιας πραγματικής εταιρικής σχέσης με τις αναπτυσσόμενες χώρες για την εξάλειψη της φτώχειας, την προώθηση της ανάπτυξης και για την εκπλήρωση των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ). Έχει μια ιδιαίτερα στενή σχέση με την Αφρική και θα πρέπει να επενδύσει περαιτέρω στο μέλλον για την ανάπτυξη μιας πιο στενής εταιρικής σχέσης. Αυτό θα λάβει χώρα στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων ευρύτερων προσπαθειών για την αύξηση της αναπτυξιακής βοήθειας, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων βοήθειας ιδίως μέσω της αποτελεσματικότερης κατανομής εργασίας στα κράτη μέλη και με την καλύτερη στόχευση αντικατοπτρίζοντας την ανάπτυξη σε άλλες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

**EVIDENCE BASED  
POLICY MAKING**

### **3.1 Εισαγωγή**

Επί<sup>18</sup> γερμανικής προεδρίας της Ε.Ε. θεματοποιήθηκε ως μείζον προτεραιότητα για τις δημόσιες πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης την προώθηση του Evidence based policy making ( μέσα από το τρίγωνο Policy-Practice-R&D), αναγγέλλοντας το ως καταστατική προϋπόθεση της επίτευξης όλων των μεγάλων στόχων της ΕΕ υπενθύμιζε απλά τις καταγιμιστικές εξελίξεις στο ισοζύγιο διαβούλευσης τεχνοκρατίας και πολιτικής.

Ήδη η εκκίνηση του Work programme : «Education & Training 2010», το οποίο αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί από τη «γέννησή του» (το 2010-2) το νέο πλαίσιο ανάπτυξης της ευρωπαϊκής πολιτικής για την εκπαίδευση, κατάρτιση, δια βίου μάθηση και για τη διαχείριση ανθρωπίνων πόρων, στα πλαίσια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, σήμανε και την εδραίωση ενός νέου υποδείγματος σχεδιασμού και παραγωγής πολιτικής.

Το Evidence based policy making εξαρχής επένδυσε στη δημιουργία μιας ομάδας ειδικών για την παρακολούθηση δεικτών και εξέλιξης των τιμών-στόχων, που υποδεικνύονται από τις χώρες που συμμετέχουν και αξιοποιούν την σχετική εμπειρία στελεχών του UOE, αλλά και του Δικτύου Eurydice και του CEDEFOP. Στόχος όλων είναι η καθιέρωση κοινών «Ευρωπαϊκών Δεικτών», όπου αυτό είναι εφικτό σε κάθε κράτος μέλος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η επεξεργασία και πρόσφατη πρόταση από το Standing Group on Indicators and Benchmarks των 6 νέων πολυπαραμετρικών, ποιοτικών δεικτών για το σύνολο της εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης στα πλαίσια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας όπως:

- **α)** Δείκτης «Γλωσσικής Ικανότητας»,
- **β)** Δείκτης «Μεταγνωστικών Δεξιοτήτων»,
- **γ)** Δείκτης «Συμμετοχής στην Εκπαίδευση Ενηλίκων»,
- **δ)** Δείκτης «Ενεργού Ιδιότητας του Πολίτη»,
- **ε)** Δείκτης «Επαγγελματικής Ανάπτυξης Εκπαιδευτικών και Εκπαιδευτών» και
- **στ)** Δείκτης «Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης- VET».

Το συγκεκριμένο σχέδιο υλοποίησης ενθάρρυνε ήδη από την εκκίνηση του Work Programme τη δημιουργία ομάδων εμπειρογνομόνων οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη σωστή λειτουργία και εφαρμογή των στόχων. Οι ομάδες αυτές, που αποτελούνται κυρίως από τεχνοκράτες επιστήμονες της έρευνας, του σχεδιασμού και της παραγωγής πολιτικών

---

<sup>18</sup> Από το «Μέλι στο Ξυράφι...» σημειώσεις για τη διακυβεύσιμη ατζέντα των πολιτικών εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανθρωπίνων πόρων (HRD) στην Ευρώπη και τις «εστίες» μιας ανέκλιτης κρίσης, του Ν. Παπαδάκη.

που αφορούν κυρίως την εκπαίδευση, την απασχόληση, την κατάρτιση, την υγεία κτλ, επιπλέον αξιοποιούν τις εισροές ομάδων ενδιαφέροντος όπως και των αρμοδίων υπηρεσιών της Ε.Ε αλλά και κρίσιμων outsiders. Στην ουσία τόσο η προαναφερθείσα νέα εταιρική σχέση όσο και η αξιοποιούμενη τεχνοκρατία συμβάλλει στην εγκαθίδρυση ενός νέου ισοζυγίου σχέσεων εξειδικευμένης γνώσης, συμφερόντων και πολιτικής εξουσίας, που αναμένεται να επιτρέψει την νομιμοποίηση της επίτευξης της επιδιωκόμενης αποτελεσματικότητας.

Πιο αναλυτικά, όπως καθετί νέο το οποίο σκοπεύει να εμφανιστεί και να υλοποιηθεί χρήζει μιας κάποιας έρευνας όσον αφορά την αποδοχή του ή μη, το ίδιο συμβαίνει και στην παραγωγή μιας δημόσιας πολιτικής. Σύμφωνα με τον Levin λοιπόν, «η έρευνα είναι πάρα πολύ σημαντική και αναγκαία για τη παραγωγή μιας πολιτικής, όπως επίσης η επίδραση και η αποτελεσματικότητα της πολιτικής αυτής ανακατευθυνόμενες και βαθμιαίες, στοιχεία που χρήζουν μιας ιδιαίτερης προσπάθειας και κατανόησης».

Ο τρόπος σχεδιασμού μιας πολιτικής μπορεί να ποικίλει αλλά ο σκοπός και η αφετηρία είναι κοινά όπως, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων. Όλες αυτές είναι παράμετροι του Evidence-based policy making, το οποίο κυρίως αναφέρεται σε πολιτικές που αφορούν την υγεία, την απασχόληση και την εκπαίδευση λόγω του γεγονότος ότι σε αυτούς τους τομείς υπάρχει ανάγκη μιας συνεχούς βελτίωσης, με ελάχιστα περιθώρια απόκλισης και μια αυξανόμενη αποδοτικότητα. Κάθε τομέας πολιτικής αποτελεί μια πρόκληση για τους ερευνητές οι οποίοι προσπαθούν μέσα από τη διεξαγωγή των αποτελεσμάτων να βγάλουν κάποια συμπεράσματα έχοντας πάντα κατά νου ότι οι evidence-based πολιτικές είναι μακροπρόθεσμες και πιο συνολικές από άλλες πολιτικές γεγονός που τις κάνει πιο αξιόπιστες και πιο αποδοτικές.

Είναι πολιτικές που εξετάζονται διαδραστικά και ανάμεσα στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων. Γι' αυτό το λόγο οι έρευνες που γίνονται πρέπει να είναι πλήρης αισθητές και κατανοητές από τους ενδιαφερόμενους για να είναι και πιο αξιόπιστα τα αποτελέσματα. Δεν είναι ατομικιστικές πολιτικές αλλά αναφέρονται σε σύνολα ανθρώπων και αυτά που τους αφορούν.

Είναι πολύ δύσκολο για έναν ερευνητή να φέρει εις πέρας μια τέτοια εργασία καθώς η ύπαρξη ορολογίας, εννοιών και βοηθητικών στοιχείων είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Χρειάζεται περισσότερη μελέτη και θεωρητική σκέψη για την κατανόηση των τεκμηρίων καθώς επίσης και περισσότερη εμπειρική δουλειά παράλληλα με την συνεχή έλεγχο των στοιχείων και των αποτελεσμάτων. Όλα αυτά πρέπει να διενεργηθούν σε ένα κλίμα βαθιάς συνεργασίας και

συνεχούς μάθησης μεταξύ των ερευνητών διότι έτσι μόνο θα επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Είναι πολύ σημαντικό και αξιόλογο το έργο των ερευνητών γι' αυτό και θα πρέπει να περικλείεται με σεβασμό και πλήρη κατανόηση καθώς οι δυσκολίες είναι πολλές και κάποιες φορές ανυπέρβλητες.

Είναι κοινώς αποδεκτό πως οι βραδυκίνητες κρατικές επιτροπές που είναι υπεύθυνες για τη «γέννηση» και δημιουργία πολιτικών πρέπει να αντικατασταθούν από τους νέους αυτούς εμπειρογνώμονες οι οποίοι λόγω της θέσης τους και γνώσης τους είναι σε θέση να δώσουν μια πιο μακροπρόθεσμη δέσμευση για τις evidence-based πολιτικές. Οι νέοι αυτοί τεχνοκράτες policy makers οφείλουν να επισκέπτονται προσωπικώς τις περιοχές και τα πεδία έρευνας και μελέτης για να έχουν τη δυνατότητα να μπορούν να εξάγουν τα συμπεράσματα τους, να γνωρίσουν από κοντά τους ανθρώπους και όλες τις πτυχές της βιοτικής τους τροχιάς πρέπει δηλαδή να εξετάσουν όλα τα πεδία της ζωής των ανθρώπων για να μπορούν αναλόγως να προχωρήσουν στη δημιουργία μιας πολιτικής. Πιο αναλυτικά, οι μελετητές δημιουργούν ένα υποτυπώδες προσχέδιο μιας πολιτικής που αφορά το εκάστοτε πεδίο έρευνας έχοντας πάντα υπόψη τους όλα τα στοιχεία που έχουν εξετάσει και καταλήγουν σε μια πολιτική σε πιλοτική μορφή βέβαια και τη εφαρμόζουν για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα στο ενδιαφερόμενο πεδίο. Έπειτα παρακολουθούν συνεχώς την πορεία της πιλοτικής αυτής πολιτικής και σύμφωνα με τους δείκτες και στοιχεία που έχουν καθώς επίσης και με τις ανάλογες στατιστικές μετρήσεις καταλήγουν στον τελικό σχεδιασμό της πολιτικής.

Είναι άξιο αναφοράς ότι είναι σκόπιμο αυτοί οι μελετητές να έχουν τον ρόλο των «μεσιτών», δηλαδή να προσπαθούν να γεφυρώσουν το κενό μεταξύ των ετερογενών ομάδων ερευνητών του policy making και των επαγγελματιών του policy making και αυτό δεν είναι μια καθόλου εύκολη υποχρέωση. Πρέπει να γίνεται διάλογος μεταξύ των policy makers και της «ενεργής επιστημονικής κοινότητας» γιατί μόνο έτσι μπορούν να ταξινομηθούν τα θέματα, ο σχεδιασμός, οι χρονικές κλίμακες και το κόστος. Είναι σημαντική η βοήθεια της επιστημονικής κοινότητας γιατί μαζί με αυτή η εκάστοτε πολιτική υλοποιείται πιο ορθολογικά και με μεγαλύτερη δέσμευση ανάπτυξης και επιτυχίας.

Πολύ σημαντικός παράγοντας στη διαδικασία του evidence-based policy making είναι η αξιολόγηση και ιδίως όσον αφορά πολιτικές που αφορούν την εκπαίδευση και κατάρτιση, η έννοια της αξιολόγησης αποτελεί πόλο έλξης πολλών ερευνητών.

Αξιολόγηση γενικά σημαίνει να γίνεται μια ερμηνευτική ανάλυση των φαινομένων ή των δραστηριοτήτων που μελετώνται και ο ορισμός του οφέλους ή της αξίας που παράγεται από

τις δραστηριότητες αυτές. Η αξιολόγηση που αφορά την εκπαίδευση σκοπεύει να υποστηρίξει την ανάπτυξη μιας εκπαιδευτικής πολιτικής του εκπαιδευτικού συστήματος, της σχολικής διοίκησης των συνθηκών μάθησης και των μαθησιακών και διδακτικών διαδικασιών. Πολλοί μελετητές συγγέουν την έννοια της αξιολόγησης με αυτήν της έρευνας. Η αξιολόγηση είναι έγκυρη, αξιόπιστη και γενική και σκοπεύει να ορίσει την αξία της δράσης ενώ η έρευνα που είναι το ίδιο έγκυρη, αξιόπιστη και γενική σκοπεύει να παράγει νέα γνώση. Και οι δυο αυτές έννοιες είναι πολύ σημαντικές για το evidence-based policy making γι' αυτό και πρέπει η πολιτική που θα παραχθεί να είναι δημοκρατική και διαφανής και να προσφέρει την ισότητα στην εκπαίδευση. Χρειαζόμαστε ερευνητές και αξιολογητές οι οποίοι δεν κρατούν μόνο κριτική στάση αλλά θέλουν να υποστηρίξουν το στόχο ώστε να γίνει η εκπαίδευση περισσότερο ανθρώπινη και υποστηρικτική. Αντίστοιχα χρειαζόμαστε policy makers και επαγγελματίες οι οποίοι θέλουν και μπορούν να «ακούσουν» τους ερευνητές και να καταλάβουν την αξία των νέων ευρημάτων. Άρα πρέπει να υπάρξει στενή συνεργασία μεταξύ αξιολογητών, ερευνητών, διοικητών, policy makers δασκάλων και άλλων επαγγελματιών γιατί αυτή η συνεργασία αποτελεί κλειδί στην πορεία προς την επιτυχημένη ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος και των μαθησιακών συνθηκών. Η γνώση που βασίζεται στην αξιολόγηση χρειάζεται δασκάλους και policy makers έχοντας την πεποίθηση της ανάλυσης και της αντανάκλασης της εγκυρότητας της γνώσης καθώς επίσης και θέτοντας δημιουργικές και κριτικές ερωτήσεις.

Ο σκοπός της αξιολόγησης είναι να παράγει πληροφορίες που θα υπηρετήσουν την ανάπτυξη της εκπαίδευσης. Οι αξιολογικές εκθέσεις και τα συμπεράσματα βασίζονται σε αξιόπιστα ποσοτικά και / ή ποιοτικά στοιχεία και στη βαθειά ανάλυση. Παράλληλα η οικειότητα του αξιολογητή με το αντικείμενο της αξιολόγησης, καθώς επίσης η ηθική του και η κατανόηση της φύσης του ανθρώπου και των κοινωνικών επιδράσεων που παράγονται από την εκπαίδευση είναι αρκετά προσοδοφόρο. Επίσης επειδή η κοινωνία στην οποία ζούμε είναι πλουραλιστική, η αξιολόγηση απαιτεί πολλούς αξιολογητές από την άποψη της κατανόησης τους όσον αφορά τα κοινωνικά, εθνικά και διεθνή πλαίσια με τα οποία δουλεύουν. Όλοι οι συνεργάτες πρέπει να είναι ενημερωμένοι σχετικά με την προϋπόθεση της αξιολόγησης.

Όσον αφορά το μέρος της έρευνας χρειαζόμαστε τις εξής:

1. -πειραματική έρευνα και ερευνητική δράση
2. -πολυτομεακή και πολυθεματική έρευνα
3. -έρευνα σ' όλο το γεωγραφικό μήκος
4. -μεγάλης κλίμακας έρευνα

5. -συγκριτική έρευνα
6. -έρευνα που έχει σχεδιαστεί σε συνεργασία μεταξύ ερευνητών, διοικητών, δασκάλων και άλλων επαγγελματιών.

Οι evidence-based πολιτικές είναι εξαιρετικά σημαντικές στην εκπαίδευση και πολύ περισσότερο στα προγράμματα δια βίου μάθησης καθώς λόγω της φύσης της τοιουτοτρόπως σχεδιασμένης πολιτικής τα εμπλεκόμενα στοιχεία είναι τόσο καλομελετημένα και προσεκτικά ερμηνευμένα που στις πολιτικές δια βίου μάθησης αποτελούν ένα πολύ σημαντικό εργαλείο.

## **3.2 Η κοινωνική επιστήμη και το έργο της βελτίωσης της χάραξης πολιτικής**

Η ιδέα της χρησιμοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων για την ενημέρωση της πολιτικής δεν είναι νέα. Ήδη από την αρχαία Ελλάδα, ο Αριστοτέλης που κοιτούσε προς τα εμπρός είχε την ιδέα ότι τα διαφορετικά είδη της γνώσης πρέπει να ενημερώνουν τη διαδικασία θέσπισης των κανόνων. Αυτό θα ήταν ιδανική λύση ώστε οι κανόνες αυτοί να περιλαμβάνουν ένα συνδυασμό της επιστημονικής γνώσης, της ρεαλιστικής γνώσης και της αξίας υπό την ηγεσία της γνώσης (Flyvbjerg, 2001 & Ehrenberg, 1999).

Από την αρχή του, το κίνημα της πολιτικής επιστήμης ανησυχούσε για τη σχέση μεταξύ της γνώσης και τη χάραξη πολιτικής. Αυτό το θέμα ήταν στο επίκεντρο των εργασιών του Harold Lasswell, ιδρυτή της δημόσιας πολιτικής ως πεδίο μελέτης. Ο Lasswell πίστευε ότι ο εκδημοκρατισμός ήταν μια συνεχής διαδικασία και ότι η συγκεκριμένη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες δημοκρατίες ήταν πώς να εξασφαλιστεί ότι η χάραξη πολιτικής θα μπορούσε να ενημερωθεί από ένα νέο μοντέλο του είδους, από την αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγωγών της γνώσης και των χρηστών (Torgerson, 1985). Υπάρχουν πενήντα στοιχεία ότι η χάραξη πολιτικής, στη Βρετανία, την Αμερική, ή οπουδήποτε αλλού, έχει ενημερωθεί από το είδος της σχέσης που προβλέπονται από τον Lasswell (Fischer, 1998, Lindblom, 1990 & DeLeon, 1997). Αυτό που είναι νέο και ενδιαφέρον, ωστόσο, είναι η αυξανόμενη έμφαση που έχει δοθεί στην έννοια κατά την τελευταία δεκαετία στη Βρετανία. Οι τρέχουσες συζητήσεις προέρχονται κυρίως από τον ιατρικό κλάδο στο Ηνωμένο Βασίλειο στις αρχές του 1990, οι οποίες αφορούσαν την προώθηση της χρήσης της αποδεικτικής ιατρικής. Η τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής (<sup>19</sup>Evidence Based Policy Making) έχει κερδίσει πολιτικό βάθος από το 1997 στο πλαίσιο της κυβέρνησης του Μπλερ. Αυτό σήμανε την έναρξη μιας κυβέρνησης με την εντολή για μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμό, η οποία είχε αναλάβει τη δέσμευση να θέσει τέρμα σε ιδεολογίες με γνώμονα την πολιτική και την αντικατάστασή της, αντί με την ορθολογική λήψη αποφάσεων. Έδωσαν μια τολμηρή δέσμευση προς τη χρήση των αποδεικτικών στοιχείων στη λήψη πολιτικών αποφάσεων με τη Λευκή Βίβλο το 1999. Αυτό επεσήμανε ότι η κυβέρνηση πρέπει να παράγει «πολιτικές που πραγματικά οδηγούν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων και που είναι προσανατολισμένες στο

---

<sup>19</sup> Στο εξής EBPM



μέλλον και διαμορφώνονται από τα αποδεικτικά στοιχεία και δεν αποτελούν μια απάντηση σε βραχυπρόθεσμες πιέσεις ». Το EBPM είναι μια προσέγγιση που «βοηθά τους ανθρώπους να λαμβάνουν καλά ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με τις πολιτικές, τα προγράμματα και τα έργα με την τοποθέτηση των καλύτερων διαθέσιμων στοιχείων από την έρευνα στο επίκεντρο της πολιτικής ανάπτυξης και εφαρμογής » (Davies, 2004: 3).

Σύμφωνα με τον Sharp (2005, σελ. 2): «Η έννοια της πολιτικής βάσει στοιχείων και αποφάσεων είναι πλέον ένα πρότυπο της βέλτιστης πρακτικής στον τρόπο διακυβέρνησης ». Ισχυρίζεται ότι η αύξηση του δημόσιου ελέγχου και της λογοδοσίας έχει δημιουργήσει μια οξυμένη ανάγκη για τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να έχουν μια σειρά από στοιχεία για την πολιτική υποστήριξη και ανάπτυξη και για τη λήψη αποφάσεων στο δημόσιο τομέα. Αλλά η «evidence-based» πολιτική είναι μια αμφισβητούμενη και ολισθηρή έννοια διότι αψηφά έναν ακριβή ορισμό. Έχει μια «μοντερνιστική» χροιά που σύμφωνα με τον Clarence (2002, σ. 4): «υποθέτει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να ενσωματωθούν σε αυτό που είναι φαινομενικά μια ορθολογική διαδικασία χάραξης πολιτικής. Ένας απλός ορισμός που παρέχεται από τον Davies (2004, σελ. 3), ο οποίος ορίζει τη τεκμηριωμένη πολιτική ως μια προσέγγιση που βοηθά τους ανθρώπους να παίρνουν σωστά πληροφορημένες αποφάσεις σχετικά με τις πολιτικές, τα προγράμματα και τα έργα με την τοποθέτηση των βέλτιστων διαθέσιμων στοιχείων από την έρευνα στο επίκεντρο της πολιτικής όσον αφορά την ανάπτυξη και την εφαρμογή. Η αύξηση του ενδιαφέροντος για τεκμηριωμένες πολιτικές συμπίπτει με μια μείωση της εμπιστοσύνης του κοινού, στην διαδικασία λήψης αποφάσεων που βασίζεται σε επαγγελματικές πρακτικές και με την επιθυμία για βελτίωση της ποιότητας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Πράγματι, σύμφωνα με τον Davies (2000, σ. 2) είναι αυξανόμενο το ενδιαφέρον μιας πολιτικής βάσει αποδεικτικών στοιχείων, το οποίο είναι αποτέλεσμα από διάφορους παράγοντες όπως: την ανάπτυξη μιας όλο και πιο καλά εκπαιδευμένης ομάδας ειδικών αλλά και ένα καλά ενημερωμένο κοινό.

Η έκρηξη της διαθεσιμότητας των δεδομένων όλων των τύπων, που τροφοδοτείται από τις εξελίξεις στην πληροφορική καθώς και η αύξηση του μεγέθους και των δυνατοτήτων της έρευνας σε μια κοινότητα δηλώνουν μια αυξανόμενη έμφαση στην παραγωγικότητα και τη διεθνή ανταγωνιστικότητα, καθώς επίσης και μια αυξανόμενη έμφαση στον έλεγχο και στη λογοδοσία της κυβέρνησης. Ιστορικά, αυτή η αύξηση της ευαισθητοποίησης της πολιτικής βάσει στοιχείων τονώθηκε περαιτέρω από την εκλογή της κυβέρνησης των Εργατικών το 1997 .

Η πολιτική βάσει στοιχείων ενισχύεται από μεταρρυθμίσεις για το πώς μια πολιτική γίνεται από την κυβέρνηση ως βασική προϋπόθεση για τη βελτίωση της παροχής δημοσίων υπηρεσιών. Σύμφωνα με τον Sanderson (2002, σελ. 62): σε αυτό το όραμα της «σύγχρονης» διακυβέρνηση η χάραξης πολιτικής μπορεί να είναι πιο διορατική, συγκροτημένη και με περισσότερο πνεύμα στρατηγικής και με τις δημόσιες υπηρεσίες να ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες των πολιτών. Για παράδειγμα, η evidence-based πολιτική θεωρείται ως βασική συνιστώσα του προγράμματος του «εκσυγχρονισμού» που διακηρύχθηκε από τη Λευκή Βίβλο, «Εκσυγχρονισμός της Κυβέρνησης». Αυτά που ορίζονται ως τα χαρακτηριστικά μιας «εκσυγχρονισμένης» πολιτικής με στρατηγικό χαρακτήρα, είναι η έμφαση στο αποτέλεσμα, μια πολιτική χωρίς αποκλεισμούς, με ευέλικτο και καινοτόμο τρόπο εφαρμογής (Cabinet Office, 1999a, σ.9) αλλά μια πολιτικής βάσει αποδεικτικών στοιχείων. Είναι επίσης, μια προσπάθεια για να αποπολιτικοποιείται η χάραξη μιας πολιτικής, όπως υποστηρίζει ο Davies (1999, σ.3). Η πρόθεση ήταν να σηματοδοτήσει μια «μετα-ιδεολογική» προσέγγιση, μια νέα προσέγγιση για τη δημόσια τάξη και για τον τρόπο λήψης αποφάσεων - μια προσέγγιση όπου ότι αποδείξεις αυτό θα λάβεις και ως αποτέλεσμα δίνοντας έμφαση στο επίκεντρο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Ο Clarence (2002) υποστηρίζει την άποψη αυτή και προσθέτει: «Αυτό που είναι ελκυστικό για τους πολιτικούς, είναι ότι είναι αυτοί οι οποίοι μπορούν να υπερκεράσουν τους κριτικούς με το να επιμένουν ότι οι πολιτικές είναι «πάνω» από μια πολιτική κριτική». Υποστηρίζει ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η αστική πολιτική χαρακτηρίζεται από μια έντονη πολιτική διάσταση, μια πολύ πολύπλευρη πολιτική συμμετοχής της κοινότητας και ότι είναι ιδιαίτερα δύσκολο να μετρηθεί ο αντίκτυπος ή αποτελεσματικότητα των πολιτικών. Ωστόσο, δεν πιστεύουμε ότι αυτές οι δυσκολίες μπορούν να ακυρώσουν την έννοια της πολιτικής βάσει αποδείξεων: «αν μη τι άλλο αυτό τις ενισχύει» (Harrison, 2000, σσ. 207-210, 224-225).

Η αυξανόμενη έμφαση στην ανάγκη πολιτικής βάσει αποδεικτικών στοιχείων δείχνει τη συνεχιζόμενη επιρροή του «μοντερνισμού» και την πίστη στην πρόοδο. Αν και οι ορθολογιστικές υποθέσεις της τεκμηριωμένης χάραξης μιας πολιτικής έχουν υποστεί σοβαρή πρόκληση από την εποικοδομητική και μεταμοντέρνα προοπτική, προβάλλεται το επιχείρημα ότι η προσπάθεια για πολιτική η οποία καθιστά πιο αξιόπιστη τη γνώση του «τι δουλεύει», διατηρεί την καταλληλότητα και τη σημασία της. Πράγματι, η σημασία της ενισχύεται από την ανάγκη για αποτελεσματική διακυβέρνηση των πολύπλοκων κοινωνικών συστημάτων και υποστηρίζεται ότι η «αντανακλαστική κοινωνική μάθηση» από την πολιτική και την αξιολόγηση των προγραμμάτων αποτελεί ένα βήμα

στην όλο και πιο σημαντική βάση για μια «διαδραστική διακυβέρνηση». Η διευρυμένη χρήση της πιλοτικής εφαρμογής των νέων πολιτικών και προγραμμάτων για παράδειγμα, από την σημερινή κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, θεωρείται ότι παρέχει περιορισμένες δυνατότητες για την αξιολόγηση ώστε να πραγματοποιεί αξιόπιστες αποδείξεις για το έργο των πολιτικών. Υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με το ρόλο της αξιολόγησης σε περιπτώσεις όπου η πειραματική ουσία αποτελεί «πρωτότυπο». Μεγαλύτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη μιας υγιούς βάσης τεκμηρίωσης για την πολιτική, μέσω μακροπρόθεσμων αξιολογήσεων των επιπτώσεων των πολιτικών αυτών και των ανάλογων προγραμμάτων. Υποστηρίζεται από μια ρεαλιστική θέση ότι η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να είναι η θεωρία που βασίζεται και επικεντρώνεται στην επεξήγηση και κατανόηση του πώς οι πολιτικές μπορούν να επιτύχουν τα αποτελέσματά τους, χρησιμοποιώντας «ποικίλες μεθόδους» - προσεγγίσεις.

Το μοντέλο αυτό έχει γίνει δημοφιλής, μεταξύ των κοινοτήτων της πολιτικής, τα μέσα, τις κυβερνητικές υπηρεσίες, ερευνητικές οργανώσεις και ομάδες προβληματισμού. Το EBPM είναι μια συζήτηση ή ένα σύνολο μεθόδων που ενημερώνει τις διαδικασίες με τις οποίες διατυπώνονται οι πολιτικές, και όχι με σκοπό να επηρεάσει τους τελικούς στόχους της πολιτικής. Τάσσεται υπέρ μιας πιο ορθολογικής, αυστηρής και συστηματικής προσέγγισης, και κινείται πέρα από τις παραδοσιακές έννοιες της έρευνας ώστε να υιοθετήσει μια ευρύτερη κατανόηση. Η επιδίωξη του EBPM βασίζεται στην παραδοχή ότι οι πολιτικές αποφάσεις θα πρέπει να ενημερώνονται καλύτερα από τα διαθέσιμα στοιχεία και θα πρέπει να περιλαμβάνουν μια ορθολογική ανάλυση. Ο David Blunkett, βρετανός πρώην Γενικός Γραμματέας Εκπαίδευσης, είπε: «Πρέπει να είμαστε σε θέση να βασιζόμαστε στις κοινωνικές επιστήμες γιατί η κοινωνική επιστήμη θα μας πει τι λειτουργεί και γιατί και τι είδους πρωτοβουλίες πολιτικής είναι πιθανόν να είναι πιο αποτελεσματικές» (Young 2002). Αυτό συμβαίνει επειδή η πολιτική, που βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία φαίνεται να έχει καλύτερα αποτελέσματα. Ο Shaxson (2005: 102-3) υποστηρίζει ότι χρειαζόμαστε στοιχεία για:

- να κατανοήσουμε το περιβάλλον της πολιτικής και πώς έχει αλλάξει.
- τις πιθανές επιπτώσεις των αλλαγών της πολιτικής έτσι ώστε να μπορεί να επιλέξει μεταξύ διαφόρων επιλογών πολιτικής και στη συνέχεια την εκτίμηση των επιπτώσεών τους.
- Επίδειξη των δεσμών μεταξύ της στρατηγικής κατεύθυνσης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων και των στόχων πολιτικής, να δείχνουν ότι υπάρχουν

σαφείς κατηγορίες επιχειρημάτων και των αποδεικτικών στοιχείων μεταξύ του τι είναι οι στόχοι και τι αυτό που κάνουμε τώρα.

- Καθορισμός του τι πρέπει να κάνουμε για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων μας ή των ενδιάμεσων στόχων.
- Επίδραση άλλων, έτσι ώστε να μας βοηθήσει να πετύχουμε τους στόχους της πολιτικής μας μέσα από την παράδοση.
- Επικοινωνία με την ποιότητα (εύρος και το βάθος) της βάσης αποδεικτικών στοιχείων μας για να ανταποκριθούμε στην ανοικτή κυβερνητική ατζέντα.

Η «πολιτική επιστήμη της δημοκρατίας», υποστήριξε ο Lasswell, πρέπει να «κατευθύνεται προς τη γνώση για τη βελτίωση των πρακτικών της δημοκρατίας» (Lasswell, 1951: 15). Η εμφάνιση του evidence based policy making, ως μια προσέγγιση για τη βελτίωση της χάραξης πολιτικής ήρθε να κατακτήσει μια εξέχουσα θέση.

Είναι εφικτό και επιθυμητό να προχωρήσουμε στη χάραξη πολιτικής, από τη σφαίρα της κατάστασης ενός «βάλτου» σε ένα νέο στέρεο έδαφος όπου η πολιτική θα μπορούσε να καθοδηγείται από αποδεικτικά στοιχεία, και όχι από πολιτική ιδεολογία ή προκαταλήψεις. «Βάλτος», σύμφωνα με την Schön, είναι ένας κόσμος της αλλαγής, και της πλήρους πολυπλοκότητας, της αβεβαιότητας και της άγνοιας που υποδηλώνει μια πολύ διαφορετική προσέγγιση για την χάραξη πολιτικής με εκείνη που προβλέπεται από evidence based policy making. Το ζήτημα που τέθηκε είναι ότι υπάρχουν βαθιές οντολογικές, επιστημολογικές και μεθοδολογικές διαφορές μεταξύ εκείνων που πιστεύουν στο evidence based policy making και σε εκείνους που έχουν αμφιβολίες ως προς τη σκοπιμότητα του ή την αξία που ενσαρκώνει. Το evidence based policy making είναι ένα μέσο που ελέγχει το χάος, και βοηθά στην αποστράγγιση του «βάλτου». Όπου μπορούμε να ξέρουμε «τι συμβαίνει» και από πού η κυβέρνηση μπορεί να ασκήσει τη στρατηγική της καθοδήγηση τότε σίγουρα είμαστε σε καλό δρόμο. Εάν η χάραξη πολιτικής είναι να ξεκινήσει με στοιχεία του παρελθόντος τότε, οι «επαρκείς αποδείξεις», υποστήριξε ο Blunkett, είναι ζωτικής σημασίας για την κυβέρνηση για να εξασφαλίσει τη «συνολική στρατηγική» της (Blunkett, 2000). Αυτό σήμαινε, για τον Blunkett, ότι: Εμείς δεν ενδιαφερόμαστε για άνευ αξίας συσχετίσεις που βασίζονται σε μικρά δείγματα από τα οποία είναι αδύνατο να εξαχθούν αυθεντικά και αξιόπιστα συμπεράσματα. Χαιρετίζουμε τις μελέτες που συνδυάζουν μεγάλη κλίμακα, ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος της επίδρασης που μας επιτρέπουν να γενικεύσει και με εις βάθος μελέτες περιπτώσεων οι οποίες παρέχουν πληροφορίες χρήσιμες σχετικά με τις συναφείς διαδικασίες (Blunkett

2000). Είναι, προφανώς, «αυτονόητο ότι οι αποφάσεις σχετικά με την χάραξη πολιτικής από την εκάστοτε κυβέρνηση θα πρέπει να ενημερώνονται από σαφείς αποδείξεις» (Blunkett, 2000). Η χάραξη πολιτικών δεν θα πρέπει να καθοδηγείται από κάποιο «δόγμα» ή ιδεολογία αλλά από τη γνώση του «τι είναι και γιατί». Επομένως, με μια ορισμένη έννοια είναι αναπόφευκτο, ότι το είδος της γνώσης / αποδείξεων που χρειάζονται στους φορείς χάραξης πολιτικής είναι: «να είναι σε θέση να μετρήσουν το μέγεθος του επίδραση της Α στην Β. Αυτό είναι η πραγματική κοινωνική επιστήμη και οι αξιόπιστες απαντήσεις μπορεί να επιτευχθούν μόνο αν οι καλύτεροι κοινωνικοί επιστήμονες είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν στην προσπάθεια αυτή». Η χάραξη πολιτικής είναι μια διαδικασία που θα πρέπει οι φορείς χάραξης να είναι σκληροί τόσο με τα ίδια τα προβλήματα όσο και με τις αιτίες των προβλημάτων. Αυτή η «γνώση ως δύναμη» είναι το υπόδειγμα το οποίο περιλαμβάνεται στην ομιλία του Blunkett και είναι το κύριο θέμα που τρέχει σε όλα τα έγγραφα που παρέχουν τα βασικά κείμενα για την πολιτική που βασίζεται σε αποδείξεις των αποφάσεων στην κυβέρνηση Μπλερ. Εάν η κυβέρνηση έχει σκοπό να «παραδώσει τα όπλα» τότε η χάραξη πολιτικής πρέπει να επανασχεδιαστεί ώστε οι «επαγγελματίες» της πολιτικής ή τεχνικοί να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ανάλυση πολιτικής η οποία μπορεί να διευκολύνει τη διαδικασία ρύθμισης (Hogwood, 2001). Τα «αποδεικτικά στοιχεία» παρουσιάζονται ως ουσιαστικά ένα πρόβλημα του πώς η γνώση μπορεί να χρησιμοποιηθεί και να περάσει στη διαχείριση. Το evidence based policy making όπως εκφράζεται στις μεγάλες επίσημες δηλώσεις (Cabinet Office, 1999a) και σε μεταγενέστερα έγγραφα περιλαμβάνει τη διαχείριση των δύο μορφών της γνώσης: την ακαδημαϊκή έρευνα και την επαγγελματική/θεσμική εμπειρία:

- **ακαδημαϊκά / ερευνητικά στοιχεία (Episteme).**

Η γνώση που παράγεται από τους ακαδημαϊκούς/πολιτικούς ερευνητές που παρέχουν μια «αιτιώδη» ή θεωρητική γνώση του τι λειτουργεί. Εδώ η πρόκληση είναι να επηρεαστεί η παραγωγή των σχετικών με την πολιτική της γνώσης έτσι ώστε να αναπαραχθεί σε μορφή που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

- **Επαγγελματική και θεσμική εμπειρία (Τέχνη).**

Οι γνώσεις σχετικά με «αυτό που λειτουργεί» όσο αφορά την πρακτική χάραξη πολιτικής. Η εστίαση εδώ είναι η ανάπτυξη των συστημάτων που μπορούν να διευκολύνουν την

καλύτερη διαχείριση της «μάθησης» και της γνώσης μέσα σε κυβερνητικές υπηρεσίες και οργανισμούς.

Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών μορφών διαχείρισης της γνώσης είναι ότι μπορεί να καταστεί σαφής και κωδικοποιημένη. Αυτό που μετράει ως αποδεικτικό στοιχείο είναι αυτό που μπορεί να συγκεντρώνεται και να διαδίδεται. Σε ένα επίπεδο αυτό σημαίνει ότι οι σαφείς δομές και οι διαδικασίες που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή, έτσι ώστε «ξέροντας τι λειτουργεί» καθώς και η «μάθηση» που μπορεί να εξαχθεί, να αποθηκεύονται, να ανακτώνται και να γνωστοποιούνται, ενώ από την άλλη, ότι η έρευνα ή ακαδημαϊκές γνώσεις πρέπει να παράγονται και διαδίδονται σύμφωνα με τις σαφείς προδιαγραφές του τι θεωρείται ως συστηματική γνώση.

Το πρόβλημα με το evidence based policy making είναι ότι μπορεί να τρέξει, αλλά δεν μπορεί να κρύψει την ύπαρξη ενός «βαλτώδους» εδάφους. Το αποτέλεσμα είναι ότι, στην προσπάθειά τους να προχωρήσουν παραπέρα, πετυχαίνει μόνο την δημιουργία περισσότερης σύγχυσης γύρω από το θέμα του πώς η πραγματοποίηση της δημόσιας τάξης μπορεί να είναι μια διαδικασία της οργανωτικής και της δημόσιας εκπαίδευσης. Για τον ασκούμενο επαγγελματία η παραμονή στο ανοικτό, σκληρό έδαφος-πεδίο, όπου μπορούν να εξασκηθούν με αυστηρότητα, οι απαραίτητες δομές, όπως ο ίδιος καταλαβαίνει την αυστηρότητα, είναι υποχρεωμένος να αντιμετωπίσει τα προβλήματα με την σχετικά μικρή κοινωνική σημασία; Ή πρέπει να έχει κατέβει στο βάλτο, όπου μπορούν να υπάρξουν τα πιο σημαντικά και δύσκολα προβλήματα, και να είναι πρόθυμος να τα απαρνηθεί με τεχνική αυστηρότητα. Υπάρχουν εκείνοι που επιλέγουν να κατέβουν στο «βάλτο»-πεδίο έρευνας που σκοπίμως εμπλέκονται σε ακατάσχετα αλλά ζωτικής σημασίας προβλήματα και, όταν του ζητηθεί να περιγράψει τις μεθόδους της έρευνας του, μιλούν για την εμπειρία, της δοκιμής και του λάθους και τη διαίσθηση.

Είναι μεγάλο το έργο για όσους ασχολούνται με το μέλλον της κυβέρνησης για να «αναπτύξουν τις κατάλληλες θεσμικές δομές»(Schön 1973: 10).Ωστόσο, παρόλο που τα προβλήματα συνεχώς αλλάζουν και μεταλλάσσονται, τα πεδία έχουν την τάση να παραμένουν μάλλον σταθερά και αμετάβλητα. Ο Schön υποστήριξε ότι η αλλαγή είναι τόσο σημαντική σαν διαδικασία για την κατανόηση, όπου το κρίσιμο ερώτημα ήταν πώς μπορούμε να αναπτύξουμε καλύτερα τα συστήματα που παρέχουν τη μάθηση και την προσαρμογή. Αυτό σήμαινε ότι έπρεπε να κατανοήσουμε τη κυβέρνηση και τη χάραξη πολιτικής ως μια διαδικασία μάθησης. Ο Schön είχε προβλέψει ότι οι θεσμοί και τα επαγγέλματα (και ιδιώτες) θα έρθουν υπό αυξανόμενη πίεση για να αλλάξουν και θα πρέπει

να μάθουν να προσαρμοστούν σε έναν κόσμο που ήταν όλο και πιο αβέβαιος και απρόβλεπτος. Έπρεπε να σκεφτούμε πώς θα μπορούσε εκ νέου ο σχεδιασμός των ιδρυμάτων να πραγματοποιηθεί ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις για τη σταθερότητα τους.. Πρέπει να είμαστε σε θέση όχι μόνο να μετατρέψουμε τα θεσμικά μας όργανα, ως απάντηση στις μεταβαλλόμενες καταστάσεις και απαιτήσεις αλλά πρέπει να επινοήσουμε και να αναπτύξουμε τα όργανα που είναι κατάλληλα για μάθηση.

Η δημόσια πολιτική, με την έννοια του Schön, είναι πραγματικά η μελέτη του πώς οι κοινωνίες μπορούν να μάθουν (ή αποτυγχάνουν να μάθουν)για εκείνα τα προβλήματα που ορίζουν ως δημόσια και πώς προσπαθούν να λύσουν (ή αποτυγχάνουν να επιλύσουν) τα προβλήματά τους. Ο στόχος της κυβέρνησης δεν θα πρέπει να είναι το πώς θα ελέγχει και πως θα κατευθύνει, αλλά πως να διευκολυνθεί η ανάπτυξη των ατόμων, οργανισμών και κοινοτήτων ώστε να είναι σε θέση να διαχειριστούν τον δικό τους μετασχηματισμό. Η κεντρική κυβέρνηση θα πρέπει να θεσπίσει λιγότερο άγχος σε αμφιβολίες και στον αμφίβολο ισχυρισμό της ότι ξέρει τι είναι καλύτερο για ένα συγκεκριμένο οργανισμό, σε μια συγκεκριμένη θέση σε μια δεδομένη στιγμή, και η μεγαλύτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις οργανώσεις και στην καλύτερη αξιοποίηση της τοπικής γνώσης και της μαθησιακής εμπειρίας τους. Η ευκαιρία για μάθηση είναι κατά κύριο λόγο στα συστήματα που ανακαλύφθηκαν στην περιφέρεια, και όχι με τη σχέση των επίσημων πολιτικών στο κέντρο. Ο ρόλος της Κεντρικής Διοίκησης είναι να εντοπιστούν οι σημαντικές αλλαγές στην περιφέρεια, να δώσουν ρητή προσοχή στην ανάδειξη των ιδεών και να αντλούν τα θέματα της πολιτικής δια της επαγωγικής μεθόδου. Η διαδικασία της μάθησης είναι από την περιφέρεια προς περιφέρεια, ή από την περιφέρεια προς το κέντρο ή από το κέντρο προς περιφέρεια. Η Κεντρική Διοίκηση έρχεται να λειτουργήσει ως παράγοντας διευκόλυνσης της εκμάθησης της κοινωνίας, και όχι ως προπονητής της κοινωνίας (Schön1973:166).

Αυτό σημαίνει ότι η κυβέρνηση δεν θα πρέπει σίγουρα να είναι το όργανο που θα αποφασίσει το τί έργα θα γίνουν αλλά θα πρέπει να ενημερώνεται για το τι πρέπει να γίνει. Η Κυβέρνηση ενεργεί ως «μεσολαβητής της μάθησης της κοινωνίας» και όχι δίνοντας την στρατηγική καθοδήγηση και την άσκηση στρατηγικού ελέγχου. Δεδομένης της φύσης της κοινωνικής αλλαγής που προσδιορίζεται από την Schön, ο ισχυρισμός ότι η κυβέρνηση μπορεί να έχει στην πραγματικότητα το είδος της γνώσης που επαρκεί για να καταλήξει σε «εθνικές λύσεις» για τα προβλήματα της πολιτικής είναι λανθασμένος και επικίνδυνος για την δημοκρατία. Επίσης η Κυβέρνηση δεν μπορεί να διορθώσει τα πράγματα, επειδή τα πράγματα δεν είναι ποτέ σταθερά: όλα είναι ρευστά και αβέβαια. Σε έναν κόσμο που είναι, όπως τον περιέγραψε ο Schön, ασταθής και αβέβαιος, δεν μπορούμε να ξέρουμε τον σωστό

τρόπο διοίκησης. Λόγω της αυξανόμενης πολυπλοκότητας των ανθρώπινων προβλημάτων που έχουμε για να βελτιώσουμε τις ικανότητες μας ώστε να μάθουμε να διευκολύνουμε την προσαρμογή στους όρους των ταχέων και διαδοχικών αλλαγών μπορούμε να αυξήσουμε την ικανότητα μας να γνωρίζουμε και να ελέγχουμε απλά τις ικανότητες για τη διαχείριση των πληροφοριών και των «αποδεικτικών στοιχείων». Τα στοιχεία, από μόνα τους, όπως ο Schön υποστήριξε, δεν μπορούν να μας βοηθήσουν να επιλύσουμε τις διαφορές μας όσον αφορά τις αξίες μας σε έναν αβέβαιο κόσμο (Schön, 1973: 199). Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι επειδή δεν έχουμε το είδος της επιστημονικής γνώσης το evidence based policy making διεκδικεί, ότι είμαστε καταδικασμένοι σε ένα είδος «επιστημολογικού μηδενισμού» (Schön, 1973: 213). Η στροφή στην επικοινωνιακούς τους τρόπους χάραξης πολιτικής περιλαμβάνει την αναγνώριση του γεγονότος ότι αν και δεν μπορούμε να γνωρίζουμε, μπορούμε να μάθουμε και ρόλος της κυβέρνησης είναι να μας διευκολύνει με τη διαδικασία της μάθησης, είτε ιδιωτικά είτε δημόσια. Δηλαδή, η κυβέρνηση θα πρέπει να ασχολείται με το έργο του σχεδιασμού πολιτικών διαδικασιών και θεσμών που μπορούν να επιτρέψουν τους πολίτες και τους καταναλωτές, ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς, για να καταστούν ικανοί να προσφέρουν στη «δική τους μεταμόρφωση» (Schön, 1973: 28). Πάνω απ' όλα, αυτό σημαίνει ότι ο ρόλος του κέντρου είναι να διευκολυνθεί η διαδικασία της μάθησης στην οποία το κέντρο προωθεί περιφέρεια-περιφέρεια μάθησης και όχι κεντρικό σύστημα διεύθυνσης. Το καθήκον της βελτίωση της χάραξης πολιτικής είχε ουσιαστικά να κάνει με τη βελτίωση της επικοινωνίας και τη μείωση των στρεβλώσεων και όχι με τη βελτίωση του ελέγχου μέσω της καλύτερης χρήσης των αποδεικτικών στοιχείων. Μιλάμε για πολιτική διαφορών και συγκρούσεων, όπως ο ίδιος αργότερα, τόνισε, δεν μπορεί να επιλυθεί με την καλύτερη απόδειξη, αλλά απαιτούν την ενεργό συμμετοχή και τη στοχαστική μάθηση εκείνων που σχεδιάζουν και είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων σε ειδικά πλαίσια (Schön και Rein, 1994). Σύμφωνα με την προοπτική του Schön, ως εκ τούτου, η ιδέα ότι είναι δυνατό, ή επιθυμητό, να χαρτογραφείται και να καταλαμβάνει κάποια μορφή πολιτικής σε υψηλό επίπεδο μέσω μιας στρατηγικής του evidence based policy making, είναι εξαιρετικά αμφίβολη. Το βασικό ζήτημα, για τον Schön, είναι το πώς οι δημόσιες πολιτικές μπορούν να ακολουθήσουν μια πραγματική διαδικασία μάθησης. Αυτό περιλαμβάνει την έννοια ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να στοχεύει στην διευκόλυνση της ανάπτυξης και της οργάνωσης. Σε αντίθεση, η προσέγγιση για την «απόδειξη», στην ατζέντα εκσυγχρονισμού της κυβέρνησης, ως αφετηρία για τις στρατηγικές με βάση το evidence based policy making πρέπει να τοποθετηθεί στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων του δημόσιου τομέα, ο οποίος αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στον έλεγχο,



την παρακολούθηση, την απόδοση, το στρατηγικό σχεδιασμό και στα συστήματα διαχείρισης ποιότητας. Η γνώση, από την προοπτική της (λεγόμενης) διαχείρισης νέων δημόσιων πολιτικών, αποτελεί ένα νέο οργανωτικό κεφάλαιο και οι τρόποι που πρέπει να βρεθούν με τους οποίους αυτή η διαχείριση μπορεί να αξιοποιηθεί και να οργανωθεί έτσι ώστε να βελτιωθεί η διάθεση των διαθέσιμων πόρων από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών ή καλύτερα μέσα από περιπτωσιολογικές μελέτες και με την ανάπτυξη μεθόδων οργάνωσης, έτσι ώστε να μπορεί να υπάρχει πρόσβαση από όλους στην οργάνωση. Η διαχείριση της γνώσης είναι μια κρίσιμη πτυχή της διαχείρισης για την «παράδοση». Αλλά, μπορεί η γνώση και η διαδικασία χάραξης πολιτικής να αντιμετωπίζονται με τον τρόπο που έχει αναλάβει το evidence based policy making; Δεδομένης της πολυπλοκότητας που αντιμετωπίζουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η πίστη στη διαχείριση της γνώσης και της στρατηγικής κατεύθυνσης στην οποία στηρίζεται το evidence based policy making είναι μια παραδοχή που θα πρέπει να αμφισβητηθεί. Οι Ralph & Stacey, για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας τις ιδέες των επιστημών της πολυπλοκότητας, υποστηρίζουν ότι υπάρχουν σημαντικά προβλήματα με το είδος της γενικής προσέγγισης της διαχείρισης της γνώσης που εγκρίθηκε από το evidence based policy making . Το πρώτο πρόβλημα με αυτό είναι ότι οι άνθρωποι γνωρίζουν πολύ περισσότερα από ό, τι μπορούν ενδεχομένως να μεταφέρουν σε άλλους. Μια επιλογή είναι να γίνει διάκριση μεταξύ της ρητής γνώσης και της σιωπηρής γνώσης. Με τη σειρά του, το πρόβλημα της μετατροπής της σιωπηρής σε ρητή γνώση μπορεί να γίνει ένα πρόβλημα μετατροπής των οργανώσεων ώστε να μπορούν να παρακολουθούν συστηματικά και να ρυθμίζουν την απόδοση των εργαζομένων με τις γνώσεις τους. Η διαχείριση της γνώσης, κατά συνέπεια, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον επανασχεδιασμό των οργανωτικών συστημάτων για τη διευκόλυνση του πιο αποτελεσματικού ελέγχου και της καθοδήγησης για τη διασφάλιση δεδομένων στόχων. Η ιδέα, η οποία είναι απολύτως λογική σε σχέση με τα συστήματα κεντρικής διοίκησης, έχει εφαρμοστεί σε ανθρώπους και έχουν αποικίσει στη σκέψη για τις οργανώσεις, καθώς και την κοινωνιολογία και την ψυχολογία. Η χάραξη πολιτικής λαμβάνει χώρα σε συνθήκες αβεβαιότητας, με απρόβλεπτο τρόπο, έχοντας ως αποτέλεσμα, όπως υποστηρίζει ο Stacey , η διαχείριση της γνώσης να είναι κάτι σαν «χίμαιρα». Η γνώση ενυπάρχει στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ανθρώπων. Είναι το προϊόν των σχέσεων, όχι κάτι διακριτό, μια έννοια κλειδωμένη σε επιμέρους κεφάλια. Αυτό δεν σημαίνει ότι η πράξη του σχεδιασμού είναι κάπως μάταιη, ούτε ότι οι οργανώσεις και οι διαδικασίες δεν μπορούν ποτέ να γίνουν με οποιοδήποτε βαθμό βεβαιότητας, αλλά απλώς ότι θα

πρέπει να σκέφτονται διαφορετικά για το πώς θα διαχειριστούν τις διάφορες οργανώσεις μας.

Ο ρόλος των τριτοβάθμιων αρχών δεν είναι να κατασκευάσουν το σύστημα, ή να μονοπωλήσουν τη δύναμη και τη γνώση, αλλά μάλλον είναι υπεύθυνοι για την εκτέλεση των ρόλων που είναι σε θέση να εκτελέσουν: όπως τις εξωτερικές απειλές, την αποτροπή καταστροφών, την αντίσταση των παρασίτων ή την ανάληψη της ευθύνης για το μέλλον. Έχοντας υπερβολική εμπιστοσύνη στην αυτο-οργάνωση μπορεί να οδηγηθούν σε συμπεράσματα ότι δεν υπάρχει ανάγκη, ή δεν είναι δυνατόν, μιας υπερκείμενης κοινής προοπτικής (Mulgan, 1997: 188-9). Αυτή η αναγνώριση της χρησιμότητας μιας προσέγγισης της πολυπλοκότητας μετριάζεται από την ανάγκη για στρατηγική καθοδήγηση. Τα «από κάτω» στοιχεία θεωρείται ότι έχουν «φτωχή» ικανότητα να «προσέχουν τις απειλές», ή να «αντιστέκονται στα παράσιτα», να «αποτρέπουν την καταστροφή» ή μάλιστα για «ανάληψη ευθύνης για το μέλλον». Η χάραξη πολιτικής για τον εικοστό πρώτο αιώνα είναι αυτή η αναντιστοιχία ανάμεσα στα συμπεράσματα της πολυπλοκότητας των προσεγγίσεων-οι οποίες τείνουν να είναι πέρα από τη σταθερή θέση κράτους – και με την εκσυγχρονισμένη χάραξη πολιτικής. Η σκέψη της χάραξης πολιτικής από την άποψη των πολύπλοκων προσαρμοστικών συστημάτων που δείχνει πώς «το σημερινό μοντέλο των δημόσιων πολιτικών, με βάση τη μείωση των πολύπλοκων προβλημάτων σε ξεχωριστά, ορθολογικά διαχειρίσιμα συστατικά, δεν είναι πλέον κατάλληλο» (Chapman, 2002: 11). Αυτό σημαίνει ότι η βελτίωση της χάραξης πολιτικής είναι θέμα μάθησης και γνώσης και όχι διοίκησης και ελέγχου. Περιλαμβάνει τη δημοκρατική καινοτομία, με βάση την εκτίμηση της κυβέρνησης ως ένα σύνθετο προσαρμοστικό σύστημα, και όχι ως μηχανιστική και γραμμική διαδικασία που ασχολείται με τις καλύτερες τεχνικές διοίκησης και με τον έλεγχο. Τα λεγόμενα «μαλακά μεθοδολογικά συστήματα» δείχνουν ότι, δεδομένης της πολυπλοκότητας και προσαρμοστικής ποιότητας των οργανισμών, η κυβέρνηση πρέπει να μάθει να αφήσει τους οργανισμούς να μάθουν για το πώς να μαθαίνουν να χρησιμοποιούν την κατάλληλη γνώση. Σύμφωνα με την προσέγγιση του Schön θα δούμε την πολιτική βάσει «αποδεικτικών στοιχείων» ως διαδικασία κατά την οποία η γνώση είναι γνώση συναλλαγής και χρησιμοποιείται από τους επαγγελματίες της πολιτικής στο κέντρο, στη κεντρική διοίκηση. Θα σήμαινε λιγότερη έμφαση στη γνώση και μεγαλύτερη έμφαση στη μάθηση ως μέσο αυτο-μεταμόρφωσης. Αλλά, φυσικά, όλα αυτά ταιριάζουν για τα μέσα και για τον καθορισμό των στόχων και των εγγενών προσεγγίσεων για τη δημόσια διοίκηση. Στην προσπάθειά του να τονώσει και την επιρροή αλλά και την αλλαγή, το υποκείμενο-στόχος της πολιτικής παρέμβασης πρέπει να θεωρηθεί ως η ανάπτυξη ή η υποστήριξη των

συστημάτων της αυτοδιοίκησης σε ένα πολύπλοκο και ρευστό περιβάλλον, και όχι απλώς η θέσπιση ενός θεσμικού ελέγχου ή η επιβολή μιας απλοποιημένης σειράς προτεραιοτήτων σε υφιστάμενα συστήματα. Η πρόκληση είναι να αναδημιουργήσει τα δημόσια ιδρύματα και τα καθεστώτα διακυβέρνησης, ώστε να μπορούν να ευδοκιμήσουν στην πολυμορφία, να προσαρμόζονται σε ριζοσπαστικές καινοτομίες και να εξακολουθούν να διατηρούν συνεκτικά τον σκοπό και την πρόοδο. (Bentley,2002:11-17). Ο στόχος πρέπει να είναι μια διαδικασία χάραξης πολιτικής στον οποίο υπάρχει μια συνεχιζόμενη διαδικασία της μάθησης σε όλα τα επίπεδα και μεταξύ όλων των επιπέδων.

Ο στόχος της πολιτικής επιστήμης για τον Lasswell ήταν να συμβάλει στον εκδημοκρατισμό της διαδικασία χάραξης πολιτικής. Αυτό το θέμα του εκδημοκρατισμού ήταν επίσης στο επίκεντρο του Schön όσον αφορά την προσέγγιση του στη χάραξη πολιτικής. Αντίθετα, ο στόχος του evidence based policy making είναι ο εκσυγχρονισμός της διαδικασίας χάραξης πολιτικής. Ο εκσυγχρονισμός της χάραξης πολιτικής με τη σειρά του περιλαμβάνει την ιδέα της «Επαγγελματικοποίησης». Το «επαγγελματικό μοντέλο» (Cabinet Office, 1999b) ορίζει διάφορα στάδια τα οποία μπορούν να αναλύονται σε σαφή και διαφανή σύνολα ως καθήκοντα διαχείρισης. Η διαδικασία χάραξης πολιτικής είναι αντιληπτή ως ένα ιδιαίτερα μηχανιστικό σύστημα το οποίο απαιτεί βελτιώσεις στη συστηματική επικοινωνία και στο συντονισμό. Αυτό σημαίνει ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να είναι εκπαιδευμένοι με τις κατάλληλες δεξιότητες και προσόντα της πολιτικής και να διαθέτουν τα κατάλληλα «είδη εργαλείων» (Cabinet Office2002). Επιπλέον η επαγγελματική / ορθολογική χάραξης πολιτικής, σε μεγάλο βαθμό, εξαρτάται από την καλύτερη χρήση των αποδεικτικών στοιχείων και τη διαχείριση της γνώσης.

Η χάραξη πολιτικής θεωρείται ως κατεξοχήν πρόβλημα του σχεδιασμού συστημάτων διαχείρισης και λήψης αποφάσεων. Όλα αυτά είναι σε πλήρη αντίθεση με τους υποστηρικτές του Lasswell, οι οποίοι επικεντρώθηκαν στο γεγονός ότι η χάραξη πολιτικής έλαβε χώρα σε συνθήκες ανισότητας της εξουσίας και αναγνώρισε ότι η γνώση είναι απόλυτα ενσωματωμένη στην εξουσία. Το έργο της ανάλυσης της πολιτικής δεν ήταν να παράγουν «αποδεικτικά στοιχεία» για την τόνωση της πολιτικής τους, αλλά για να διευκολυνθεί η αποσαφήνιση των αξιών και πλαισίων. Αυτό συνεπαγόταν τον εκδημοκρατισμό, και όχι απλώς εκσυγχρονισμό. Πρόκειται για την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και την οικονομία στην παράδοση, παρά την ηθική. Οι τιμές που πρέπει να εξαχθούν πρέπει να δώσουν μια σαφή και καλή γνώση στον ίδιο τον στόχο του τι λειτουργεί. Ο Lasswell υποστήριξε ότι, αν η δημοκρατική χάραξη πολιτικής είχε να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου, η σχέση μεταξύ εξουσίας και γνώσης

θα ήταν μια απολύτως κρίσιμη εξέταση. Αυτό σήμαινε ότι η χάραξη πολιτικής πρέπει να ανοίξει και να γίνει πιο δημοκρατική: οι στρεβλώσεις έπρεπε να αφαιρεθούν, και στις υποθέσεις και αντιλήψεις έπρεπε να ελεγχθεί μέσω μιας σύσκεψης, το επιχείρημα και η συζήτηση. Δημόσια χάραξη πολιτικής πρέπει να είναι μια διαδικασία δημόσιας εκπαίδευσης. Ένα παράδειγμα αυτού ήταν δική του ιδέα ότι, ακριβώς όπως έχουμε τα πλανητάρια για τη μελέτη και μας διευκολύνουν στην κατανόηση του σύμπαντος, έτσι θα πρέπει να κατασκευάζουν «κοινωνικά πλανητάρια» για να μπορέσουν οι κοινότητες να παρατηρήσουν και να προβληματιστούν σχετικά με τα προβλήματα και το είδος των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης που θα ήθελαν να δουν.

Το όραμα του Lasswell δεν ήταν απλά η βελτίωση της διαχείρισης της χάραξης πολιτικής, αλλά μια μεγαλύτερη, πολύ πιο έντονη αλλαγή εμπνέοντας μέσα από την ανανέωση της δημοκρατίας σε μια κοινωνία της γνώσης. Αυτό σήμαινε την ενίσχυση της κυβερνητικής λήψης αποφάσεων μέσα από τεχνικές όπως σεμινάρια λήψης αποφάσεων τα οποία προσπάθησε να προσφέρει με έναν τρόπο με τον οποίο οι φορείς χάραξης πολιτικής θα μπορούσαν να θέσουν ως ζήτημα και πρόκληση για αυτούς τα γεγονότα και οι υποθέσεις, αλλά και τον εμπλουτισμό της κοινωνικής και πολιτικής ζωής μέσω της διευκόλυνσης της ευρύτερης συμμετοχής των πολιτών στην αποσαφήνιση των αξιών τους. Κατ' αρχήν, κάθε κοινότητα μπορεί να δημιουργήσει το δικό της «κοινωνικό πλανητάριο», όπου έμφαση δίνεται στην τοπική επίτευξη των στόχων, στην τοπική ιστορία και στις τοπικές προοπτικές. Σιγά-σιγά η κοινωνία μπορεί να αλλάξει μέχρι οι άνθρωποι να μάθουν να ζουν όσο και στη φαντασία του το μέλλον, όπως στην ανάμνηση της παρελθόν. Σε μια τέτοια ρύθμιση οι ατομικές επιλογές μπορούν να γίνουν σε ένα σεβαστό επίπεδο του ορθολογισμού.

(Βλ. Parsons, 1995:536). Αυτό είναι το χάσμα που χωρίζει τα διαχειριστικά πρότυπα του evidence based policy making και το όραμα του Lasswell για την αναζωογόνηση της δημοκρατίας μέσω της βελτίωσης της ικανότητας των φορέων λήψης αποφάσεων και των πολιτών ώστε να αποσαφηνίσουν τις επιλογές από την αξία τους. Ορθολογικότητα για τον Lasswell είναι η οικοδόμηση μιας επικοινωνιακής λογικής ικανότητας στην κυβέρνηση και την κοινωνία στο σύνολό της και όχι απλά τη βελτίωση του ορθολογισμού των φορέων χάραξης πολιτικής.

Το evidence based policy making αδυνατεί να συλλάβει, και μάλιστα εσκεμμένα αγνοεί, μερικά από τα ζητήματα που προκύπτουν από μετα-θετικιστικές προσεγγίσεις για τη θεωρία και την πρακτική της χάραξης πολιτικής όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της ανάλυσης της πολιτικής και το έργο του εκδημοκρατισμού της διαδικασίας χάραξης πολιτικής.

Η προσέγγιση του evidence based policy making πλαισιώνεται από την ιδέα ότι η παράδοση της πολιτικής προϋποθέτει τη βελτίωση της διαχείρισης της χάραξης πολιτικής. Καλύτερα η χάραξη πολιτικής, ισούται με την καλύτερη παράδοση της πολιτικής. Ο προσανατολισμός του Laswell τονίζει το ζωτικό ρόλο ενός άλλου είδους γνώσης που προσδιορίζεται από τον Αριστοτέλη ως: φρόνηση, ή πρακτική σοφίας (Flyvbjerg, 2001). Πράγματι, για τον Lasswell, η μεγάλη πρόκληση για τις επιστήμες της πολιτικής και της δημοκρατίας ήταν η προώθηση της ενσωμάτωσης αυτών των διαφορετικών μορφών γνώσης. Ο προσανατολισμός του Lasswell, σε πλήρη αντίθεση με το evidence based policy making, δείχνει την ανάγκη να αναπτυχθεί μια πιο επικοινωνιακή και όχι καθαρά οργανική προσέγγιση της παραγωγής πολιτικής με τη χρήση της σχετικής γνώσης. Ο Lasswell, πάνω απ' όλα, τονίζει την εξασφάλιση ότι η γνώση είναι πολιτικοποιημένη, ενώ σύμφωνα με το evidence based policy making, ο στόχος είναι ακριβώς το αντίθετο: αποπολιτικοποίηση και διαχείριση της παραγωγής γνώσης και την αξιοποίηση της. Η ανάλυση του Lasswell, από την άλλη πλευρά, επικεντρώθηκε στο πώς η διαδικασία της πολιτικής σχετίζεται με το συνεχές εκδημοκρατισμό της κοινωνίας.

Η φιλοσοφία των αποδεικτικών στοιχείων με βάση τη χάραξη πολιτικής συμφωνούσε στην ιδέα να γίνει η κοινωνική επιστήμη πιο «σχετική» και κατά συνέπεια, να μπορεί να αποδειχθεί περισσότερο χρήσιμη. Το κύριο πρόβλημα με evidence based policy making, σχετικά με «αυτό που λειτουργεί», είναι ότι έχει τις ρίζες του σε έναν εξ ολοκλήρου τεχνοκρατικό και μηχανιστικό τρόπο σκέψης για τη χάραξη πολιτικής. Αυτό σήμαινε ότι το αίτημα της κυβέρνησης για μια πολιτική διαδικασία λήψης αποφάσεων που είναι «με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία» αναπόφευκτα περιορίστηκε και περιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο τα «αποδεικτικά στοιχεία» έχουν επινοηθεί και τεθεί σε εφαρμογή.

### **3.3 Τι είναι τα αποδεικτικά στοιχεία και ποιοι τύποι αυτών υπάρχουν**

Η ιδέα ότι η χάραξη πολιτικής δεν θα πρέπει να βασίζεται σε στοιχεία δεν είναι μια πρόταση η οποία ακόμα και η πιο σοβαρή επικριτές του μοντέλου αυτού θα ήταν εκ των προτέρων αρνητικοί. Το μεγάλο ερώτημα είναι, όμως: τι είναι ή τι μπορεί να αποτελέσει ένα αποδεικτικό στοιχείο (Solesbury, 2001); Κατά μία έννοια απόδειξη σημαίνει «αυτό που μετράει».

Αυτό που μετράει ως απόδειξη διαφέρει τόσο πολύ από ερευνητή σε ερευνητή. Το υπουργικό συμβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου προσπάθησε να ορίσει την κατανόηση των αποδεικτικών στοιχείων, το 1999 με τη κυκλοφορία της Λευκή Βίβλου για τον εκσυγχρονισμό της κυβέρνησης, σύμφωνα με την οποία αποδείξεις μπορεί να προέρχονται ή να είναι «εξειδικευμένες γνώσεις, δημοσιευμένη έρευνα, διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους προηγούμενων αξιολογήσεων της πολιτικής, από το Internet, αποτελέσματα από τις διαβουλεύσεις, κοστολογήσεις των πολιτικών επιλογών» (Cabinet Office, 1999: 33). Οι Marston και Watts (2003) υποστήριξαν αυτή την ερμηνεία, παραθέτοντας ένα πλούσιο και ποικίλο φάσμα. Οι πιθανές πηγές μπορεί να περιλαμβάνουν φωτογραφίες, λογοτεχνικά κείμενα, επίσημα αρχεία, το αυτοβιογραφικό υλικό όπως ημερολόγια και επιστολές, αρχεία εφημερίδων και εθνογραφικά και συγκεκριμένους λογαριασμούς του παρατηρητή. Έχουμε την άποψη ότι η πολιτική βάσει αποδεικτικών στοιχείων πρέπει να βασίζεται σε συστηματικά στοιχεία. Ως εκ τούτου πιστεύουμε ότι η τεκμηριωμένη πολιτική πρέπει να βασίζεται σε έρευνα που βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία. Το κλειδί όμως είναι ότι έχουμε υιοθετήσει μια πολύ γενική, αν και ευρέως αποδεκτή, άποψη για τον ορισμό της έρευνας ως «κάθε συστηματική προσπάθεια για την αύξηση του αποθέματος γνώσης» (ΟΟΣΑ, 1981). Έτσι περιλαμβάνουν όλα τα είδη των αποδεικτικών στοιχείων, εφόσον έχουν συλλεχθεί μέσα από μια συστηματική διαδικασία.

Κεντρικό ζήτημα για να γίνουν πιο προσιτά και προσβάσιμα τα στοιχεία για τη χάραξη πολιτικής είναι η ανάγκη να πάμε στην ίδια τη βάση της κοινωνίας- πεδίο έρευνας και να δούμε τι νοείται ως «αποδεικτικά στοιχεία» και να διερευνήσουμε τον τρόπο που αυτά μπορούν, και πρέπει να επηρεάζουν τη χάραξη πολιτικής.

Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε συστηματική διαδικασία, κριτική διερεύνηση και αξιολόγηση, με βάση τη θεωρία, τη συλλογή δεδομένων, την ανάλυση και την κωδικοποίηση που σχετίζονται με την αναπτυξιακή πολιτική και την πρακτική. Επίσης, περιλαμβάνει την έρευνα δράσης, δηλαδή την αυτο-αντανάκλαση από τους επαγγελματίες που προσανατολίζεται προς την ενίσχυση της άμεσης πρακτικής. Παρά την ευρεία

εκλεκτική ορισμό των αποδεικτικών στοιχείων, θα ήταν λάθος να υποθέσουμε ότι στην πραγματικότητα όλα τα αποδεικτικά μετέχουν ίσης σημασίας, ενδιαφέρον ή στάθμιση. Τμήματα και μονάδες μέσα στη κυβέρνηση έχουν την τάση να λαμβάνουν ιεραρχικές αποφάσεις για την επιλογή των αποδεικτικών στοιχείων που θα χρησιμοποιήσουν. Για παράδειγμα, η βρετανική δημόσια πολιτική βασίζεται σε ένα περιορισμένο φάσμα των αποδεικτικών στοιχείων «top-end», που επικεντρώνεται σε στοιχεία εμπειρικής έρευνας, πολιτικής για τη γνώση και την αξιολόγηση των εμπειρογνομώνων. Οι κυβερνητικές υπηρεσίες δεν είναι οι μόνες που χρησιμοποιούν τη εμπειρική έρευνα, θεωρώντας τη ως το πιο αξιόπιστο αποδεικτικό μέσο.

Οι Marston και Watts (2003: 151) κατηγοριοποιούν τα στοιχεία μέσα από μια προοπτική των κοινωνικών επιστημών, είτε «σκληρά» είτε «μαλακά», υπονοώντας τον στόχο και τις υποκειμενικές μορφές του. Σκληρά στοιχεία λέγονται αυτά που αποτελούν: πρωτοβάθμια ποσοτικά δεδομένα που συλλέγονται από ερευνητές κατά τη διάρκεια των πειραμάτων, δευτεροβάθμια ποσοτικά, κοινωνικά και επιδημιολογικά δεδομένα που συλλέγονται από κρατικούς φορείς, από κλινικές δοκιμές και από συνέντευξη ή ερωτηματολόγια με βάση κοινωνικές έρευνες. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα «μαλακά» στοιχεία που θεωρούνται αυτά που αποτελούνται από τα ποιοτικά στοιχεία, όπως η εθνογραφική ταυτότητα και το αυτοβιογραφικό υλικό. Οι εν λόγω κατηγοριοποίηση, όπως ορίζεται στους Marston και Watts (2003) μπορεί να οδηγήσει σε κινδύνους και αποτυχίες με την EBPM προσέγγιση. Αυτό γιατί μια ιεραρχία που σταθμίζεται υπέρ των «σκληρών» αποδεικτικών στοιχείων, δημιουργεί μια αίσθηση κινδύνου και τον περιορισμό ότι EBPM στην πραγματικότητα ότι θα χρησιμοποιηθούν για να αγνοήσει αποδεικτικά στοιχεία που έχει χαμηλά στην ιεραρχία. Αυτό θα περιλαμβάνει σιωπηρή μορφές γνώσης, πρακτικής με βάση τη σοφία και, ίσως το πιο κύριο, τις φωνές των απλών πολιτών - τη «φωνή των φτωχών». Η επίπτωση είναι συνεπώς ότι μια προσέγγιση EBPM πρέπει να λαμβάνει υπόψη ένα μεγάλο εύρος πηγών της έρευνας, και όχι απλά «σκληρά» στοιχεία. Αυτή η κατανόηση συνεχίζει να αγκαλιάζει ένα ευρύ φάσμα παραγόντων, όπως η φωνή των πολιτών και οι διαβουλεύσεις, εάν τα στοιχεία συλλέγονται μέσω μιας συστηματικής διαδικασίας.

### **3.3.1 Οι προσπάθειες να διαπιστωθεί ποια αποδεικτικά στοιχεία είναι χρήσιμα για τη χάραξη πολιτικής**

Όπως δεν αποτελούνται όλες οι μορφές του μεριδίου από ίσα στοιχεία ή από μια στάθμιση, όταν η κυβέρνηση προσπαθεί να δημιουργήσει μια ευρεία αντίληψη του ποια στοιχεία είναι χρήσιμα, υπάρχουν αναπόφευκτα ερωτήματα. Ως εκ τούτου, προκειμένου να έρθουν σε κάποια συμφωνία για το τι συνιστά χρήσιμα στοιχεία, τονίζουν το έργο της Louise Shaxson που προσδιορίζει μερικά από τα βασικά χαρακτηριστικά των αποδεικτικών στοιχείων που επηρεάζουν εάν χρησιμοποιούνται (Shaxson, 2005: 102). Μπορούμε επίσης να αξιολογήσουμε για το έργο του ταχέως πρόγραμμα στο ODI ότι έχει εστιάσει το ενδιαφέρον για τα θέματα αυτά στην ανάπτυξη των χωρών. Έξι είναι τα βασικά θέματα που σκιαγραφούνται παρακάτω:

#### **1. Ποιότητα/ακρίβεια/αντικειμενικότητα.**

Αυτό αναφέρεται στην ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων. Είναι σωστά τα στοιχεία που περιγράφουν αυτό που φιλοδοξείτε να γίνει; Υπάρχουν αριθμοί (οι αριθμοί προστίθενται σωστά;), στατιστικές (ήταν η αιτία και παράμετρος όπου η επίδραση σωστά ορίζεται;) και εκπρόσωπος (κάνει τα αποσπάσματα από τους ανθρώπους που πραγματικά αντιπροσωπεύουν ό, τι το σώμα των ανθρώπων αισθάνθηκε;) για τα θέματα που μπορεί να θεωρηθούν ως προς την αντιμετώπιση της συνάφειας του αποδεικτικά στοιχεία. Υπάρχουν επίσης θέματα που αφορούν την αντικειμενικότητα των στοιχείων και τις πηγές της,

#### **2. Αξιοπιστία**

Τα αξιόπιστα στοιχεία στηρίζονται σε μια ισχυρή και σαφή επιχειρηματολογία, σε δοκιμασμένες αναλυτικές μεθόδους, σε μια αναλυτική αυστηρότητα όλες τις διαδικασίες της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων και σε σαφής παρουσίαση των συμπερασμάτων (Shaxson, 2005: 106). Αυτό σχετίζεται με την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων και ως εκ τούτου το αν μπορούμε ή όχι να εξαρτιόμαστε από τις αποδείξεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση ή την επίδραση των εκτιμήσεων. Στην πραγματικότητα, είναι πολύ δύσκολο ο έλεγχος των στοιχείων για χάραξης πολιτικής, γι 'αυτό εξαρτάται συχνά από τη φήμη του ως πηγής μεσολάβησης. Για παράδειγμα, η έρευνα και ερευνητικά ευρήματα από τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και από αξιόπιστους φορείς χάραξης πολιτικής, τείνουν να θεωρείται πιο αξιόπιστη από ό, τι, για παράδειγμα, ομάδες πολιτών ή οι απόψεις των ηγετών μιας κοινότητας. Η φήμη, όμως, είναι υποκειμενική και



εξαρτάται από τη λήψη της απόφασης. Η συμβουλή στο ηθικό της απασχόλησης θα είναι πιο εύκολα αποδεκτή από μια πολύ αξιόπιστη εταιρεία συμβούλων ανθρώπινου δυναμικού παρά από μια μικρή ΜΚΟ.

### 3. **Συνάφεια**

Το βασικό θέμα εδώ είναι ότι οι αποδείξεις είναι επίκαιρες και αυτό έχει πολιτικές επιπτώσεις. Το είδος των στοιχείων ενός έργου αναφέρεται σε θέματα που σε μεγάλο βαθμό, ανάλογα με το ακροατήριο που παρουσιάζεται, μπορεί να δημιουργήσει και τις ανάλογες πιθανές επιπτώσεις. Για παράδειγμα, για τη χάραξη πολιτικής στο δημόσιο τομέα θα πρέπει να ενδιαφέρονται περισσότερο για αποδεικτικό στοιχείο της δράσης, ό, τι έχει ήδη συμβεί και όχι μια απλή πολιτική γνώμη. Αυτό υποστηρίζεται από τους Moseley και Tierney (2004: 114) κατά τη διερεύνηση των προβλημάτων που σχετίζονται με την εφαρμογή του EBPM. Σιωπηρή στην ιδέα της σημασίας είναι η ανάγκη για τις αποδείξεις που πρέπει να είναι γενικεύσιμες. Αυτό αναφέρεται στο αν υπάρχει εκτενής πληροφόρηση ή απλά επιλεκτικές περιπτώσιολογικές μελέτες και ως εκ τούτου πόσο εύκολα ισχύει το επιχείρημα. Αφορά επίσης και στον τρόπο με τον οποίο εξάγουμε συμπεράσματα για ορισμένους τύπους πληροφοριών, γενικότερης εφαρμογής που αφορούν κυρίως τη δειγματοληπτική διαδικασία ενώ για τους άλλους, θα είναι περισσότερα για την κατανόηση της στο πλαίσιο. Είναι ιδιαίτερα αυτό που εφαρμόζεται όταν πιλοτικές μελέτες πριν από ένα ευρύτερο roll-out (Shaxson, 2005: 106).

### 4. **Πρακτικά**

Αυτό σχετίζεται με το βαθμό στον οποίο τα στοιχεία είναι προσβάσιμα στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής. Αν οι φορείς χάραξης πολιτικής έχουν πρόσβαση σε αυτό σε μια χρήσιμη μορφή ως εκ τούτου η ευκολία με την οποία μπορεί να μεταφραστεί σε πολιτική είναι δεδομένη. Αναφέρεται επίσης στο κόστος των επιπτώσεων της πολιτικής της έρευνας, και επομένως αν είναι εφικτό και προσιτό. Τα στάδια της πολιτικής και της χρήσης των αποδεικτικών στοιχείων, μετά τον Lasswell (1977), η πιο κοινή προσέγγιση στη μελέτη της δημόσιας πολιτικής διαχωρίζει τη διαδικασία σε μια σειρά από λειτουργικά εξαρτήματα. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι διαδικασίες της πολιτικής δεν είναι ποτέ γραμμικές ή κυκλικές, όπως υπολογίζεται με βάση το μοντέλο. Αλλά, κοιτάζοντας τη διαδικασία χάραξης πολιτικής όσον αφορά αυτά τα στάδια ή τα λειτουργικά στοιχεία μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε πώς η διαδικασία αυτή (ή θα πρέπει να) λειτουργεί.

Αυτή η σύλληψη είναι σημαντική, καθώς αποδεικνύει ότι η έρευνα έχει τη δυνατότητα να επηρεάζει τη διαδικασία σε οποιοδήποτε στάδιο - τόσο στην ενημέρωση όσο και στη διόρθωση -σχεδιασμό και την υλοποίηση. Έτσι, αυτή η άποψη των πολιτικών διαδικασιών βοηθά επίσης να σπάσει ο κύκλος της πολιτικής για να συνδράμει στον εντοπισμό των διαφόρων τύπων των ερευνών ή των αποδεικτικών στοιχείων που ενδέχεται να χρειαστούν. Είναι πολύ πιθανό ότι η επιτυχία στον επηρεασμό της ημερήσιας διάταξης, για παράδειγμα, συχνά απαιτεί ένα διαφορετικό είδος προσέγγισης από εκείνη που απαιτείται για να επηρεάσει την εφαρμογή της πολιτικής. Η αξία αυτής της άποψης της διαδικασίας πολιτικής είναι ότι δεν είναι συνδεδεμένη με ένα συγκεκριμένο σύνολο θεσμικών οργάνων, επιτρέποντας έτσι την ανάλυση μιας σειράς παραγόντων (όχι μόνο της κυβέρνησης) και ο τρόπος με τον οποίο αλληλεπιδρούν σε θέμα πολιτικής αποτελεί συστατικό στοιχείο της διαδικασίας.

Οι λειτουργίες των διαδικασιών πολιτικής σε τέσσερις κατηγορίες:

- Ρύθμιση Ατζέντας: η ευαισθητοποίηση και η προτεραιότητα που δίνεται σε ένα θέμα ή πρόβλημα.
- Η διαμόρφωση της Πολιτικής: κατασκευάζονται οι τρόποι (αναλυτικό και πολιτικό), οι επιλογές και οι στρατηγικές.
- Εφαρμογή της πολιτικής: τα έντυπα και η φύση της διαχείρισης της πολιτικής και των δραστηριοτήτων για το έδαφος.
- Παρακολούθηση και αξιολόγηση της πολιτικής: η φύση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της ανάγκης πολιτικού σχεδιασμού, η εφαρμογή και ο αντίκτυπος.

Ο Lasswell υποστήριξε, η κατεύθυνση της πολιτικής είναι, πάνω απ' όλα, το ζήτημα του «τι δουλεύει», «τι έργα» γίνονται περίπου, ποιες εργασίες, για ποιον, πότε, και πώς. Ή τι είδους αποδεικτικά στοιχεία για τι είδους πρόβλημα / πολιτική σε ποιο πλαίσιο, και για ποιον. «Αποδεικτικά στοιχεία», όπως οι θετικιστικές προσεγγίσεις εννοούν για την ανάλυση της πολιτικής, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το πρόβλημα της συμμετοχής, τη δύναμη και τις ανισότητες στην εξουσία (Fischer, 1998). Για τον Lasswell, ο στόχος του κινήματος των πολιτικών επιστημών ήταν η αναζωογόνηση της δημοκρατίας. Ο στόχος του κινήματος του evidence based policy making είναι, ωστόσο, πολύ διαφορετικός. Βελτιώνοντας τη σχέση μεταξύ γνώσης και εξουσίας, κατά συνέπεια, θεμελιωδώς διαφοροποιείται το πολιτικό και δημοκρατικό καθήκον. Το evidence based policy making βλέπει τη σχέση μεταξύ της γνώσης και χάραξης πολιτικής ως μια τεχνοκρατική και όχι ως μια δημοκρατική εκπλήρωση του έργου.

### **3.4 Το EBPM στις αναπτυσσόμενες χώρες**

Υπάρχει η άποψη ότι το μοντέλο αυτό και οι προσεγγίσεις του έχουν τη δυνατότητα να έχουν ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο και αποτελέσματα στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου η καλύτερη χρήση των αποδεικτικών στοιχείων στην πολιτική και την πρακτική θα μπορούσε δραματικά να συμβάλει στη μείωση της φτώχειας και τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων. Αυτό συμβαίνει επειδή το EBPM τείνει να είναι λιγότερο καλά εδραιωμένο στις αναπτυσσόμενες χώρες από ό, τι σε ανεπτυγμένες, και οι πολιτικές συχνά δεν στηρίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία. Η αύξηση της χρήσης των τεκμηριωμένων πολιτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες, ωστόσο, δημιουργεί νέες προκλήσεις. Οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά περιβάλλοντα είναι πιο δύσκολο να υπάρξουν και η ικανότητα είναι πιο περιορισμένη για την παραγωγή πολιτικής. Επίσης, οι πόροι σπανίζουν. Τα ζητήματα που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη μεταφορά αυτών των εργαλείων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες είναι ότι, οι προσεγγίσεις και τα εργαλεία που παρουσιάζονται εδώ κατά κύριο λόγο προορίζονται για τη χάραξη πολιτικής και για την ανάπτυξη σε χώρες, που ενδιαφέρονται για την αξιοποίηση του μοντέλου αυτού. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη χάραξη πολιτικής στο πλαίσιο του δημόσιου τομέα, και όχι σε αυτούς που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα.

Είναι σίγουρα ένα μοντέλο το οποίο θα αποτελούσε ένα σημαντικό αρωγό στην προσπάθεια εξέλιξης και ανάπτυξης των περιοχών αυτών λόγω της σαφούς και έγκυρης αποδοτικότητας του. Βέβαια το πρόβλημα της έλλειψης χρηματοδότησης που αντιμετωπίζουν αυτές οι χώρες αποτελεί μια ουσιαστική τροχοπέδη στην εφαρμογή αυτού του μοντέλου χάραξης πολιτικής. Υπάρχουν βέβαια, ινστιτούτα τα οποία μπορούν να εξασφαλίσουν την απαραίτητη χρηματοδότηση για την εφαρμογή του μοντέλου αυτού. Μιλάμε για ινστιτούτα διεθνούς εμβέλειας τα οποία ασχολούνται με την χάραξη πολιτικών και των εφαρμογών τους και τα οποία είναι σε θέση να υποστηρίξουν τις προσπάθειες αυτές. Άρα μια τέτοια συμβολή θα αποτελούσε σίγουρα μια ακρογωνιαία λίθο στην προσπάθεια εξέλιξης και ανάπτυξης αυτών των χωρών.

### **3.5 Τι έχει αλλάξει σήμερα στο Evidence Based Policy Making**

Στις μέρες μας βλέπουμε πως το μοντέλο αυτό προσπαθεί να επιβιώσει δίνοντας έναν σαφή και δύσκολο αγώνα παρουσίας στην ευρωπαϊκή κυρίως σκηνή. Ήδη από την εκκίνηση του, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, αντιμετώπιζε δυσκολίες σχετικά με κάποιες ασαφείς εννοιολογικές προσεγγίσεις. Το μοντέλο αυτό χάραξης πολιτικής είναι διαδεδομένο και χρησιμοποιείται επί το πλείστον στις σκανδιναβικές χώρες έχοντας συνεισφέρει δραστικά στην πρόοδο και εξέλιξη μιας σωστής διακυβέρνησης.

Το μοντέλο αυτό ξεκίνησε δίνοντας σαφής προβάδισμα αλλά και έμφαση στην δυνατότητα και στη χρησιμότητα της έρευνας για την εξακρίβωση των αποτελεσμάτων. Η έρευνα αποτελούσε αλλά και ακόμη αποτελεί το βασικό εργαλείο στη διεξαγωγή μιας evidence based πολιτικής. Σήμερα τα επίπεδα χρησιμότητας μιας τέτοιας έρευνας παραμένουν τα ίδια με τη διαφορά ότι δεν είναι πλέον τόσο προσδόκιμο και δυνατό από θέμα κυρίως έλλειψης κονδυλίων. Κανένας σαφής μετασχηματισμός δεν έχει εξακριβωθεί όσον αφορά το σκελετό του μοντέλου αυτού παρά μονάχα ότι αφορά την χρηματοδότηση και την κατανομή αυτής στη διεκπεραίωση της εκάστοτε προσπάθειας χάραξης πολιτικής.

Μια πολιτική βασισμένη σε στοιχεία σημαίνει χάραξη πολιτικής βασισμένη στην έρευνα και την αξιολόγηση. Όσο υπάρχει η έρευνα στο προσκήνιο τόσο πιο εύκολο είναι το έργο των policy makers. Μέχρι στιγμής έχει αποδειχθεί πως όσοι χρησιμοποιούν το μοντέλο αυτό χάραξης πολιτικής έχουν επιτύχει σημαντικά αποτελέσματα σε δημόσιες πολιτικές καθώς είναι μια διαδικασία η οποία βασίζεται σε ακριβή συνήθως στοιχεία.

Το EBPM δεν έχει υποστεί κάποια σαφή μετάλλαξη σε επίπεδο διαδικασίας παρά μόνο σε επίπεδο έρευνας καθώς εξαιτίας της γενικής και παγκόσμιας οικονομικής κατάστασης η μείωση ή πολλές φορές έλλειψη χρηματοδότησης αποτελεί τροχοπέδη στην εξέλιξη και ευγενή αποδοτικότητα του μοντέλου αυτού. Στο πέρασμα του χρόνου το μοντέλο αυτό έχει αποδείξει ότι παραμένει ένας δυνατός «παίκτης» στη διαμόρφωση των δημόσιων πολιτικών σε εθνικό και σε υπερεθνικό επίπεδο, ένας «παίκτης» που αντέχει στις ανατροπές και στις εκάστοτε αλλαγές καθεστώτων. Μιλάμε για ανατροπές οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών μοντέλων, για ανατροπές και κρίσεις θεσμών αλλά και ανατροπές σε επίπεδο ανθρωπιστικό.

Συνεπώς έχουμε να αντιμετωπίσουμε ένα μοντέλο που αντέχει στο χρόνο και στις ανατροπές χωρίς όμως να αφήνει περιθώρια αλλαγής. Έχει την ευκαιρία για αλλαγές μόνο όταν χρειάζεται να προσαρμοστεί στο εκάστοτε πολιτικό, οικονομικό και πολιτειακό σύστημα και με αλλαγές μόνο όσον αφορά εξωτερικούς παράγοντες και όχι τους σαφείς ορισμούς και

τις εννοιολογικές προσεγγίσεις. Το μοντέλο αυτό έχει αποκτήσει πλέον μια αποσαφηνισμένη και εδραιωμένη υπόσταση χωρίς περιθώρια αμφισβήτησης. Είναι επίσης ένα μοντέλο με μια εντυπωσιακή εμφάνιση στις σκανδιναβικές χώρες με εμφανή αποτελέσματα και με μια σαφή καθοδήγηση στο σύστημα διακυβέρνησης. Ξεκίνησε αρχικά από τους τομείς δημόσιας υγείας και προχώρησε σε τομείς εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης με μια τάση εξάπλωσης και σε άλλους τομείς.

Είναι απολύτως βέβαιο και αναμενόμενο πως το evidence based policy making θα αποτελέσει εργαλείο κλειδί για την εξέλιξη και πρόοδο της σημερινής κοινωνίας με το βλέμμα στραμμένο στην ανάπτυξη.

# ΕΠΙΛΟΓΟΣ

#### **4.1 Τα μέσα πολιτικής που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της κρίσης**

Η δημοσιονομική πολιτική είχε, όπου αυτό είναι δυνατό, έναν επεκτατικό και αντικυκλικό ρόλο. Τα επιτόκια μειώθηκαν ελάχιστα ενώ η ρευστότητα παρέχεται στον χρηματοπιστωτικό τομέα με έναν πρωτοφανή τρόπο. Οι κυβερνήσεις παρείχαν μαζική στήριξη στις τράπεζες, είτε μέσω εγγυήσεων, ανακεφαλαιοποίησης, είτε μέσω «καθαρισμού» των ισολογισμών από απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία. Άλλοι τομείς της οικονομίας ενισχύθηκαν από το προσωρινό και έκτακτο πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις. Όλες αυτές οι ενέργειες ήταν και εξακολουθούν να είναι αιτιολογημένες. Αλλά δεν μπορούν να παραμείνουν εκεί μόνιμα. Τα υψηλά επίπεδα του δημόσιου χρέους δεν μπορούν να διατηρηθούν επ'αόριστον. Η επιδίωξη των στόχων της «Ευρώπης 2020» πρέπει να βασίζεται σε μια αξιόπιστη στρατηγική εξόδου όσον αφορά τη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική από τη μια πλευρά, και σε μια άμεση υποστήριξη που παρέχεται από τις κυβερνήσεις στους οικονομικούς τομείς, ιδίως στον χρηματοπιστωτικό τομέα, από την άλλη. Η αλληλουχία των διαφόρων αυτών δυνατοτήτων εξόδου είναι σημαντική.

##### **4.1.1 Καθορισμός μιας αξιόπιστης στρατηγικής εξόδου**

Δεδομένου ότι παραμένουν οι αβεβαιότητες σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές και αδυναμίες στον χρηματοπιστωτικό τομέα, τα μέτρα στήριξης θα πρέπει να αποσυρθούν μόνον εφόσον η οικονομική ανάκαμψη μπορεί να θεωρείται ως αυτοτροφοδοτούμενη. Η απόσυρση των έκτακτων κρίσεων που σχετίζονται με τα μέτρα θα πρέπει να συντονίζεται και να λαμβάνει υπόψη πιθανές αρνητικές δευτερογενείς επιπτώσεις σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ διαφορετικών μέσων πολιτικής. Οι κλάδοι των κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει να αποκατασταθούν, ξεκινώντας από την παύση του προσωρινού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις. Μια τέτοια συντονισμένη προσέγγιση θα έπρεπε να βασιστεί στις ακόλουθες αρχές:

- I. Η απόσυρση των δημοσιονομικών κινήτρων θα πρέπει να αρχίσει το συντομότερο όσο η ανάκαμψη βρίσκεται σε σταθερή βάση. Ωστόσο, ο χρόνος που μπορεί να χρειαστεί διαφέρει από χώρα σε χώρα, εξ ου και η ανάγκη για έναν υψηλό βαθμό συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- II. Οι ενισχύσεις, για τη βραχυπρόθεσμη ανεργία θα πρέπει να ξεκινήσουν να λειτουργούν

- III. Τομεακά καθεστώτα στήριξης θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά δεδομένου ότι συνεπάγονται μια μεγάλη δημοσιονομική επιβάρυνση, αν και θεωρείται ότι έχουν σε μεγάλο βαθμό επιτύχει τους στόχους τους, και λόγω της πιθανής τους νόθευσης του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.
- IV. Η πρόσβαση σε χρηματοδότηση θα πρέπει να συνεχιστεί μέχρι να υπάρξουν σαφείς ενδείξεις ότι οι συνθήκες χρηματοδότησης των επιχειρήσεων έχουν γενικά επιστρέψει στο φυσιολογικό.
- V. Απόσυρση της υποστήριξης προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα, ξεκινώντας από τα κρατικά προγράμματα εγγυήσεων.

#### **4.1.2 Η μεταρρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος**

Μια σημαντική προτεραιότητα σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα θα είναι η αποκατάσταση ενός αξιόπιστου, σταθερού και υγιούς χρηματοπιστωτικού τομέα που θα είναι σε θέση να χρηματοδοτήσει την πραγματική οικονομία. Θα απαιτήσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή των δεσμεύσεων της G20. Πέντε στόχοι θα πρέπει ιδίως να πληρούνται:

- Η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκαν για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα.
- Κάλυψη των ρυθμιστικών κενών, προώθηση της διαφάνειας, της σταθερότητας και της λογοδοσίας, ιδίως όσον αφορά τα παράγωγα και τις υποδομές της αγοράς.
- Ολοκλήρωση της ενίσχυσης της προληπτικής εποπτείας μας, της λογιστικής και των κανόνων προστασίας των καταναλωτών με τη μορφή ενός ενιαίου ευρωπαϊκού εγχειριδίου κανόνων που θα καλύπτει όλους τους χρηματοπιστωτικούς φορείς και αγορές με κατάλληλο τρόπο.
- Ενίσχυση της διακυβέρνησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης στον τομέα των επιχειρηματικών αναγνώριση και διαχείριση.
- Ρύθμιση μιας φιλόδοξης πολιτικής που θα μας επιτρέψει στο μέλλον την καλύτερη πρόληψη και εφόσον χρειαστεί να διαχειριζόμαστε καλύτερα πιθανές χρηματοπιστωτικές κρίσεις,



## **4.2 Επιδίωξη έξυπνης δημοσιονομικής εξυγίανσης για τη μακροπρόθεσμη δημόσια οικονομικά ορθή ανάπτυξη**

Είναι ζωτικής σημασίας η αποκατάσταση των προϋποθέσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την απασχόληση γι 'αυτό χρειαζόμαστε μια ολοκληρωμένη στρατηγική εξόδου. Αυτό θα περιλαμβάνει τη σταδιακή απόσυρση των βραχυπρόθεσμων μέσων για στήριξη στην κρίση και η εισαγωγή, μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, μεταρρυθμίσεων που προάγουν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και την ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης παρέχει το σωστό πλαίσιο για την εφαρμογή δημοσιονομικών στρατηγικών εξόδου και στα κράτη μέλη στα οποία καταγράφονται οι στρατηγικές αυτές σε προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης. Η διαδικασία μείωσης των ελλειμμάτων κάτω από το 3% του ΑΕΠ θα πρέπει να ολοκληρωθεί, κατά κανόνα, έως το 2013. Ωστόσο, σε ορισμένες χώρες, η φάση εξυγίανσης χρειάστηκε να ξεκινήσει πριν το 2011 πράγμα που σημαίνει ότι η ανάκληση της προσωρινής στήριξης της κρίση και η δημοσιονομική εξυγίανση μπορεί σε αυτές τις περιπτώσεις να πρέπει να συμβαίνουν ταυτόχρονα. Για τη στήριξη του δυναμικού οικονομικής ανάπτυξης της ΕΕ και της βιωσιμότητας των κοινωνικών μας μοντέλων, η εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης περιλαμβάνει τον καθορισμό των προτεραιοτήτων καθώς και οι σκληρές επιλογές που θα γίνουν: ο συντονισμός σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη στο έργο αυτό και να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, η σύνθεση και η ποιότητα των δημοσίων δαπανών: στα προγράμματα δημοσιονομικής εξυγίανσης θα πρέπει να ιεραρχήσουν τις προτεραιότητες «που ενισχύουν την ανάπτυξη», όπως η εκπαίδευση και οι δεξιότητες, η Ε & Α και της καινοτομίας και των επενδύσεων σε δίκτυα, π.χ. internet υψηλής ταχύτητας, της ενέργειας και των μεταφορικών διασυνδέσεων - δηλαδή οι βασικοί θεματικοί άξονες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει επίσης να δοθεί στην πλευρά των εσόδων του προϋπολογισμού, στην ποιότητα του συστήματος εσόδων / φόρων. Σε περίπτωση που οι φόροι ενδέχεται να χρειαστεί να αυξηθούν, αυτό θα πρέπει, όπου είναι δυνατόν, να γίνεται σε συνδυασμό με την παραγωγή φορολογικών συστημάτων πιο «φιλικά προς την ανάπτυξη». Για παράδειγμα, η αύξηση των φόρων επί της εργασίας, όπως συνέβη στο παρελθόν με μεγάλο κόστος σε θέσεις εργασίας, θα πρέπει να αποφεύγεται. Αντίθετα τα κράτη μέλη πρέπει να

επιδιώξουν να μετατοπίσουν το φορολογικό βάρος από την εργασία στους ενεργειακούς και περιβαλλοντικούς φόρους στο πλαίσιο ενός πιο «πράσινου» φορολογικού συστήματος. Η δημοσιονομική εξυγίανση και η μακροπρόθεσμη χρηματοπιστωτική βιωσιμότητα θα χρειαστεί να πάνε χέρι-χέρι με σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως των συντάξεων, της υγειονομικής περίθαλψης, της κοινωνικής προστασίας και των εκπαιδευτικών συστημάτων. Η δημόσια διοίκηση πρέπει να αξιοποιήσει την κατάσταση αυτή ως ευκαιρία για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών. Η δημόσια πολιτική προμηθειών πρέπει να διασφαλίζει την πλέον αποτελεσματική χρήση των δημόσιων πόρων και των αγορών δημοσίων συμβάσεων που πρέπει να παραμείνουν ανοικτά σε όλη την ΕΕ.

#### **4.2.1 Συντονισμός εντός της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης**

Το ενιαίο νόμισμα έχει ενεργήσει ως μια πολύτιμη ασπίδα από τις αναταράξεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ. Αλλά η κρίση αποκάλυψε επίσης το βαθμό αλληλεξάρτησης μεταξύ των οικονομιών εντός της ζώνης του ευρώ, δηλαδή στο χρηματοοικονομικό τομέα, καθιστώντας δευτερογενή αποτελέσματα πιο πιθανά. Αποκλίνουσες, αναπτυξιακά πρότυπα οδηγούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, στη συσσώρευση των δυσβάστακτων χρεών της κυβέρνησης, η οποία με τη σειρά της ασκεί πιέσεις στο ενιαίο νόμισμα. Η κρίση επέτεινε λοιπόν ορισμένες από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ζώνη του ευρώ, π.χ. τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και τη δυνητική ανάπτυξη, αλλά και τον αποσταθεροποιητικό ρόλο των ανισορροπιών και των διαφορών της ανταγωνιστικότητας. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών στη ζώνη του ευρώ είναι ύψιστης σημασίας και επείγουσας, προκειμένου να διασφαλιστεί η σταθερότητα και η βιώσιμη ανάπτυξη καθώς και η απασχόληση. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών απαιτεί ενισχυμένη και πιο συντονισμένη κίνηση των πολιτικών μεταξύ των οποίων:

- ✓ Ένα πλαίσιο για τη βαθύτερη και ευρύτερη εποπτεία των χωρών της ευρωζώνης: εκτός από την ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, οι μακροοικονομικές ανισορροπίες και οι εξελίξεις της ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της οικονομικής εποπτείας, ιδίως με σκοπό τη διευκόλυνση μιας πολιτικής που οδηγείται στη προσαρμογή.
- ✓ Ένα πλαίσιο για την αντιμετώπιση επικείμενων απειλών για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ ως σύνολο.

- ✓ Κατάλληλη εξωτερική εκπροσώπηση της ζώνης του ευρώ, προκειμένου να αντιμετωπίσει δυναμικά την παγκόσμια οικονομία και τις χρηματοπιστωτικές προκλήσεις. Η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για να λάβει τις εν λόγω ιδέες.

### **4.3 Για μια ισχυρότερη διακυβέρνηση**

Για μια επιτυχή διαδικασία μετασχηματισμού, η στρατηγική «Ευρώπη 2020» θα χρειαστεί μεγαλύτερη εστίαση, σαφείς στόχους και διαφανή κριτήρια για την αξιολόγηση της προόδου. Αυτό θα απαιτήσει ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης που εκμεταλλεύεται τα μέσα που έχει στη διάθεσή της για να εξασφαλιστεί η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή.

#### **4.3.1 Προτεινόμενη αρχιτεκτονική για την «Ευρώπη 2020»**

Η στρατηγική θα πρέπει να οργανωθεί γύρω από μια θεματική προσέγγιση και μια πιο εστιασμένη εποπτεία της χώρας. Αυτό βασίζεται στη δύναμη των ήδη υφιστάμενων μέσων συντονισμού. Πιο συγκεκριμένα:

- Η θεματική προσέγγιση θα εστιαστεί στα θέματα που προσδιορίζονται ειδικότερα την παράδοση των 5 κύριων στόχων. Το κύριο εργαλείο θα είναι η «Ευρώπη του 2020», το πρόγραμμα και οι εμβληματικές πρωτοβουλίες της, οι οποίες απαιτούν δράση τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε κρατών μελών (βλ. τμήμα 2 και παραρτήματα 1 και 2). Η θεματική προσέγγιση αντικατοπτρίζει τη διάσταση της ΕΕ, δείχνει σαφώς την αλληλεξάρτηση των οικονομιών των κρατών μελών, και επιτρέπει μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής για συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που προάγουν τη στρατηγική προς τα εμπρός και τη συμβολή στην επίτευξη των ενωσιακών και εθνικών στόχων.
- Η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της «Ευρώπης 2020» βοηθώντας τα κράτη μέλη να καθορίσουν και να εφαρμόσουν στρατηγικές εξόδου, για την αποκατάσταση της μακροοικονομικής σταθερότητας, να προσδιορίσουν τα εθνικά-σημεία συμμόρφωσης και να επαναφέρουν τις οικονομίες τους στην αειφόρο ανάπτυξη και τα δημόσια οικονομικά. Τούτο δεν θα επηρεάσει μόνο τη δημοσιονομική πολιτική, αλλά και βασικά μακροοικονομικά θέματα που αφορούν την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα (δηλαδή μακρο-ανισορροπίες). Θα πρέπει να εξασφαλιστεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής, η οποία είναι κρίσιμη για την υποστήριξη των επιλογών των κρατών μελών που θα πρέπει να κάνουν, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών στα δημόσια οικονομικά τους. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη λειτουργία της ζώνης του ευρώ, και στην αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών μελών.

Για να επιτευχθεί αυτό, η «Ευρώπη 2020» και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), η υποβολή εκθέσεων και η αξιολόγηση θα γίνουν ταυτόχρονα για να φέρει τα μέσα και τους στόχους μαζί, διατηρώντας παράλληλα τα μέσα και τις διαδικασίες ξεχωριστά και τη διατήρηση της ακεραιότητας του ΣΣΑ. Αυτό σημαίνει πρόταση ταυτόχρονα των ετήσιων προγραμμάτων σταθερότητας ή σύγκλισης και να εκσυγχρονιστούν τα προγράμματα μεταρρυθμίσεων, τα οποία κάθε κράτος μέλος θα καταρτίσει ώστε να καθορίζονται νέα μέτρα για την έκθεση σχετικά με την πρόοδο προς τους στόχους τους, καθώς και βασικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για να αντιμετωπίσει η ανάπτυξη τους. Και τα δύο αυτά προγράμματα, τα οποία θα πρέπει να περιέχουν τις απαραίτητες παραπομπές, θα πρέπει να υποβάλλονται στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια της τελευταίου τρίμηνου του έτους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) θα πρέπει να υποβάλλει τακτικά εκθέσεις σχετικά με τους μακροοικονομικούς κινδύνους: οι εκθέσεις αυτές θα είναι μια σημαντική συμβολή στη συνολική αξιολόγηση. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τα προγράμματα αυτά και θα παραδώσει μια έκθεση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί με την εφαρμογή τους. Ειδική προσοχή θα δοθεί στις προκλήσεις της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα δώσει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων. Πράγματι, θα έχει μια ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων και τη συνολική δημοσιονομική εικόνα, τις μακρο-οικονομικές συνθήκες και την πρόοδο των θεματικών προγραμμάτων ανά κράτος μέλος, και επιπλέον θα επανεξετάσει τη συνολική κατάσταση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» θα αποτελούν μια θεσμική βάση (ενσωμάτωση της απασχόλησης και των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών), για να αντικαταστήσει τις 24 υφιστάμενες κατευθυντήριες γραμμές. Αυτές οι νέες κατευθυντήριες γραμμές θα αντικατοπτρίζουν τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την ενσωμάτωση των συμφωνημένων στόχων. Μετά τη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις κατευθυντήριες γραμμές απασχόλησης, όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη, οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να επικυρωθούν πολιτικά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, πριν από την έγκρισή τους από το Συμβούλιο. Μόλις εγκριθεί, θα πρέπει να παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητες μέχρι το 2014 για να εξασφαλιστεί η εστίαση στην εφαρμογή.

#### **4.3.2 Συστάσεις πολιτικής**

Οι συστάσεις πολιτικής θα απευθύνονται στα κράτη μέλη τόσο στο πλαίσιο της αναφοράς της χώρας καθώς και στο πλαίσιο της θεματικής προσέγγισης της «Ευρώπης 2020». Η

επιτήρηση της χώρας, θα λάβει τη μορφή με γνώμες σχετικά με προγράμματα σταθερότητας / σύγκλισης δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου που συνοδεύεται από συστάσεις στο πλαίσιο των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής (ΓΠΟΠ, άρθρο 121.2). Το θεματικό μέρος θα περιλαμβάνει συστάσεις για την απασχόληση (άρθρο 148) και συστάσεις για άλλα επιλεγμένα θεματικά ζητήματα (για παράδειγμα το επιχειρηματικό περιβάλλον, την καινοτομία, τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, την ενέργεια / κλιματική αλλαγή κ.λπ.), τα οποία θα μπορούσαν επίσης να απευθύνονται στο βαθμό που έχουν μακροοικονομικές επιπτώσεις από τις συστάσεις στο πλαίσιο των ΓΠΟΠ, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Αυτό το set-up για τις συστάσεις θα βοηθήσει επίσης στην εξασφάλιση της συνοχής μεταξύ του μακρο / δημοσιονομικού πλαισίου και τη θεματική ατζέντα. Οι συστάσεις στο πλαίσιο της εποπτείας της χώρας θα αντιμετωπίσουν τα ζητήματα με σημαντικές μακροοικονομικές και δημοσιονομικές συνέπειες, ενώ οι συστάσεις στο πλαίσιο της θεματικής προσέγγισης θα παρέχουν αναλυτικές συμβουλές για μικρο-οικονομία και προκλήσεις στην απασχόληση. Οι συστάσεις αυτές θα είναι ακριβείς και κανονικά θα προβλέπουν χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος αναμένεται να ενεργήσει (π.χ. δύο χρόνια). Το κράτος μέλος θα προσδιορίζει στη συνέχεια ποιες ενέργειες θα αναλάβει να εφαρμόσει. Εάν ένα κράτος μέλος, μετά από το χρονικό πλαίσιο που έχει λήξει, δεν ανταποκριθεί επαρκώς σε σύσταση πολιτικής του Συμβουλίου ή εάν αναπτύξει πολιτικές αντίθετες προς τη συμβουλή, η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει προειδοποίηση πολιτικής (άρθρο 121.4).

Η συνεργασία για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι ουσιαστικής σημασίας. Στις διασυνδεδεμένες οικονομίες μας, την ανάπτυξη και την απασχόληση θα επιστρέψουμε μόνο εάν όλα τα κράτη μέλη κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες τους. Χρειαζόμαστε μεγαλύτερη ανάληψη ευθύνης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να παρέχει γενική καθοδήγηση για τη στρατηγική, με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής και να βασίζεται σε μια βασική αρχή: μια σαφή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Από αυτή την άποψη, ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Η συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και των κοινωνικών εταίρων πρέπει επίσης να ενισχυθεί.

#### ❖ **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**

Σε αντίθεση με την παρούσα κατάσταση, όπου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το τελευταίο στοιχείο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της στρατηγικής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να κατευθύνει τη στρατηγική της, καθώς είναι ο φορέας που εξασφαλίζει την

ολοκλήρωση των πολιτικών και διαχειρίζεται την αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατηρώντας μια οριζόντια εποπτεία σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος «Ευρώπη 2020», το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα μπορούσε να επικεντρωθεί σε ειδικά θέματα (π.χ. έρευνα και καινοτομία, δεξιότητες) στις μελλοντικές συνόδους του, να παρέχει καθοδήγηση και τα απαραίτητα ερεθίσματα.

#### ❖ **Συμβούλιο Υπουργών**

Οι αρμόδιες συνθέσεις του Συμβουλίου θα εργαστούν για την υλοποίηση του προγράμματος «Ευρώπη 2020» και την επίτευξη των στόχων στους τομείς για τους οποίους είναι υπεύθυνοι. Στο πλαίσιο των εμβληματικών πρωτοβουλιών, τα κράτη μέλη θα κληθούν να επιταχύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών τους και την πολιτική ορθών πρακτικών στο πλαίσιο των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου.

#### ❖ **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθεί ετησίως την κατάσταση με βάση μια σειρά από δείκτες που παρουσιάζουν τη συνολική πρόοδο προς τον στόχο της έξυπνης, πράσινης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία με υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής. Η Επιτροπή θα εκδίδει ετήσια έκθεση σχετικά με την πρόοδο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» εστιάζοντας στην πρόοδο προς την επίτευξη των συμφωνηθέντων πρωταρχικών στόχων, και θα αξιολογεί τις εκθέσεις των χωρών και τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, η Επιτροπή θα υποβάλει συστάσεις ή προειδοποιήσεις πολιτικής, θα διατυπώσει προτάσεις πολιτικής για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής και θα υποβάλει ειδική αξιολόγηση της προόδου που έχει επιτευχθεί στο εσωτερικό της ζώνης του ευρώ.

#### ❖ **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη στρατηγική, όχι μόνο υπό την ιδιότητά του ως συν-νομοθέτη, αλλά και ως κινητήρια δύναμη για την κινητοποίηση των πολιτών και των εθνικών κοινοβουλίων τους. Το Κοινοβούλιο θα μπορούσε, για παράδειγμα, να χρησιμοποιήσει στην επόμενη συνεδρίαση με τα εθνικά κοινοβούλια να συζητήσουν τη συμβολή τους στην «Ευρώπη το 2020» και την από κοινού κοινοποίηση των απόψεων τους στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

#### ❖ **Οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές**

Όλες οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές πρέπει να εφαρμόσουν την εταιρική σχέση, τη στενή σύνδεση κοινοβουλίων, καθώς και των κοινωνικών εταίρων και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, συμβάλλοντας στην εκπόνηση των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων καθώς και στην υλοποίησή τους.

#### ❖ **Τα ενδιαφερόμενα μέρη και η κοινωνία των πολιτών**

Επιπλέον, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καθώς και η Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει επίσης να είναι πιο στενά συνδεδεμένες. Η ανταλλαγή ορθών πρακτικών, της συγκριτικής αξιολόγησης και η δικτύωση - όπως προωθούνται από αρκετά κράτη μέλη - έχουν αποδειχθεί ένα ακόμη χρήσιμο εργαλείο καλλιέργειας της ανάληψης ευθύνης και του δυναμισμού γύρω από την ανάγκη για μεταρρύθμιση. Η επιτυχία της νέας στρατηγικής θα εξαρτηθεί καθοριστικά από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα εξηγήσουν γιατί οι μεταρρυθμίσεις είναι αναγκαίες - και αναπόφευκτο να διατηρηθεί η ποιότητα της ζωής μας και να διασφαλιστούν τα κοινωνικά μας πρότυπα -, όπου η Ευρώπη και τα κράτη μέλη της θέλουν να είναι μέχρι το 2020, και ποια συνεισφορά αναμένουν από τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και οργανώσεις που τους εκπροσωπούν.



# **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

## **1. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ**

- Adorno Th. & Horkheimer M. (1986), *Η διαλεκτική του Διαφωτισμού*. Αθήνα: Ύψιλον
- Γράβαρης Δ. & Παπαδάκης Ν. (2005), *Εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική μεταξύ κράτους και αγοράς*. Αθήνα: Σαββάλας
- Επιτροπή των Ε.Κ. (1997), *Για μια Ευρώπη της Γνώσης*. Βρυξέλλες: Ε.Ε. {COM (1997) 563/12-11-1997}.
- Levinas E. (1989), *Ολότητα και άπειρο*. Αθήνα: Εξάντας
- Μαραβέγιας (επιμ.), *Νέα Ε.Ε. Οργάνωση και Πολιτικές*. Αθήνα:Θεμέλιο, 2007
- Παντίδης, Σ. & Πασιάς, Γ. (2003), *Ευρωπαϊκή διάσταση στην Εκπαίδευση. Όψεις, διαστάσεις, προβληματισμοί*, τομ. Α΄. Αθήνα: Gutenberg.
- Παπαδάκης, Ν. (2004), *Η Παλίμψηστη Εξουσία. Κράτος, Πανεπιστήμιο και Εκπαιδευτική Πολιτική στην Ελλάδα*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παπαδάκης, Ν. (2007), "Αυτό ήταν λοιπόν....;" Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική,κατάρτιση και Στρατηγική της Λισσαβόνας. Πέρα από την αρχή της επικουρικότητας, στο Μ. Τσινισιζέλης & Ν. Μαραβέγιας (επιμ.), *Νέα Ε.Ε. Οργάνωση και Πολιτικές*. Αθήνα: Θεμέλιο, σσ. 755- 780.
- Παπαδάκης, Ν. (2006), Προς την «Κοινωνία των Δεξιοτήτων»; Τα όρια της υπερεθνικότητας, το διακύβευμα της απασχολησιμότητας και οι πολιτικές κατάρτισης. Αθήνα: Σάκκουλα & Κέντρο Ευρωπαϊκού & Συνταγματικού Δικαίου.
- Παπαδάκης, Ν. (2008), Μέλι στο ξυράφι. Σημειώσεις για την διακυβεύσιμη ατζέντα των πολιτικών εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανθρωπίνων πόρων (HRD) στην Ευρώπη και τις «εστίες» μιας ανέκκλητης κρίσης, στο *Κοινωνικό Κέντρο*, τευχ 2- 3.
- Χρυσοχόου Δ. (2003) , *Θεωρία της ευρωπαϊκής ενοποίησης*. Αθήνα: Παπαζήσης

## **2. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΠΗΓΕΣ**

- Argyrous, G. (ed.) 2009, *Evidence for Policy and Decision-making*, UNSW Press,Sydney.
- Banks, G. 2009, 'Evidence-based policy-making: What is it? How do we get it?',ANZSOG Public Lecture, 4 February, <http://www.pc.gov.au/>

speeches/cs20090204. Also reprinted as ‘Challenges of Evidence-based Policy’, Australian Public Service Commission.

- Boaz, A., Grayson, L., Levitt, R. and Solesbury, W. 2008, ‘Does Evidence-based Policy Work? Learning from the UK experience’, *Evidence & Policy*, vol. 4, no. 2, pp. 233–53.
- Court, J and Maxwell, S (2005) ‘Policy Entrepreneurship for Poverty Reduction: Bridging Research
- Davies (2004) ‘Is evidence-based government possible?’ Jerry Lee Lecture, presented at the 4<sup>th</sup> Annual Campbell Collaboration Colloquium, Washington DC.
- Dopson, S. and Fitzgerald, L. (eds) 2005, *Knowledge to Action? Evidence-based Health Care in Context*, Oxford University Press, Oxford.
- Edwards, M. 2001, *Social Policy, Public Policy: From Problem to Practice*, Allen & Unwin, Sydney.
- European Commission (2001b), Making a European Area of lifelong learning a reality. Brussels: E.C. {COM(2001)678 final/1 November 2001 }
- European Commission (2001c), European Report on Educational and Training in Employment Policies. Vol. 1
- European Commission (1995), *White Paper: Teaching and Learning. Towards a Learning Society*. Brussels: E. C./ Directorate General Education, Training and Young.
- European Commission (2002), *The Future Development of the EU Education, Training and Youth Programmes after 2006*. Brussels: EC Directorate- General for Education and Culture (November 2002).
- European Commission (2002b), *Education and Training in Europe: diverse systems, shared goals for 2010*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- European Commission (2005), *Organisation, planning and monitoring of working methods under the 2<sup>nd</sup> phase of the Education and Training 2010 work programme, in particular Peer Learning Activities (PLAs)*. Brussels: E.C. DG EAC (1 December 2005- EAC A1 SV D(2005).
- European Commission (2005c), *EU Implementation of the “Education & Training 2010”. Work Programme since the 2004 Joint Interim Report*, Brussels: EC DG EAC {1 December 2005- EAC/A1/SV D(2005)}.
- European Commission (2011 τελικό), *Έκθεση προόδου σχετικά με την «Ευρώπη 2020»*. Brussels: E.C (November 2011)

- Flyvbjerg, B (2001) *Making social science matter: why social inquiry fails and how it can succeed again*, Cambridge, UK: University Press.
- Gravaris, D. & Papadakis, N. (2002), Educational Policy beyond consensus-reductionism . Do we need a new educational- policy-researching-paradigm in the context of “market-driven” educational systems?, in *XXth CESE Conference*, London: University of London/ IoE, July 19 2002.
- Green, A. (2005), National policies and the Lisbon Agenda, Investment, LifeLong Learning. Preparation of the cross-country analysis, based on the national reports, in European Commission. DG EAC, *Meeting of National Coordinators. Preparation of the 2006 Joint Report*. Brussels, 12 September 2005
- Hirst, P. & Thompson, G. (1996), *Globalization in Question*. Cambridge: Polity Press.
- Lasswell, H. (1977) ‘The Politics of Prevention’, in *Psychopathology and Politics*, Chicago:University of Chicago Press.
- Lavdas, K., Papadakis, N. & Gidarakou , M. (2006), Policies and Networks in the Construction of the European Higher Education Policy and Managmanet, vol. 18, no.1.
- Majone, G. 1989, *Evidence, Argument and Persuasion in the Policy Process*, Yale University Press, New Haven.
- Marston, G and Watts, R (2003) ‘Tampering with the evidence: A critical appraisal of evidence based policymaking’ *The Drawing Board: An Australian Review of Public Affairs* Vol. 3 No. 3,pp.143-163.
- Moseley, A and Tierney, S (2004) ‘Evidence-based practice in the real world’ *Evidence and Policy:A Journal of Research, Debate and Practice*, Vol. 1, No. 1, pp.113-120.
- Mulgan, G (2003) ‘Government, knowledge and the business of policymaking’, background paper at Facing the Future Conference, Canberra, 23-24 April 2003
- Nugent, N. (2004), *Πολιτική και διακυβέρνηση στην Ε.Ε.* Αθήνα: Σαββάλας.
- Nutley, S., Walter, I. and Davies, H.T. 2007, *Using Evidence: How Research Can Inform Public Services*, Policy Press, Bristol.
- Parsons, W. 2002, ‘From muddling through to muddling up — evidence based policy making and the modernisation of British government’, *Public Policy and Administration*, vol. 17, no. 3, pp. 43–60.
- ODI (2004) *Does Evidence Matter? An ODI Meeting Series*, London: ODI.

- OECD/ Institutional Management in Higher Education (2003), Higher Education: The keys to sustainability, in IMHE Info, no. 2, pp.1-2.
- Papadakis, N. (1998), European Educational Policy and the challenges of the post-industrial society, in P. Alheit, H. S. Olesen & S. Papaioannou (Eds), Education, Modernization and Peripheral Community. Roskilde: R.U.C.
- Papadakis N. & Tsakanika Th. (2005), Towards the region? The Higher Education Policy Agenda and the stake of regionalization : Aspects and Trends, in European Legacy, vol. 11, no. 4
- Radaelli, C. (1999), *Technocracy in the European Union*. London: Longman.
- Sanderson I., “Is it ‘What Works’ that Matters? Evaluation and Evidence-Based Policy Making”, n.d., Economic Research Institute of Northern Ireland, Scott Policy Semina
- Schon, D.A. and Rein, M. 1994, *Frame Reflection: Toward the Resolution of Intractable Policy Controversies*, Basic Books, New York.
- Schorr, L.B. 2003, ‘Determining “what works” in social programs and social policies: towards a more inclusive knowledge base’, Harvard University
- Shaxson, L (2005) ‘Is your evidence robust enough? Questions for policy makers and practitioners’ *Evidence and Policy: A Journal of Research, Debate and Practice*, Vol. 1, No. 1, pp.101-111.
- Standing Group on Indicators and Benchmarks (2007), *The 2007 report progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training*. Brussels: E.C.
- Young, K, Ashby, D, Boaz, A and Grayson, L (2002) ‘Social science and the Evidence-based Policy Movement’, *Social Policy and Society* Vol. 1, pp. 215-224.
- Young, E. and L. Quinn (2002) *Writing Effective Public Policy Papers: A Guide To Policy Advisers in Central and Eastern Europe*, Budapest: LGI.
- UK Treasury 2007, *Analysis for Policy: Evidence-based Policy in Practice*, Government Social Research Unit, Treasury, London.
- Wilson, J.Q. 1981, ‘Policy intellectuals and public policy’, *The Public Interest*, no. 64, pp. 31–46.
- Withers, G. 1981, ‘University centres for policy research’, *Vestes*, vol. 24, no. 2, pp. 3–8.
- Woolcock, M. 2009, ‘Toward a plurality of methods in project evaluation’, *Journal of Development Effectiveness*, vol. 1, no. 1, pp. 1–14.

### 3. ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

- <http://www.esrc.ac.uk>
- <http://www.evidencenetwork.org>
- <http://www.hda-online.org.uk>
- <http://www.policyhub.gov.uk>
- <http://www.europa.com>

# ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

# Europe 2020 targets<sup>1</sup>

EU/Member States targets	Employment rate (in %)	R&D in % of GDP	CO <sup>2</sup> emission reduction targets <sup>2</sup>	Renewable energy	Energy efficiency – reduction of energy consumption in Mtoe	Early school leaving in %	Tertiary education in %	Reduction of population at risk of poverty or social exclusion in number of persons
<b>EU headline target</b>	75%	3%	-20% (compared to 1990 levels)	20%	20% increase in energy efficiency equalling 368 Mtoe	10%	40%	20,000,000
<b>Estimated EU<sup>3</sup></b>	73.70-74%	2.65-2.72%	-20% (compared to 1990 levels)	20%	206.9 Mtoe	10.30-10.50%	37.50-38.0%	Result cannot be calculated because of differences in national methodologies
<b>AT</b>	77-78%	3.76%	-16%	34%	7.16	9.5%	38%	235,000
<b>BE</b>	73.2%	3.0%	-15%	13%	9.80	9.5%	47%	380,000
<b>BG</b>	76%	1.5%	20%	16%	3.20	11%	36%	260,000
<b>CY</b>	75-77%	0.5%	-5%	13%	0.46	10%	46%	27,000
<b>CZ</b>	75%	1% (public sector only)	9%	13%	n.a.	5.5%	32%	Maintaining the number of persons at risk of poverty or social exclusion at the level of 2008 (15.3% of total population) with efforts to reduce it by 30,000
<b>DE</b>	77%	3%	-14%	18%	38.30	<10%	42%	330,000 (long-term unemployed)
<b>DK</b>	80%	3%	-20%	30%	0.83	<10%	At least 40%	22,000 (household with low work intensity)
<b>EE</b>	76%	3%	11%	25%	0.71	9.5%	40%	Reduce the at risk of poverty rate (after social transfers) to 15% (from 17.5% in 2010)
<b>EL</b>	70%	to be revised	-4%	18%	2.70	9.7%	32%	450,000
<b>ES</b>	74%	3%	-10%	20%	25.20	15%	44%	1,400,000-1,500,000
<b>FI</b>	78%	4%	-16%	38%	4.21	8%	42% (narrow national definition)	150,000

<sup>1</sup>As set by Member States in their National Reform Programmes in April 2011

<sup>2</sup>The national emissions reduction targets defined in Decision 2009/406/EC (or "Effort Sharing Decision") concerns the emissions not covered by the Emissions Trading System. The emissions covered by the Emissions Trading System will be reduced by 21% compared to 2005 levels. The corresponding overall emission reduction will be -20% compared to 1990 levels.

<sup>3</sup>Addition of national targets

# Europe 2020 targets

Member States targets	Employment rate (in %)	R&D in % of GDP	CO <sup>2</sup> emission reduction targets	Renewable energy	Energy efficiency – reduction of energy consumption in Mtoe	Early school leaving in %	Tertiary education in %	Reduction of population at risk of poverty or social exclusion in number of persons
FR	75%	3%	-14%	23%	34.00	9.5%	50%	Reduction of the anchored at risk of poverty rate by one third for the period 2007-2012 or by 1,600 000 people
HU	75%	1.8%	10%	14.65%	2.96	10%	30.3%	450,000
IE	69-71%	approx.2% (2.5% GNP)	-20%	16%	2.75	8%	60%	186,000 by 2016
IT	67-69%	1.53%	-13%	17%	27.90	15-16%	26-27%	2,200,000
LT	72.8%	1.9%	15%	23%	1.14	<9%	40%	170,000
LU	73%	2.3-2.6%	-20%	11%	0.20	<10%	40%	No target
LV	73%	1.5%	17%	40%	0.67	13.4%	34-36%	121,000
MT	62.9%	0.67%	5%	10%	0.24	29%	33%	6,560
NL	80 %	2,5 %	-16%	14%	n.a.	<8 %	>40% 45% expected in 2020	100,000
PL	71%	1.7%	14%	15.48%	14.00	4.5%	45%	1,500,000
PT	75%	2.7-3.3%	1%	31%	6.00	10%	40%	200,000
RO	70%	2%	19%	24%	10.00	11.3%	26.7%	580,000
SE	Well over 80%	4%	-17%	49%	12.80	<10%	40-45%	Reduction of the % of women and men who are not in the labour force (except full-time students), the long-term unemployed or those on long-term sick leave to well under 14% by 2020
SI	75%	3%	4%	25%	n.a.	5%	40%	40,000
SK	72%	1%	13%	14%	1.65	6%	40%	170,000
UK	No target in NRP	No target in NRP	-16%	15%	n.a.	No target in NRP	No target in NRP	Existing numerical targets of the 2010 Child Poverty Act